

ULUSLARARASI UZAKTAN EĞİTİM KONGRESİ 19-20 EKİM 2021

INTERNATIONAL DISTANCE EDUCATION CONGRESS
19-20 OCTOBER 2021

BİLDİRİ ÖZETLERİ ABSTRACT BOOK

ANKARA SOSYAL BİLİMLER ÜNİVERSİTESİ
SOCIAL SCIENCES UNIVERSITY OF ANKARA
ANKARA 2021

ULUSLARARASI UZAKTAN EĞİTİM KONGRESİ

BİLDİRİ ÖZETLERİ KİTABI

Editör: Prof. Dr. Mehmet Hakan TÜRKÇAPAR

Yayın Tarihi: Ekim 2021

Yayın Sertifika No : 48453

ISBN : 978-605-83569-8-6

Tasarım: Öğr. Gör. Onur ERKAN

Bu özet bildiri kitabının bütün hakları saklıdır. Yayınevinin yazılı izni olmaksızın, kitabın tümünün veya bir kısmının elektronik, mekanik ya da fotokopi yoluyla basımı, yayımı, çoğaltımı ve dağıtımını yapılamaz, kaynak gösterilmeden alıntı yapılamaz. Bu yayında yer alan yazılarda öne sürülen görüşler yazarların kişisel görüşleridir; yazılar ile ilgili her türlü sorumluluk yazarlara aittir.

İrtibat:

Mail: idec@asbu.edu.tr

Telefon: +90 312 596 44 44 - 45

Adres: Hükümet Meydanı No:2 06050 Ulus, Altındağ/ANKARA

ULUSLARARASI UZAKTAN EĞİTİM KONGRESİ

19-20 EKİM 2021

INTERNATIONAL DISTANCE EDUCATION CONGRESS

19-20 OCTOBER 2021

Kongre Onur Kurulu / Congress Honorary Board

Prof. Dr. Naci GÜNDOĞAN, Yükseköğretim Yürütme Kurulu Üyesi
Prof. Dr. Musa Kazım ARICAN, Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi Rektörü

Düzenleme Kurulu Başkanı / Congress President

Prof. Dr. Mehmet Hakan TÜRKÇAPAR

Düzenleme Kurulu Üyeleri / Organization Committee Members

Prof. Dr. İsmail ÇAKIR, Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Ali DURDU, Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi
Öğr. Gör. Fatma DOĞAN, Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi
Öğr. Gör. Mehmet ŞEN, Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi
Öğr. Gör. Mahmut Sami YİĞİTER, Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi
Öğr. Gör. Onur ERKAN, Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi
Öğr. Gör. Mehmet Akın BULUT, İbn Haldun Üniversitesi
Öğr. Gör. Ahen Sena YILMAZ, Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi
Öğr. Gör. Havanur AYTAS, Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi
Arş. Gör. Rümeyza ERGİN, Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi
Arş. Gör. Hatice KESKİN, Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi
Uzm. Beste MİMAROĞLU ALTINAY, Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi

ULUSLARARASI UZAKTAN EĞİTİM KONGRESİ

19-20 EKİM 2021

INTERNATIONAL DISTANCE EDUCATION CONGRESS

19-20 OCTOBER 2021

BİLİM KURULU / SCIENTIFIC COMMITTEE

Prof. Dr. Aissa MAIZA, Djelfa University, Algeria

Prof. Dr. Ali Osman KURT, Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi, Türkiye

Prof. Dr. Bayram ÇETİN, Gazi Üniversitesi, Türkiye

Prof. Dr. Bülent KENT, Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi, Türkiye

Prof. Dr. Irshad HUSSEYN, The Islamia University of Bahawalpur, Pakistan

Prof. Dr. İsmail ÇAKIR, Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi, Türkiye

Prof. Dr. Hakan TÜRKÇAPAR, Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi, Türkiye

Prof. Dr. Hayrunnisa ÖZDEMİR, Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi, Türkiye

Prof. Dr. Mehmet Hilmi DEMİR, Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi, Türkiye

Prof. Dr. Musa Kazım ARICAN, Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi, Türkiye

Prof. Dr. Mustafa ÇEVİK, Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi, Türkiye

Prof. Dr. Nuri DOĞAN, Hacettepe Üniversitesi, Türkiye

Prof. Dr. Onur KÖKSAL, Selçuk Üniversitesi, Türkiye

Prof. Dr. Paola TODINI, E-Campus University, Italy

Prof. Dr. Yılmaz UYAROĞLU, Sakarya Üniversitesi, Türkiye

Doç. Dr. Halil İbrahim SARI, Kilis 7 Aralık Üniversitesi, Türkiye

Doç. Dr. Hossein FARHADY, University of California (UCLA), USA

Doç. Dr. Murat BOYSAN, Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi, Türkiye

Doç. Dr. Mustafa ÇOLAK, Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi, Türkiye

Doç. Dr. Okan BULUT, Alberta Üniversitesi, Canada

BİLİM KURULU / SCIENTIFIC COMMITTEE

Doç. Dr. Olcay YAVUZ, Southern Connecticut State University, USA

Doç. Dr. Ünal ÇAVUŞOĞLU, Sakarya Üniversitesi, Türkiye

Dr. Arshad Ali BHATTI, International Islamic University Islamabad, Pakistan

Dr. Öğr. Üyesi Abdullah SEVİN, Sakarya Üniversitesi, Türkiye

Dr. Öğr. Üyesi Ali DURDU, Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi, Türkiye

Dr. Öğr. Üyesi Aysel SARICAOĞLU AYGAN, Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi, Türkiye

Dr. Öğr. Üyesi Beyza Aksu DÜNYA, Bartın Üniversitesi, Türkiye

Dr. Öğr. Üyesi Hakan KARABACAK, Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi, Türkiye

Dr. Öğr. Üyesi Murat Doğan ŞAHİN, Anadolu Üniversitesi, Türkiye

Dr. Öğr. Üyesi Veysel Harun ŞAHİN, Sakarya Üniversitesi, Türkiye

Dr. Öğr. Üyesi Yasemin GÜLLÜOĞLU ALTUN, Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi,
Türkiye

OTURUM 1. UZAKTAN EĞİTİMİN FELSEFİ YÖNÜ.....	2
OTURUM 2. UZAKTAN EĞİTİMDE TEKNOLOJİ VE ALTYAPI.....	14
OTURUM 3. UZAKTAN EĞİTİMDE ÖĞRENME VE ÖĞRETİM TASARIMI...29	
OTURUM 4. UZAKTAN EĞİTİMDE ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME.....	76
OTURUM 5. UZAKTAN EĞİTİMDE YABANCI DİL EĞİTİMİ.....	83

İÇİNDEKİLER

OTURUM 1

UZAKTAN EĞİTİMİN FELSEFİ YÖNÜ

Online Eğitimde Annelerin Rol Yükü

Dilaram Billur ÖRNEK¹, Sevcan ŞİNCAN², Buket Beyda CERAN³

¹İstanbul Medipol Üniversitesi, dbornek@medipol.edu.tr

²İstanbul Medipol Üniversitesi, sevcansencann@gmail.com

³İstanbul Medipol Üniversitesi, beydacerann@gmail.com

Özet: Pandemi döneminde, her ülke belli başlı stratejiler geliştirerek, bu süreci kontrol altına almaya çalışmaktadır. Bu stratejilerin başında okulların kapatılıp, örgün eğitimden uzaktan eğitime (online eğitim) geçişi yer almaktadır. Okulların kapatılması, virüsün yayılma hızının yavaşlamasını ve enfekte olan hasta sayısının azalmasını desteklemektedir. Bu süreçte öğrencilerin eğitimden mahrum bırakılmamaları adına ise eğitim öğretime, televizyon, bilgisayar, tablet ve telefon gibi araçlarla online devam edilmiştir. Pandemi sürecinde eğitimin online devam etmesiyle, anneler ve çocuklar bu durumdan en çok etkilenen kişiler olmuştur. Bu süreçte her bireyin salgını anlamlandırma, sorumluluk alma ve bu salgın ile baş edebilme becerisi birbirinden farklıdır. Çocukların yakını olan ve güvenli bilgiye ulaşabileceği kişiler arasında anneler ilk sırada yer almaktadır. Bu nedenle özellikle annelerin, Pandemi dönemi ile nasıl baş etmeye çalıştıkları, rol yüklerini nasıl belirledikleri ve yine bu dönemde mental açıdan kendilerini nasıl hissettikleri araştırılması gereken ve merak edilen bir durum haline gelmiştir. Bu ihtiyaçtan dolayı araştırmanın genel amacını; Online eğitim döneminde annelerin rol yükünün belirlenmesi oluşturmaktadır. Rol Dengesi Ölçeği, Baş etme Ölçeği, Mental İyi oluş Ölçeği ve Yaşam Doyumu Ölçeği kullanılarak annelerin artan rol yükünün mental anlamda nasıl bir etki yarattığının araştırılması planlanmıştır. Online cevaplanabilecek formlar aracılığı ile oluşturulan ölçekler katılımcılara ulaştırılmıştır. Veriler analiz aşamasındadır.

Anahtar Kelimeler: online eğitim, anneler, mental durum, rol yükü

Covid-19 Salgınının Eğitime, Sosyal ve Bireysel Hayata Olumlu Yönde Etkilerinin İncelenmesi

Yılmaz SARIER¹

¹Milli Eğitim Bakanlığı, yilmazsariyer@yahoo.com

Özet: Bu çalışmada, Covid-19 salgınının eğitime, sosyal ve bireysel hayata olumlu yönde etkilerinin öğretmen adaylarının görüşleri ışığında ortaya konulması amaçlanmıştır. Nitel araştırma yöntemi çerçevesinde yapılandırılan araştırmada, durum çalışması deseni kullanılmış, veriler kolay ulaşılabilir örneklem yöntemi ile toplanmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu, 2020-2021 eğitim-öğretim yılı güz döneminde Anadolu Üniversitesinde öğrenim gören 153 öğretmen adayı oluşturmuştur. Katılımcıların dijital ortamda verdiği yanıtlar, içerik analizi ile analiz edilmiştir. Araştırmada, katılımcıların 75'i, Covid-19 pandemi sürecinin insanların yaşamına olumlu yönde etkilerinin olduğunu, 46'sı çok az olumlu etkisinin bulunduğunu belirtirken, 32'si ise sürecin hiçbir olumlu etkisinin olmadığını belirtmiştir. Yapılan analiz sonucunda Covid-19 salgın sürecinin olumlu etkilerine ilişkin olarak dört tema (sosyal-toplumsal, çevresel-ekonomik, psikolojik-bireysel etkiler ve eğitime etki) ve 14 alt tema ortaya çıkmıştır. Çalışmada, Covid-19 salgın sürecinde bireyler ve toplum tarafından; sağlığın her şeyden önemli olduğunun fark edildiği, hijyen ve temizliğe daha çok dikkat edildiği, hayata eskisine göre daha anlamlı ve pozitif bakıldığı, sahip olunan güzelliklerin farkına varıldığı, aile bağlarının ve aile içi iletişimin güçlendiği, akrabaların, arkadaşların ve diğer insanların değerinin anlaşıldığı, toplumsal farkındalık, sorumluluk, fedakarlık, yardımlaşma, dayanışma ve birlik olma kavramlarının hatırlandığı, bozulan ekolojik dengenin tekrar düzene girdiği, kişisel gelişime, kitap okumaya, hobilere ve dil eğitimine daha fazla önem verildiği anlaşılmıştır. Ayrıca araştırmada Covid-19 salgın süreci ile birlikte eğitimde var olan sorunların görüldüğü, eğitim sisteminin kendini test ettiği ve yenilediği, bireylerin dijital okuryazarlık yeterliliklerinin geliştiği, eğitimde teknolojinin daha olumlu kullanıldığı, alternatif öğrenme ve öğretme yöntemlerinin keşfedildiği, uzaktan eğitimin öğrencilere öğrenme kolaylığı sağladığı, eğitime daha rahat erişilebildiği ve bireylerin eğitimde daha fazla sorumluluk aldığı sonuçlarına ulaşılmıştır. Uzmanlarca Covid-19 salgınının olumlu yönleri anlatılarak bireylerin ve toplumun öznel iyi oluşları yükseltilebilir, salgına bakış ve algıları değiştirebilir. Bu süreçteki olumlu ve olumsuz uygulamalardan dersler çıkarılarak teknolojinin uzaktan eğitimde daha etkin kullanımı sağlanabilir ve güçlü dijital destek programları oluşturulabilir.

Anahtar Kelimeler: Covid-19 salgınının olumlu etkileri, hayata etki, eğitime etki, eğitim yönetimi, eğitim politikası

Uzaktan Eğitim Sürecinin Yönetimsel Boyutu (Pandemi Dönemi Bağlamında Bir Değerlendirme)

Selçuk COŞKUN¹

¹Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi, selcuk.coskun@asbu.edu.tr

Özet: Uzaktan eğitim, özellikle “acil uzaktan eğitim” sürecinde alınacak tedbirler ve sürecin sağlıklı bir şekilde yönetimi, yöneticiler ve karar vericiler üzerinde büyük bir sorumluluk oluşturmuştur. Bu bağlamda kurum ve kuruluşlardaki yöneticiler, uzaktan eğitim alt yapısının kurulmasından eğitim-öğretim faaliyetlerinin devam etmesine; öğrenci oryantasyonundan ders materyallerinin geliştirilmesine kadar sürecin her aşamasında aktif bir rol üstlenmek durumunda olmuşlardır. Konuya Yükseköğretim bağlamında yaklaşıldığında, süreç içinde gerçekleştirilen çalışmaların sağlıklı yürümesi için, aşağıdaki alanların hem kendi içlerinde hem de diğerleriyle koordineli bir şekilde çalıştırılması zarureti oluşmuştur. 1. Teknolojik Alt Yapının Geliştirilmesi Çalışmaları. (Teknolojik yeterlilik ve bunların hem hocalar, hem de öğrencilerin mevcut durumları ve beklentileriyle uyumlu olması (Bilgisayarı olmayanların cep telefonlarıyla takip edebilmesi, internetin hızı, hatta online derse katılamayanların daha sonradan ders materyallerine ulaşması için gerekli kayıtların alınıp istifadeye sunulması vb) 2. İnsan Kaynaklarına Yönelik Çalışmalar (Sistemin sağlıklı işlemesi için, konuya hakim teknik personelimi istihdamı ve yetiştirilmesi, problem anında hemen müdahale edebilecek yeterliliğe sahip olmaları) 3. Öğretim Elemanlarına Yönelik Çalışmalar (Dijital ortamda ders verme yeterliliği konusunda gerekli eğitimlerin verilmesi, ders materyalleri hazırlama vs) 4. Öğrencilere Yönelik Çalışmalar (Kullanılan uzakta eğitim sistemine adaptasyonları için danışman hocalar tarafından eğitilmeleri ve sistemi (Learning Management Systems - LMS) sağlıklı kullanmalarının sağlanması 5. Üniversite odaklı iş yapan esnafın mağduriyetlerinden doğan hukukî ve vicdani problemleri çözmeye yönelik çalışmalar Sonuç olarak içinde bulunduğumuz süreç düşünüldüğünde, bütün yönleriyle uzaktan eğitim uygulamalarının ve sürecin devamlılığının birçok faktöre bağlı olduğu görülmektedir. Bu sürecin başarılı olmasında sadece maddî yatırımların yeterli olmadığı; çalışanlara, öğretim elemanlarına, öğrencilere, ailelerine ve hatta yerleşkeyi çevreleyen esnafa ve yerel halka farklı motivasyon unsurlarının sunulmasının da önemli olduğu anlaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Uzaktan Eğitim, LMS, Acil Uzaktan Eğitim

Covid -19 Pandemisi Döneminde Uzaktan Eğitime Yönelik Twitterda Yapılan Paylaşımlar Üzerine Bir Araştırma

Hale Nur GÜLER¹

¹Bağımsız Araştırmacı, glrhalenur@gmail.com

Özet: Covid-19 pandemisi sebebi ile yaygın hale gelen uzaktan eğitim, eğitimin sürdürülebilmesi için yararlıdır. Diğer yandan uzaktan eğitimin yararları kadar geliştirilmesi gereken yönlerinin de olduğu açıktır. Bu çalışmada sosyal medya uygulamalarından Twitter’ da uzaktan eğitime yönelik paylaşımların içeriklerinin anlaşılması amaçlanmıştır. Nitel olarak tasarlanan çalışmada 18 Temmuz 2021 itibari ile geri dönük olarak veriler elde edilmiştir. Paylaşımlar paylaşanın kimliği, içerik, ilgili sözcük grubu, uzaktan eğitimin devam edip etmemesine yönelik talep, paylaşımın duygusu olarak gruplandırılmıştır. Paylaşımların %38’ i online eğitim, %32’si uzaktan eğitim ve %31’i de yüzyüze eğitim için yapılmıştır. Paylaşımında bulunan hesap sahiplerinin %41’i erkek, %35’i kadın, %22’ si kurumsal ve %3’ü belirsiz hesaplardan yapılmıştır. Uzaktan eğitim için paylaşılan iletilerin %59’u fikir paylaşmak, %13’ü reklam tanıtım yapmak, %13’ü espri yapmak, %8’i bilgilendirme ve haber paylaşımı ve %8’ i de soru sormak için yapıldığı görülmektedir. Paylaşımların içeriklerinde uzaktan eğitimle ilgili verilen mesajlarda kullanılan kelime ve kelime gruplarında sıklıkla açılış, başlamak, verimsizlik, aşı, kurs, belirsizlik, tedbirler kelimeleri yer almaktadır. Uzaktan eğitimin devamına yönelik iletilen paylaşımlar incelendiğinde erkeklerin %72’sinin uzaktan eğitimin devam etmemesini, kadınların %87’sinin uzaktan eğitimin devam etmemesini, kurumların da paylaşımlarının %60’ının nötr olduğu görülmektedir. Çalışmanın uzaktan eğitimle ilgilenen araştırmacı, yönetici ve çalışanlar için yararlı olacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Covid-19, Uzaktan Eğitim, Sosyal Medya, Twitter, İçerik Analizi

Osmanlı'dan Cumhuriyet'e Basın Özelinde Uzaktan Eğitim

Ekrem Zahid BOYRAZ¹

¹Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi, ekremzahid.boyraz@asbu.edu.tr

Özet: Eğitim faaliyetinin amacı bireyin anne karnından başlayarak yaşamının sonuna kadar devam eden süreçte öğrenme fiilinin bireyde davranış değiştirmesine yönelik uygulamalar olarak tanımlanabilir. Bu bağlamda eğitim tarihsel süreçte formel ve informal olarak yaşamın doğasında yerini almıştır. Eğitimin zaman, mekân ve imkândan bağımsız olarak süreklilik arz eden bir kavram olduğundan yola çıkılarak geçmişten günümüze eğitim faaliyetinin uzaktan uygulamalarına rastlamak mümkündür. İlk uygulamaları mektuplaşma yoluyla ortaya çıkan uzaktan eğitim, zaman içerisinde basın araçları gibi farklı enstrümanlar da kullanılarak uygulanırlığını sürdürmüştür. Bu kapsamda Osmanlı'da özellikle Meşrutiyet döneminin sunduğu serbest düşünce ortamında eğitim temalı dergiler, okullaşmanın yeterince yaygınlaşmadığı bölgelerde bireylerin belirli bir sistematiğe uygun olarak eğitim ihtiyaçlarını giderebilmeyi amaçlamışlardır. Ayrıca XIX. yüzyılın ikinci yarısında Osmanlı coğrafyasında resmi ideolojinin bireylerde daha farkındalıklı olarak belirginleşmesi adına çıkarılan vilayet gazetelerinde yer alan eğitim temalı yazıların da uzaktan eğitim amacına yönelik olduğu değerlendirilebilir. Araştırmada Osmanlı dönemi basın araçları üzerinden uzaktan eğitim uygulamalarına örnekler yer almaktadır. Ayrıca uzaktan eğitimin Osmanlı'dan Cumhuriyete evrilme sürecine değinilecektir.

Anahtar Kelimeler: Uzaktan Eğitim, Basın, Dergicilik, İletişim

Bedenin Geride Bıraktığı Boşluk: Uzaktan Eğitim Sürecinde Beden ve Mahremiyet Sorunu

Harun GEÇER¹

¹Gümüşhane Üniversitesi İlahiyat Fakültesi, gecerharun@gmail.com

Özet: Bedensel (embodiment) olarak bir öğrenme uzamının parçası olmak kişi için ne anlama gelmektedir? Uzaktan eğitim sürecinin asli bir parçası olan internet teknolojileri beden ve onu çevreleyen mekân kavramlarını nasıl dönüştürmektedir? Uzaktan eğitim sürecinde internet bağlamında farklı bir beden formunu tecrübe eden bireylerin mahremiyet algıları nasıl dönüşmektedir? Soruları bu çalışmanın temel problem alanlarını oluşturmaktadır. Bu çalışmada öne süreceğimiz temel iddia şudur: Bir eğitim/öğrenme pratiğinin sağlıklı bir şekilde gerçekleşebilmesi için kişilerin gerçek bir uzam içinde bedensel olarak karşılaşmaları ve bunun belli bir mahremiyet çerçevesinde gerçekleşmesi, eğitim/öğrenme sürecinin asli bir parçasını oluşturmaktadır. Öğrenme pratiğinin verimli bir şekilde ortaya çıkabilmesi için beden ve onu çevreleyen tüm bağlamın, risk unsurlarıyla birlikte, bir arada olması gerekir. Eğitim/öğrenme sürecinde bedenin dışarda bırakılması, nesnel yapılar içinde bedensel olarak önceden tecrübe edilmiş birçok edimin eksik kalması anlamına gelecektir. Bu sürecin internet teknolojileri içinde sürdürülmesi kişiyi ifşa olma korkusu ya da anonim kalma rahatlığı arasında gerilimli bir duruma sokacaktır. Yeni bir tecrübe mekânı olarak sanal mekân içinde gerçekleşen eğitim-öğretim faaliyeti, güç kaynağını elektrik enerjisinden alan ve beden uzam arasında aracı rol oynayan teknolojik araçların kısıtları içinde ve ona bağlı/bağımlı bir şekilde gerçekleşmektedir. Kültürel unsurların aktarımında önemli bir rol oynayan bedensel yapılar bu gibi araçlar içinde sadece bir simülasyon olarak var olabildiğinden arkasında büyük bir tecrübe boşluğu bırakmaktadır. Çalışma ülkemizde bulunan çeşitli üniversitelerden on sekiz hoca ve öğrenci ile yapılmış mülakat sonucu elde edilen nitel bir çalışmaya dayanmaktadır. Saha araştırmasından elde edilen bulgular ışığında, katılımcı hoca ve öğrenciler uzaktan gerçekleşen eğitim süreci boyunca fiziki imkanların yetersizliği, üniversite yerleşkesinde bulunmamanın dezavantajları, sınıf içinde gerçekleşen tartışma ortamının gerçekleşmemesi gibi birçok sorunu dile getirmişlerdir.

Anahtar Kelimeler: Uzaktan Eğitim, Beden ve Uzam, İnternet ve Mahremiyet, Sanal Mekân.

Öğretmen Özerkliğinin Öğretmenlerde Mesleki Hazza Yansımalarına İlişkin Öğretmen Görüşlerinin İncelenmesi

Ömer KAVAK¹, Türker KURT²

¹Yeniçağa Aşçılar Mesleki Ve Teknik Anadolu Lisesi, omerkavak2009@gmail.com

²Gazi Üniversitesi, turkerkurt@gmail.com

Özet: Bu çalışmada amaç, öğretmen özerkliğinin mesleki haz olgusuna ne şekilde yansıdığını öğretmenlerle yapılan görüşmeler neticesinde açıklamaktır. Öğretmenlerde mesleki hazzı meydana getiren durumların açıklanması, öğretmenlerin mesleklerini icra ederken yaşayacakları coşku, heyecan ve hazır oluş durumlarını anlamak bakımından önemli görülmektedir. Dünyada ve Türkiye’de görece az sayıda çalışmanın yapıldığı mesleki haz olgusu, daha fazla aydınlatılmayı bekleyen bir konudur. Eğitim bilimleri alanında yapılan çalışmalar incelendiğinde ağırlıklı şekilde sorun odaklı, problem teşkil eden durumların araştırma konusu olduğu sonucuyla karşılaşılmaktadır. Olumlu örnekler ve durumların incelendiği araştırmaların ise sayıca çok daha az olduğu görülmektedir (Kararımak ve Çetinkaya, 2008). Bu noktada Park, Peterson ve Seligman’ın (2006) pozitif psikoloji bağlamında ortaya koyduğu karakter güçlerinden olan ve yaşam coşkusu şeklinde tanımlanan haz olgusu, araştırılmaya değer görülmektedir. Öğretmenlerin iş hayatındaki mutluluk ve verimini artırmanın yanı sıra genel hayat mutluluğunu da artırabilecek bir olgu olan mesleki hazın öğretmen görüşlerine göre ortaya konması literatüre özgün bir katkı sağlayabilir. Haz olgusunu mesleki bağlamda inceleyen Peterson, Park, & Seligman (2009) mesleki hazza sahip kişilerin daha canlı, enerjik ve heyecanlı çalışarak yaptıkları işleri anlamlı bulduğunu ortaya koymakta koymaktadır. Mesleki haz olgusu bazı yönlerden iş doyumuna yakın görülmektedir. Mesleki haz içerdiği coşku ve canlılıkla iş doyumundan farklı bir kavram olarak değerlendirilmelidir (Erdoğan, 2013). Hazzın meydana gelebilmesi için psişik enerjinin kullanımı gerekmektedir. Aktiviteye tam bir odaklanma gerçekleştirildiğinde haz meydana gelmektedir. Bu noktadan hareketle mesleki haz akış deneyimiyle de ilişkilendirilebilir (Csikszentmihalyi, 2020). Öğretmen özerkliği, öğretmenlerde mesleki hazzı meydana getirecek unsurlardan biri olarak düşünülmüştür. Eğitsel faaliyetlerdeki başarının artması ve öğretmenin üretkenliği için öğretmenlerin inisiyatif alabilmesi, özerk davranabilmesi gerekmektedir. Öğretmenlerin belirli bir müfredatı belirli yöntemlerle ve sınav odaklı aktarması öğretmenin yaratıcı gücünü engellemektedir (Evcin, 2015). Eğitim-Bir-Sen’in (2018) Öğretmenlik Meslek Kanunu ile ilgili hazırladığı raporda, OECD ülkeleri içerisinde dezavantajlı bölgelerde görev yapan öğretmenlere tanınan mesleki özerkliğin doğurduğu fayda ortaya koyulmaktadır. Öğretmenlere tanınan mesleki özerkliği, PISA puanlarının ülke içindeki çeşitliliğini önlemede etkili olduğu ifade edilmiştir. Araştırmada nitel araştırma tekniklerinden fenomenoloji deseni kullanılmıştır. Fenomenolojide araştırmacı deneyimlerin özüne ulaşmaktır (Alpay, 2020). Araştırmanın katılımcı grubu belirlenirken maksimum çeşitlemeye ulaşmak amaçlanmıştır. Bu yolla farklı bakış açıları ortaya konmak istenmiştir (Ersoy, 2019). Bu amaçla Bolu il sınırları içerisinde yer alan farklı türlerde sekiz lisede, on üç farklı branştan otuz öğretmenle çevrim içi ortamda görüşmeler yapılmıştır. Görüşme için on beş sorudan oluşan yarı yapılandırılmış bir görüşme formu kullanılmıştır. Daha sonra yazıya geçirilen görüşmelere içerik analizi uygulanmıştır. Görüşme soruları görüşmeler öncesinde alanında uzman üç akademisyenin değerlendirmesine tâbi tutulmuştur. Görüşmeler için teknik imkanlar sorunsuz hale getirilmiştir. Son olarak üye kontrolü ve kodlayıcılar arası görüş birliği yöntemleri uygulanmıştır. Bu yollarla geçerlik ve güvenilirlik sağlanmaya çalışılmıştır. Araştırma kapsamında “öğretmenlik uygulamalarındaki bağımsız hareket edebilme ve mesleğinizi icra

ederken birçok konuda inisiyatif alabilme durumunuz (öğretmen özerkliği), mesleki haz duygunuzu etkilemekte midir? Bu durumu açıklar mısınız?” sorusu katılımcı öğretmenlere yöneltilmiştir. Öğretmenlerin cevapları üç grup etrafında toplanmıştır. Öğretmen özerkliğinin mesleki hazzı yükselten bir durum olduğunu ve yeterli mesleki özerkliğe sahip olduğunu ifade eden beş farklı kod oluşurken toplam yirmi bir öğretmen bu yönde görüş bildirmiştir. Yirmi katılımcı öğretmen ise öğretmen özerkliğinin bulunmadığını bu durumun mesleki hazzı azalttığını ifade etmiştir. Bu yönde dokuz farklı kod oluşturulmuştur. Sekiz katılımcı öğretmen ise öğretmen özerkliğinin mesleki hazzı etkileyen bir faktör olmadığını ifade etmiştir. Bu yönde iki farklı kod oluşturulmuştur.

Anahtar Kelimeler: pozitif psikoloji, mesleki haz, öğretmen özerkliği

Covid-19 Küresel Salgınının Eğitimdeki Yansımaları: KMÜ’de Uzaktan Eğitim Deneyimleri

Nilüfer ÖZTÜRK AYKAÇ¹

¹Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, dr.niluferozturk@gmail.com

Özet: Toplumsal bir kurum olarak eğitim, toplumda ihtiyaç duyulan gereksinimlerin karşılanması, yeniden üretilmesi ve bireylerin toplumsal hayata hazırlanması gibi görevlerin yerine getirildiği bir bütündür. Eğitim bireysel olarak ise kişinin bilgi sevgisini, meslek kazanma arzusunu gidermesini ve sosyalleşmesini sağlayan bir işlev görür. Eğitim kurumları, eğiten personel, eğitilenler, eğitim araç-gereçleri, eğitim müfredatı gibi birçok unsuru içinde barındıran eğitim kurumu, çocukluktan yetişkinliğe, insan hayatının birçok parçasını kapsamına alır. Toplumsal hayatta yaşanan değişimler eğitimin işleyişini etkilediği gibi, eğitimde yaşanan değişimler de toplumsal hayatı etkilemektedir. Bu tip bir değişime örnek olarak Covid-19 küresel salgını sebebiyle hızla geçilen uzaktan eğitim sistemi ve bu değişimin hem toplum hem eğitimdeki yansımaları gösterilebilir. Bu çalışmada, Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi özelinde yükseköğretim düzeyinde uzaktan eğitim süreci ele alınacaktır. Bu süreçte uzaktan eğitime geçişle zorunlu olarak yaşanan değişimin eğitimin işlevi ve işleyişine etkileri, gerçekleştirilecek bir saha araştırması aracılığıyla değerlendirilecektir. Covid-19 küresel salgınının Türkiye’de resmen başladığı 2019-2020 bahar yarıyılı ile 2020-2021 güz ve bahar yarıyılları incelenen dönemlerdir. Bu süreci anlayabilmek için bu dönemlerde ders veren öğretim üyeleri, öğrencilere akademik danışmanlık yapan öğretim elemanları ve üniversitede eğitim gören öğrencilerle nitel araştırma yöntemine uygun olarak derinlemesine görüşmeler yapılacaktır. Bu görüşmelerden elde edilen veriler yorumsamacı yaklaşımla ele alınacak ve her bir grubun bakış açısından durum yorumlanacaktır. Bu bağlamda söz konusu uzaktan eğitim deneyiminin olumlu ve olumsuz yanlarıyla birlikte eğitim sürecindeki değer aktarımı, değer kazanımı ve değer yitimi, sosyal sorumluluk gibi unsurlar da irdelenmeye çalışılacaktır. İmkânlar dahilinde yüz yüze veya çevrimiçi görüşülecek her bir katılımcının kendi deneyimleri, fenomenolojik bakış açısı içinde yorumlanarak meselenin farklı açılardan ortaya konulması, felsefi ve sosyolojik yönünün sorgulanması amaçlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Uzaktan eğitim, değerler, toplumsal değişim, eğitim felsefesi, eğitim sosyolojisi

Okul Yöneticilerinin Ders Denetim Yeterliklerine İlişkin Öğretmen Görüşleri

Salih Paşa MEMİŞOĞLU¹, Muhammet Furkan YILMAZ²

¹Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, memisoglus@hotmail.com

²Mustafa Karuşağı İlkokulu, m.furkanyilmaz08@gmail.com

Özet: Bu araştırmanın amacı öğretmen görüşleri doğrultusunda okul yöneticilerinin ders denetim yeterliklerini ve okul müdürlerinin bu yeterliklere sahip olma durumlarını belirlemektir. Nitel araştırma yöntemlerinden fenomenolojik araştırma modeli ile yürütülen araştırmanın çalışma grubunu 2020-2021 eğitim öğretim döneminde Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı okullarda görev yapan 5 erkek ve 5 kadın öğretmen oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini rastgele olmayan örnekleme yöntemlerinden uygunluk örnekleme yöntemine göre belirlenmiştir. Uzman görüşleri dikkate alınarak oluşturulan yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla toplanan veriler, betimsel analiz tekniğiyle çözümlenmiştir. Araştırma sonuçlarına göre: ders denetimi yapan okul müdürlerinin sahip olması gereken yeterliklerin; nesnel olmak, denetimin kuramsal temellerini biliyor olmak, iletişim becerisine sahip olmak, objektif olmak, sınıf yönetimini ilkelerini bilmek, öğretmenlerin özelliklerini bilmek, çevre koşullarını bilmek, müfredatı bilmek, öğrencilerin seviyelerine uygun özellikleri bilmek, empati kurabilmek, kibar bir dil kullanmak ve hoşgörülü olmak olduğu belirlenmiştir. Araştırmada ulaşılan diğer sonuç ise birçok okul müdürünün bu yeterlikleri taşımadan ders denetimi yaptığıdır.

Anahtar Kelimeler: Okul Yöneticisi, Ders Denetim Yeterlikleri

Eğitim Örgütlerinde Çift Kariyerli Eşler ve Yaşadıkları Sorunlar

Türkan ARGON¹, Muhammet Furkan YILMAZ²

¹Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, argon_t@ibu.edu.tr

²Mustafa Karuşağı İlkokulu, m.furkanyilmaz08@gmail.com

Özet: Bu araştırmanın amacı öğretmen görüşleri doğrultusunda eğitim örgütlerindeki çift kariyerli eşlerin yaşadığı sorunları belirlemektir. Nitel araştırma yöntemlerinden fenomenolojik araştırma modeli ile yürütülen araştırmanın çalışma grubunu 2020-2021 eğitim öğretim döneminde Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı okullarda görev yapan karı-koca öğretmen olarak görev yapan 10 kadın ve 10 erkek öğretmenden oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemi rastgele olmayan örnekleme yöntemlerinden uygunluk örnekleme yöntemine göre belirlenmiştir. Uzman görüşleri dikkate alınarak oluşturulan yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla toplanan veriler, betimsel analiz tekniğiyle çözümlenmiştir. Araştırma sonuçlarına göre: Eğitim örgütlerindeki çift kariyerli eşlerin yaşadığı sorunlar; sorumlulukların yerine getirilememesi, çocukların bakımı ve yeterince zaman ayıramama, eşlerin kendilerine ve eşlerine zaman ayıramaması, çalışma hayatının ve ev işlerinin birlikte yorucu olması, dinlenme süresinin azalması, evin düzenin bozulması ve çalışma saatlerinin uyumsuzluğu şeklinde yedi başlık altında toplanabilir.

Anahtar Kelimeler: Çift Kariyerli Eş, Eğitim Örgütü

OTURUM 2

UZAKTAN EĞİTİMDE TEKNOLOJİ VE ALTYAPI

“Büyüklerden Küçüklere Değerli Masallar” Etwinning Projesi

Assiye ŞAHİN AKBULUT¹

¹MEB, egeasiye10@gmail.com

Özet: Büyüklerden Küçüklere Değerli Masallar projesi,2020-2021 Eğitim Öğretim yılında lisede 15-18 yaş grubuna uygulanmış ,değerler eğitimi temalı ulusal projedir. Projenin dili,Türkçe'dir.eTwinning platformunda lise düzeyinde masal projesinin yok denecek kadar az olması bakımından, projemiz özgündür. Projede Balıkesir (2),Sinop, Denizli, Nevşehir, Amasya ve Sakarya illerinden toplam 7 ortak, 44 öğrenci vardır. Projemizde, tarih, felsefe grubu, edebiyat, yabancı dil öğretmenleri vardı. Projemizde disiplinler arası yaklaşım içinde olduk. Proje etkinliklerini, MEB ders müfredatına entegre ettik. Uzaktan eğitim sürecinde derslerimizde ve projemizde farklı öğrenme tekniklerini kullandık. Örneğin araştırma tekniğinde konukların özgeçmişi, üniversite tanıtımı, masal nedir,nasıl yazılır ve önemi nedir, nasıl anlatılır? vb. konuları araştırdık. İstasyon tekniği ile, Değerli Masallar adında ortak şiir yazdık ve ortak şiirden de ortak slogan ürettik. Görüşme tekniği ile, akademisyen ve yazar konuklarla online toplantılar yaptık. Tüm eğitimleri aldıktan sonra Sevgiye Açılan Kapılar adında yazdığımız ortak masalımızı bir masal anlatıcısından dinledik ve masalımızı yazar bakış açısı ile değerlendirdik. Anket tekniği ile,Türkiye proje afişi ve logosunu, ortak şiirin ve masalın adını vb ekibimize sorduk ve sonucu her yerde kullandık. Bilgilerimizi eTwinning' de Twinspace sayfalarına ve foruma yazdık. Projede amacımıza uygun yaptığımız ortak ürünlerden (ortak şiir, ortak slogan, ortak takvim, ortak masal), Bookcreator,Storyjumper ile e-kitaplar ve Canva,Postermywall ile afişler yaptık. Öğrencilerimiz ile, kukla ve origami yapımı, afiş ve logo tasarımı, akademisyenler ve yazarlarla masal konulu etkinlikleri,Türk masal tarihi ve kodlama, ulusal masal okuma,anlatma ve video çekimi, Anadolu Masalları konulu karışık okul takımları vb diğer etkinliklerimizi de yaptık. Projemiz ile, lise öğrencilerinde, kültürel mirasımız olan ulusal masallara ilgi arttı ve öğrencilerimiz, masalları kuşaktan kuşağa aktardı. Öğrencilerimiz 21.yüzyıl becerilerine sahip bireyler olarak yetişti, web 2 araçlarını derslerde ve günlük hayatta kullandı. Korona nedeni ile uzaktan eğitime geçtiğimiz bu zor süreçte öğrencilerimizin sosyalleşmesine ve akran öğrenmesine katkıda bulunduk. Projemizi Mayıs 2021 'de tamamladık ve kalite etiketi için başvuruda bulunduk.

Anahtar Kelimeler: Ulusal Masallar, eTwinning Projesi,Web 2.0 Araçları,21.yy. Becerileri, Öğretme Teknikleri

Öğrenme Yönetim Sistemleri İncelemesi: ALMS Örneği

Esra BARUT TUĞTEKİN¹

¹İnönü Üniversitesi Uzaktan Eğitim Araştırma Ve Uygulama Merkezi, esra.barut@inonu.edu.tr

Özet: Dijital teknoloji altyapısında geliştirilen öğrenme ortamlarından biri olan e-öğrenme sistemlerinin kullanımı her geçen gün yaygınlık kazanmaktadır. Özellikle COVID-19 pandemisi sürecinde yüz yüze eğitime ara verilmesi alternatif öğrenme ortamlarına yönelimi zorunlu kılmıştır. E-öğrenme sistemlerinin gerekliliği ve yaygın kullanımı öğretim alanında Öğrenme ve Yönetim Sistemleri (ÖYS)'nin çeşitlilik kazanmasına ve hızla yaygınlaşmasına katkıda bulunmuştur. ÖYS'ler örgün eğitimi destekleyici olarak kullanılabilirdiği gibi uzaktan eğitim temelinde de kullanılan e-öğrenme ortamlarıdır. ÖYS; eğitmen ve öğrencilerin iletişime geçerek öğrenme içeriğine erişmek, öğrenme içeriğini planlamak, uygulamak, gerçekleştirmek, izlemek ve değerlendirmek için kullanılan internet tabanlı yazılımlardır. Bu gibi öğrenme ve öğretme faaliyetlerine ilişkin yapıları bir araya getiren pek çok ÖYS bulunmaktadır. Bu e-öğrenme sistemleri farklı ara yüzlere, içerik yönetim özelliklerine, uygulama eklentilerine ve teknolojik alt yapıya sahip olabilmektedir. En çok kullanılan ÖYS'ler arasında Moodle, Canvas, Blackboard ve ALMS yer almaktadır. ÖYS'lerin yaygın kullanımı ele alındığında ÖYS'lerin öğretimsel çerçevede incelenmesinin önemli olduğu düşünülmektedir. Dolayısıyla bu çalışmada COVID-19 döneminde Türkiye'de 35 yükseköğretim kurumu tarafından kullanılan ALMS'nin öğretimsel boyutlar temelinde incelenerek değerlendirilmesi, olumlu yönlerinin ve eksikliklerinin ortaya çıkarılması amaçlanmıştır. Yapılan ALMS incelemesine göre; kullanıcı ara yüzünün basit tasarımı, web tabanlı olarak farklı araçlarla entegre biçimde kullanılabilmesi, içerik oluşturma araçlarının zenginliği, öğrenci ve eğitmen arasında eşzamansız mesajlaşma olanağı sunması, duyuru ve anket panosunun bulunması, kullanıcı yetkilendirmesindeki çeşitlilikler ile kullanıcı güvenliğini sağlama gibi teknik özellikleri faydalı bulunmaktadır. Buna ek olarak, ödev paylaşma ve yükleme, ders materyali depolama, çevrimiçi ders uygulaması ve tekrar izleme olanağı sunması, haftalara ve gruplara göre aktivite planlanabilmesi, öğrenci katılımının ve eğitmen etkinliğinin takip edilebilmesi, sınav takvimi uygulaması ve çevrimiçi sınav desteğinin bulunması, farklı türlerden sınav oluşturulabilmesi, eğitmen ve yönetici için raporlama desteği gibi özelliklerinin bulunması öğretimin uzaktan yürütülebilmesi için diğer yararlı yönlerini oluşturmaktadır. Öte yandan sınav uygulamasında çok sayıda katılımcının aynı anda sınava alınmasında yaşanan sorunlar, öğrencilerin şifre sıfırlama için yöneticiye başvurmak durumunda kalmaları, depolama kısıtlaması nedeniyle dosyaların uzun süre saklanamaması, öğrencilerin dijital portfolyo oluşturamaması, öğrenciler arası iletişimin kısıtlı kalması, iş birlikli çalışmayı desteklememesi, ödevlere sistem içerisinde intihal incelemesi yapılamaması ve diğer öğrenme uygulamalarıyla entegrasyon eksikliği gibi geliştirilmesi gereken zayıf yönleri bulunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Uzaktan Eğitim, Öğrenme Yönetim Sistemleri, E-Öğrenme, ALMS.

Uzaktan Eğitim Sürecinde Kişisel Verilerin İşlenmesi Sorunu

Muradiye ÇEVİKÇELİK¹

¹Necmettin Erbakan Üniversitesi Hukuk Fakültesi, mcevikcelik@erbakan.edu.tr

Özet: İlk olarak Aralık 2019’da Çin Halk Cumhuriyeti’nde ortaya çıkan Covid-19 virüsü, zamanla diğer ülkelere yayılmış ve 11 Mart 2020 tarihinde Dünya Sağlık Örgütü tarafından pandemi ilan edilmiştir. Covid-19 pandemisi nedeniyle sağlık, eğitim, turizm, otelcilik, inşaat, gayrimenkul gibi pek çok sektör olumsuz etkilenmiştir. Kamu sağlığının korunması amacıyla, kişilerin temel hak ve özgürlükleri kimi zaman hukuka uygun kimi zamansa hukuka aykırı tedbirlerle önemli ölçüde sınırlandırılmıştır. Kişisel verilerin korunması, işlenmesi ve aktarılması noktasında da gerek ülkemizde gerekse dünyada çeşitli insan hakları ihlalleriyle karşı karşıya kalınmıştır. Özellikle uzaktan eğitim sürecinde, kişisel verilerin işlenmesinin nerede başladığı ve nerede sona erdiğinin açıklığa kavuşturulması gerekmektedir. Zira uzaktan eğitim platformlarında öğrencilerin ve akademisyenlerin adı, soyadı, sesleri, görüntüleri, e-postaları, telefon numaraları, kıyafetleri gibi çeşitli kişisel verilerinin işlendiği görülmektedir. Bu çalışmada, uzaktan eğitim sürecinde uzaktan eğitim platformlarında gerçekleştirilen kişisel verilerin işlenmesi faaliyetlerinin hukuki rejimi ele alınacaktır. Çalışma kapsamında öncelikle uzaktan eğitim sürecinde işlenen kişisel veriler incelenecek ve ses, görüntü gibi verilerin biyometrik veri olup olmadığı tartışılacaktır. Devamında ise veri işleme faaliyetinin hukuka uygun bir şekilde gerçekleştirilebilmesi için 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu’nda yer alan usul ve esaslar ile temel ilkeler açıklanacaktır. Online sınavlarda üniversiteler tarafından başvurulan yöntemler, aydınlatma yükümlülüğü, açık rıza ve ölçülülük ilkesi çerçevesinde ve Kişisel Verileri Koruma Kurulu kararları ışığında değerlendirilecektir. Çalışmanın kapsamı kişisel verilerin işlenmesiyle sınırlıdır. Dolayısıyla uzaktan eğitim sürecinde gerçekleştirilen verilerin aktarılması sorunu bu bildiride ele alınmayacaktır.

Anahtar Kelimeler: Açık Rıza, Kişisel Veri, Kişisel Verilerin İşlenmesi, Ölçülülük İlkesi, Uzaktan Eğitim.

Covid-19 Pandemisi Uzaktan Eğitimi: İhtiyaç Analizi

Murat MERİÇELLİ¹

¹Kastamonu Üniversitesi, muratmericelli@gmail.com

Özet: Öğretim tasarımı medyanın değişiminin, öğrenmeyi etkileyip etkilemediği konusu, öğretim teknolojisi alanının en köklü tartışmalarından biridir. Medya değişikliği ya da kullanılan teknolojinin farklılığı eğitimi etkiler mi etkilemez mi noktasında, lehte ve aleyhte araştırma bulgularını bulmak mümkündür. Peki zorunlu bir uzaktan eğitim süreci aynı yöntemlerle gerçekleştirebilir mi? Bunun için ihtiyaç analizi yapılması gerekirse, ilk bakışta nelere dikkat edilmesi gerekmektedir. Bu araştırma, COVID-19 pandemisi nedeniyle yürütülen uzaktan eğitim sürecini, daha etkili hale getirebilmek için, ihtiyaç analizi yapılabilmesi amacıyla gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu, Kastamonu Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde Bilgisayar II dersini alan; 73'ü Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik, 54'ü Türkçe, 49'u Sosyal bilgiler öğretmenliği bölümlerinde olmak üzere toplamda 176 öğrenci oluşturmaktadır. Google Forms ile hazırlanan görüşme formu ile internet bağlantısı ve cihaz ile ilgili betimleyici sorular sorulurken, uzaktan eğitim süreci ile ilgili olarak da açık uçlu sorular sorulmuştur. Form, kurumun süreçte kullanmış olduğu öğrenme yönetim sistemi olan ALMS aracılığıyla öğrencilerle paylaşılmıştır. Betimleyici sorular incelendiğinde, öğrencilerden %46'sı bağlantı sağlamak için akıllı telefonu kullanırken %44'ü dizüstü bilgisayar ve %7 si masaüstü bilgisayar kullanmaktadır. İnternet bağlantısı için ise öğrencilerden %72'si kablosuz ağ (wi-fi), %22'si mobil veri ve %6'sı da kablolu ağdan yararlanmaktadır. Uzaktan eğitimde yaşanan sıkıntılar nelerdir sorusunun cevapları ele alındığında; ses, görüntü, internet ve sistem problemleri en çok dile getirilen sorunlardır. Uzaktan eğitimde olumlu bulduğunuz noktalar nelerdir sorusuna verilen yanıtlar incelendiğinde; tekrar edebilme, mekân, sağlık ve etkileşim kategorileri dikkate değerdir. Uzaktan eğitim süreci ile ilgili ne gibi bir değişiklik beklerdiniz sorusunun yanıtları analiz edildiğinde; sistem, yüz-yüze eğitim ve internet bağlantı problemlerinin giderilmesi dikkat çeken kategorilerdir. Sonuç olarak, öğrenciler uzaktan eğitimi, sağlık, zaman ve mekân yönünden avantajlı bulurken, internet ve sistem problemlerinin çözülmesi ve derslerde etkileşimin artırılmasının dezavantajları azaltacağı belirtmektedirler. Ayrıca, pandemi dönemi uzaktan eğitiminde öğretim tasarımı yaparken cihaz farklılıkları ve internet bağlantı problemlerinin dikkate alınması gereken önemli engeller olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: uzaktan eğitim, medya, ihtiyaç analizi, pandemi

Uzaktan Eğitim Sürecinde Karşılaşılan Engellerin Bilişim Teknolojileri Rehber Öğretmenleri Açısından Değerlendirilmesi

Hüsamettin ERDEMCI¹, Mithat ELÇİÇEK²

¹Siirt Üniversitesi, husamerdemci@gmail.com

²Siirt Üniversitesi, mithatelcicek@gmail.com

Özet: Covid-19 sebebiyle yüz yüze eğitime ara verilmiş ve dersler çevrimiçi ortamlarda yürütülmüştür. Bu süreç hem öğrencilerin hem de öğretmenlerin birçok farklı deneyim yaşamalarına neden olmuştur. Eğitim öğretim faaliyetlerinde teknoloji kullanımı eskiye dayanmaktadır. Ancak salgın sebebiyle teknoloji kullanma zorunluluğu eski dönemlerdeki gibi teknolojinin sadece destek amaçlı kullanımının ötesine geçip tüm bu faaliyetlerin yürütüldüğü mecraya dönüşmüştür. Bu da birçok problemi beraberinde getirmiştir. Eğitim öğretim sürecinin sekteye uğramaması ve öğretmenlere teknoloji kullanımı noktasında Bilişim Teknolojileri Rehber Öğretmenlerine büyük sorumluluklar düşmüştür. Bilişim Teknolojileri Rehber Öğretmenleri, özellikle teknoloji kullanımı noktasında yetersiz düzeyde yer alan öğretmenlere rehberlik etme ve karşılaşılan diğer problemlere çözüm bulmak için önemli görevlerin düştüğü yoğun bir süreç yaşamışlardır. Bu çalışmanın amacı Bilişim Teknolojileri Rehber Öğretmenleri gözünden uzaktan eğitim sürecini değerlendirmektir. 14 Bilişim Teknolojileri Rehber Öğretmeninin görüşlerin yansıtan bu çalışma nitel bir çalışmadır. Mülakatlar yoluyla elde edilen veriler içerik analiz yöntemi kullanılarak analiz edilmiş ve beş tema altında toplanmıştır. Buna göre Bilişim Teknolojileri Rehber Öğretmenlerinin bu süreçte karşılaştıkları en önemli problemlerin başında öğretmenlerin teknoloji kullanım düzeylerinin istenilen düzeyde olmamasından kaynaklı problemlerdir. Öğrencilerin sisteme girme problemleri, okul idarecilerinin beklentileri ve teknik sorunlar Bilişim Teknolojileri Rehber Öğretmenlerinin karşılaştıkları diğer problemler olarak ortaya çıkmaktadır. Araştırma neticesinde elde edilen sonuçlar çerçevesinde uzaktan eğitim sürecinin daha etkin ve verimli olması adına çeşitli öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Bilişim Teknolojileri Rehber Öğretmeni, uzaktan eğitim, pandemi

Endüstri 4.0, Yapay Zeka, Hukuk ve Eğitimin Kavramsal İncelenmesi

Gizem BEYDOĞAN¹, H.Ömer BEYDOĞAN²

¹Ahi Evran Üniversitesi, bydngizem@gmail.com

²Ahi Evran Üniversitesi,

Özet: Günümüzde gelişim değişim ve teknoloji hızlı şekilde evrilmekte olup kavram değişimine ek olarak inovatif teknolojilerin gelişmesine kullanımına ve yayılım hızına da ivme katmıştır. Bu ivme insanların fiziksel ve zihinsel olarak süreçlerde yer alması durumunun değişmesine neden olmuştur. Karar verme yetisi olan, kullanıcının karar vermesine kolaylık sağlayan, akıllı sistemlerin kullanılması aynı zamanda nesnelerin birbirleriyle, insan ile iletişime geçtiği bir dönem olan “4.0 (Endüstri 4.0)” başlatmış durumdadır. Dijital devrim olarak adlandırılan dijital çağ: gelişim ve ilerleme süreci beraberinde her disiplinde olduğu gibi hukuk ve eğitim alanlarını da yakından etkilemekte olduğu da göz ardı edilemez. Disiplinler arası devam eden etkileşim, bireylerin fiziksel ve zihinsel süreçlerinde yeni örüntüler şeklinde ortaya çıkmaktadır. Her yeni örüntü zihinlerdeki anlam örüntülerinin değişmesine yol açmaktadır. Dijital çağ hızlı gelişim ile hukuk ve eğitim gibi disiplinlerin iş süreçlerini, yapısını ve iletişim kanallarını önemli ölçüde değişikliğe uğratmıştır ve değişiklik devam etmektedir. Bu gelişmeler neticesinde hukukta ve eğitimde teknolojik gelişmeler her süreçte yer almalıdır. Disiplinlerdeki uygulamalar günümüz şartlarına ve dijital teknolojilere uyumlu hale gelmeli ve oluşabilecek riskler saptanmalıdır. Dijital çağın gelişmiş teknolojilerin disiplinlerde oluşturduğu değişim ihtiyacı doğrultusunda uyumun ve adaptenin sağlanmasına yönelik çabalar desteklenmeli. Bütün bu gelişmelerin ışığında bu çalışmada yapay zekâ, hukuk ve eğitim kavramları etkileşimlerinin incelenmesi, çalışılması amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Yapay Zeka, Hukuk, Eğitim, Endüstri 4.0

Yükseköğretimde Kullanılan Video Konferans Uygulamalarının Sanal Sınıf Kriterlerine Göre Değerlendirilmesi

Kemal ŞAHİN¹, Nülüfer GÜZEL², Dilek YÖRDEM³, Özgür ÖZSOY⁴

¹Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, kemal.sahin@msgsu.edu.tr

²Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, nulufer.guzel@msgsu.edu.tr

³Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, dilek.yordem@msgsu.edu.tr

⁴Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, ozgur.ozsoy@msgsu.edu.tr

Özet: Uzaktan eğitimde senkron yürütülen derslerin vazgeçilmez uygulamalarından biri olan sanal sınıf, eğitimin sürekliliği ve niteliği açısından etkin rol üstlenmektedir. Özellikle yükseköğretimde; sosyal etkileşimi yükselten, işbirlikçi ve proje tabanlı öğrenme gibi yenilikçi yaklaşımlara izin veren, iletişimi açık-kesintisiz kılan, pratik uygulamaları destekleyen sanal sınıfların oluşturulması gerekmektedir. Bu beklentileri karşılama için sanal sınıf uygulamalarının uygun ve yeterli özelliklere sahip olması öngörülmektedir. Ayrıca, teknoloji anlamda yeterli kararlılığa ve internet altyapısı gibi etkenlerden en az zarar görece şekilde geliştirilmelidir. Covid-19 salgınıyla beraber örgün eğitimin zorunlu ve hızlı olarak uzaktan eğitim formuna dönüşmesi, teknoloji yeterliliği ve kararlı bir senkron eğitim için sanal sınıf uygulamalarının yerini video konferans araçlarına bırakmasına sebep olmuştur. Bu sebep sonuç ilişkisini değerlendirmek ve etkisini ölçümlenebilmek için iki aşamalı bir çalışma gerçekleştirilmiştir. İlk aşamada, Türkiye’de yükseköğretim kurumlarında kullanılan eğitim teknolojileri altyapıları incelenmiş, betimsel olarak araştırılmıştır. Bu aşamada yaygın kullanıldığı tespit edilen altı farklı video konferans aracı, hem teknik hem de sanal sınıf kriterlerine göre değerlendirilmiş ve karşılaştırılmıştır. Böylece, mevcut kullanılan araçların eğitim teknolojisi olarak niteliğini ve değerini tespit etmek amaçlanmıştır. Bu araçların sanal sınıf ihtiyaçlarına yönelik çözüm üretebilme becerisi analiz edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: sanal sınıf, eğitim teknolojileri, video konferans, uzaktan eğitim, senkron eğitim.

Uzaktan Eğitim Uygulamasında Çevrim İçi Derslerin Fikri Mülkiyet Sorunu

Sermet ERDEM¹

¹Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi, sermet.erdem@asbu.edu.tr

Özet: World wide web (www) sisteminin dünyaya tanıtılması ile modernitenin ortaçağdan gelme en önemli karakteristik özelliklerinden biri olan bilgi tekeli kırılmaya başladı. Artık bilgi sadece onu üretenin mülkü olmanın çok ötesine geçerek kontrolsüz ve durdurulamaz bir biçimde yayılmaya başladı. . Bilişim alanında yaşanan gelişmeler, başta ses, görüntü ve bilginin ışık hızında yayılması(ışınlanması) modernitenin eğitim kuramını sarsmaya ve alternatif birçok edinim yönteminin oluşmasını netice verdi. Bu kapsamda özellikle 2019 sonbaharında Çin’de başlayan ve 20220 yılında Dünya Sağlık Örgütü tarafından küresel pandemi olarak ilan edilen COvid19 (korona virüsü) salgını alternatif edinim yöntemlerinin yaygınlaşması ve uzaktan eğitim uygulamalarının da bu anlamda bir alternatif olarak ortaya çıkmasını netice verdi. Uzaktan eğitim uygulamaları kapsamında çevrimiçi işlenen ve esasen örgün eğitim anlayış ve alışkanlıklarının dijital platforma taşınması biçiminde yürütülen çevrim içi dersler bakımından başta kişisel verilerin korunması, kişilik hakları ve fikri mülkiyet hakları olma üzere birçok hukuki sorun ortaya çıkmış bulunmaktadır. Tebliğimde uzaktan eğitim uygulamaları kapsamında çevrimiçi bir platform üzerinde işlenen ve kaydedilen derslerin, bu dersler için geliştirilen ve kullanılan materyallerin fikri mülkiyetinin mevcut fikri mülkiyet hukuku esasları ile korunup korunamayacağı irdelenecektir. Öte yandan başka bir çalışmanın konusu olabilecek nitelikte olmakla birlikte, eğer korunacak ise böyle bir korumanın alternatif edinim yolları ve bunun bir türü olan uzaktan eğitimden beklenen çıktılarla uyumlu olup olmayacağına da genel hatları ile değinilecektir. Ülkemizde fikir ve sanat eserleri 05.12.1951 tarih ve5846 sayılı kanunu ile korunmaktadır. Söz konusu kanun fikir ve sanat eserlerinin neler olduğunu ayrıntıları ile tanımlamış, korunmalarına ilişkin mekanizmaları ihdas etmiş ve hangi koşullarla bir fikir ve sanat eserinin alenileşeceğini ortaya koymuştur. Tebliğde çevrim içi derslerin Fsek kapsamında yer alan ilmi eser olup olmadığı ve nasıl alenileşebilecekleri ele alınacaktır.

Anahtar Kelimeler:

TPACK: For a Better Integration of Teachers' Content and Pedagogical Knowledge

M. Malek OTHMAN¹

¹Social Sciences University Of Ankara, malek.othman@hotmail.com

Özet: With the growing appraisal, utility, and accessibility of the Internet, technologies, and the diversification of learners' needs, the integration of what is called TPACK into the educational settings stresses on the fact that it is high time to avert the focus on non-traditional teaching, and education at large, towards more humanistic and individualized learning. The TPACK extends Shulma's introduction of pedagogical content knowledge (PCK) to involve technological pedagogical knowledge in line with the content knowledge. The TPACK is simply an effective and efficient way of teaching by means of technology. This is a two-week syllabus study that aims at engaging teachers, mainly, and learners of English in a secondary school in Northern Cyprus in an e-learning platform and socially oriented community. It mainly encourages teachers to discover, shape, discuss, and share a wide range of their own teaching and learning materials. Moreover, the syllabus is expected to foster the learners' learning processes in more creative and flexible ways by strengthening the teachers' pedagogical knowledge competencies and skills. Informed by the TPACK approach, the main paucity of this syllabus is to identify and present the knowledge that teachers need to teach their subject matters with technology.

Anahtar Kelimeler: TPACK, syllabus design, technological knowledge, pedagogical knowledge, content knowledge, professional development

Uzaktan Eğitim Sürecinde Bilgisayar Destekli Harita Üretimi (QGIS ve Kartografik Tasarım) Eğitimi ve Sonuçları

Mustafa HÜSREVOĞLU¹, İsmail Bülent GÜNDOĞDU², İbrahim Öztuğ BİLDİRİCİ³

¹Konya Teknik Üniversitesi, mhusrevoglu@ktun.edu.tr

²Konya Teknik Üniversitesi, ibgundogdu@ktun.edu.tr

³Konya Teknik Üniversitesi, iobildirici@ktun.edu.tr

Özet: Mart 2020’de COVID-19 salgını ile 2019-2020 Akademik Yılı Güz Döneminden itibaren yüz yüze olarak yürütülen dersler uzaktan eğitim şeklinde yürütülmeye başlamıştır. Yüz yüze verilen derslerin uzaktan eğitime uyumu ve derslerin verimliliği gibi hususların incelenmesi gerekliliği ortaya çıkmıştır. Bu süreçte Konya Teknik Üniversitesi (KTUN), Harita Mühendisliği Bölümü lisans öğrencileri için yaz döneminde yürütülen seçmeli projelerden Kartografik Tasarım dersi 2019-2020 ve 2020-2021 Akademik Yıllarında uzaktan eğitim ile tamamlanmıştır. Bu çalışmada uzaktan eğitimde bilgisayar uygulamaları ile öğrencilere harita üretimi uygulaması yapılmasında karşılaşılan deneyimler ve öğrencilere sorulan anket soruları yardımıyla uzaktan eğitimde bilgisayar uygulamalı bir çalışmanın verimi, avantajları ve dezavantajları araştırılmıştır. Dersin önemi, amacı, yapılan uygulamalar, kullanılan materyaller, yazılımlar ve araçlar hakkında bilgiler verilmiştir. Uzaktan eğitim ile dersin yürütülmesinde KTUN Uzaktan Eğitim Sistemi, Google Meet toplantı aracı, QGIS 3.20, Google Earth masaüstü uygulaması ve Libre Office yazılımları kullanılmıştır. Kartografik Tasarım dersi kapsamında öğrencilerin tasarladığı haritalarda sıklıkla görülen hatalara yer verilmiştir. Uzaktan eğitim şeklinde, 2021 yılında yürütülen Kartografik Tasarım dersi, normal öğretim ve ikinci öğretim olmak üzere iki grup halinde, 3 hafta (15 iş günü) boyunca ayrı ayrı olarak birbirine paralel şekilde yürütülmüştür. Normal öğretim öğrencilerinin sayısı 49 olup 11 öğrenci devamsız iken derse devam eden öğrencilerden %95’i başarılı olmuştur. İkinci öğretimde ise 53 öğrenciden 1’i devamsız, devam edenlerin %94’ü başarılı olmuştur. Ders sonunda normal öğretimden 38, ikinci öğretimden 50 öğrenci ders anketine katılmıştır. Yöneltilen anket sorularından, ders başında verilen bilgilendirme ışığında dersin beklentileri karşılaması hakkında normal ve ikinci öğretim öğrencilerinden sırasıyla %76, %86, dersin faydalı bulunması hakkında sırasıyla %87, %82 olumlu geri dönüş gerçekleşmiştir. Diğer sorulardan mühendislik problemlerini tanıma ve tanımlama becerilerinin gelişmesi hakkında normal ve ikinci öğretim öğrencilerinden sırasıyla %82, %84, dersin mühendislik yaklaşımını geliştirme becerisini karşılaması hakkındaki sorulara ise sırasıyla %76 ve %90 olumlu geri dönüş gerçekleşmiştir. Normal ve ikinci öğretim için iki grup halinde ayrı eğitim verildiği halde başarıların benzer olduğu görülmüştür. Elde edilen bulgulara göre dersin uzaktan eğitim ile faydalı ve başarılı bir şekilde yürütüldüğü, açık kaynaklı ve ücretsiz yazılımların kullanımının önemli olduğu sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kartografik Tasarım, Kartografya, QGIS, Uzaktan Eğitim

The Effects of Weblog Tasks Reading Activities On Iranian Intermediate and Advanced English Students' Reading Ability

Lamya HAJİHASANKHANSARY¹

¹Social Sciences University Of Ankara, lamya_kh62@yahoo.com

Özet: The purpose of this study is to evaluate one of the aspects of distance learning that is being trend in pandemic. The researcher was to explore any probable effect of weblog reading task on Iranian EFL learners' reading ability. To investigate on this topic, three groups of advanced students, each group 20 student and 24 intermediate students divided in two groups of 12 students were selected based on their background and the number of years that they have been participated in some English Language Institute in Iran. The homogeneous students were randomly assigned to experimental and control groups. A received journalist tasks and group B received scientific tasks. Experimental groups in both levels were treated through a weblog reading tasks by the present researchers. Before the treatment, all participants were tested in order to estimate their reading ability and their gathered scores were considered as the pre-test students were given weblog reading tasks during 15 sessions and at the end of the experiment, the participants took another test on reading comprehension its scores were regarded as the post-test. The scores of the tests were analyzed and interpreted using ANOVA. The findings revealed that the journalist and scientific tasks groups outperformed the control group. However, the scientific weblog reading task proved more effective. The findings of the intermediate students did not show any significant results on using weblog reading tasks in order to improve students' reading ability. From all findings of this study teachers of English who wish to improve Iranian EFL learners' reading ability can conclude to use these kinds of tasks to reach their aims in the classroom.

Anahtar Kelimeler: Weblog, reading ability, journalist tasks, scientific tasks

E-Öğrenme Sisteminde Performans Sorunu Çözümü için Yük Dengeyici Kullanımı - Moodle LMS Örneği

Mehmet ŞEN¹, Fatma DOĞAN²

¹Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi, mehmet.sen@asbu.edu.tr

²Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi, fatma.dogan@asbu.edu.tr

Özet: Covid-19 salgınında etkisiyle beraber hızla dijitalleşen öğrenme sistemi, akademik sürecin taleplerine hizmet etmek için zorunlu bir bileşen haline gelmiştir. Artan kullanıcı sayısının yanı sıra, e-Öğrenme'nin hizmet kullanılabilirliği ve yeteneklerine olan ihtiyaç her geçen gün artmaktadır. Bu durumun çözümü her zaman artan talepleri karşılayabilecek stratejiler geliştirmektir. Bu çalışma düşük performans sorunlarıyla başa çıkmak için Moodle LMS sistemine uygulanan yük dengeleme mekanizmasının getirdiği performans durumunu ele almaktadır. Gerçek ortamda uygulanan HAProxy gibi mevcut araçların kullanılması e-öğrenme sisteminde kesintisiz ve yüksek performanslı bir altyapı imkanı tanımaktadır. E-öğrenme alt yapısında kullanılan yük dengeleyici, yükü dağıttığı sistemi sağlıklı çalışmaması durumunda trafiği diğer sunuculara yönlendirmeyi tercih edebilir. Bu durumda yüksek erişilebilirlik sayesinde kullanıcı memnuniyeti sağlar. 2020-2021 eğitim-öğretim döneminde sistemde olası elektrik kesintisi ve eş zamanlı sunucu arızaları dışında e-öğrenme sisteminde bir kesinti yaşanmamıştır. Bu durum eğitmen ve öğrenci tarafından gelen şikayetlerin azalmasını sağlamıştır. Kullanıcı sayısı yüksek olan kurumlardan ziyade tüm e-öğrenme sistemine sahip kurumlarda tercih edilmesi gereken yük dengeleyicileri, sisteme erişim sağlayabilecek kullanıcı sayısını maksimum seviyede erişim sağlamasına imkan tanımaktadır. Bu sayede sistem oluşabilecek trafik sebebi ile olası yavaşlamaların önüne geçmiştir. 1 yıllık süreç içerisinde incelenen Moodle LMS altyapısının, benchmark sonuçlarında 5.6 sn olan kabul edilebilir değere karşın 1.068 sn gibi yüksek performanslı bir değer elde edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Moodle LMS, yük dengeleyici, yüksek performans

Uzaktan Eğitimde Görsel ve İşitsel Veri İşlenmesinin Kişisel Verilerin Korunması Hukuku Açısından Sonuçları

Yasemin GÜLLÜOĞLU ALTUN¹

¹Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi, yasemin.gulluoglu@asbu.edu.tr

Özet: Anayasamızın 20’nci maddesinin üçüncü fıkrası ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’nin 8’inci maddesinde gösterildiği üzere, kişisel verilerin korunması hakkı temel insan haklarından biridir. Kişisel verilerin korunması hukuku ise bu hakkın temini noktasında çalışan hukuk dalıdır.

Temel insan haklarından olması sebebiyle kişisel verilerin korunması hakkının hassas bir şekilde ele alınması gerekmektedir. Kişisel veriler, gelişen teknoloji ile beraber hayatın her alanında karşımıza çıkmaktadır. Eğitim sektörü de bu durumdan istisna değildir. Son yıllarda tüm Dünya’yı etkisi altına alan Covid-19 salgın hastalık sebebiyle yaşamımızın hemen her alanında ciddi değişimler meydana gelmiş olup, etkileri halen devam etmektedir. Bir yandan salgınla mücadele ederken bir yandan da eğitim faaliyetlerini yürütebilmek adına ülkemizin uyguladığı temel formül ise uzaktan eğitim olmuştur. Bu yöntem ile eğitim faaliyetlerinin sekteye uğramadan devam etmesi amaçlanmış ancak bu durum kişisel verilerin korunması konusunda pek çok sorunu da beraberinde getirmiştir.

Uzaktan eğitimde öğrenci ve öğretilerinin isim-soy isim, IP adresi vb. özel nitelikli olmayan kişisel verileri işlendiği gibi; işleme usulü sebebiyle özel nitelikli kişisel verilerden biyometrik veri sınıfına dahil edilen görüntü ve ses verileri de işlenebilmektedir. Bir de bu durumun üstüne, uzaktan eğitim faaliyetlerinin sunucuları yurt dışında yer alan hizmet sağlayıcıları üzerinden yürütülmesi sorunu derinleştirmektedir. Zira bu şekilde yapılan işlemler yurt dışına veri aktarımı ile sonuçlandığı için, uzaktan eğitimde yurt dışına veri aktarımı da ayrı bir sorun olarak karşımıza çıkmaktadır.

Bu çalışmada öncelikle kişisel veri kavramı ana hatlarıyla açıklanmıştır. Akabinde Kişisel Verileri Koruma Kurulunun uzaktan eğitimde işlenen ses ve görüntü verilerinin biyometrik veri olduğuna dair tespitlerinin isabet durumu incelenmiş, bu tespit sonuçları ve uygulamaya yansımalarının nasıl olabileceği açıklanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Uzaktan Eğitim, Covid-19, Kişisel Veri, Biyometrik Veri.

Çevrimiçi Eğitimde Kişisel Verilerin Hukuki Durumu

Emin Hamdi UYSAL¹

¹Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi, av.hamdiuysal@gmail.com

Özet: Korona virüsü veya başka bir ifadeyle Covid -19, Çin'in Vuhan isimli kentinde ortaya çıkmasından sonra kısa bir süre içinde tüm Dünya'yı etkisi altına almış ve Dünya Sağlık Örgütü tarafından salgın olarak nitelendirilmiştir. Söz konusu salgın, hayatın hemen her alanında radikal değişimleri beraberinde getirmiş olup, eğitim sektörü de bu alanlardan biridir. Derslerin yüz yüze sürdürülmesinin son derece tehlikeli olabileceğinin değerlendirildiği salgın zamanında, eğitim/öğretim faaliyetinin devamı için çevrimiçi ders formülü ön plana çıkmıştır. Ne var ki çevrimiçi gerçekleştirilen dersler kişisel verilerin korunması hukukunu ilgilendiren ve cevaplanması gereken pek çok soru işareti barındırmaktadır. Çevrimiçi bir ders yürütülürken öğretmenlerin ve öğrencilerin görüntü ve/veya sesleri; hatta ev ahalisinin dahi görüntü ve ses verileri işlenebilmektedir. Çevrimiçi derslerde kişisel verileri ilgilendiren başlıca konular: aydınlatma yükümlülüğü, açık rıza, özel nitelikli kişisel verilerin işlenmesi ve yurt dışına veri aktarımı olarak karşımıza çıkmaktadır. Bilindiği üzere kişisel veriler 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu'nun 5'inci, özel nitelikli kişisel veriler ise aynı Kanun'un 6'ncı maddelerinde gösterilen veri işleme şartlarından birinin varlığı durumunda işlenebilir. Kişisel verilerin işlenmesinde temel işleme şartı açık rızadır. Ancak Kişisel Verilerin Korunması Kanunu'nun öngördüğü, hukuki yükümlülüğün yerine getirilebilmesi için veya bir hakkın tesisi için yahut veri sorumlusunun meşru menfaatlerinin temini adına zorunlu olması gibi hallerde, kişisel veriler açık rıza alınmadan işlenmektedir. İşbu çalışmada çevrimiçi eğitimde işlenen kişisel verilerin niteliği, bu işlemlerin durumu, uygulamadaki yaklaşımlar ve hukuka uygunlukları incelenmiş; konuya dair farklı görüşler sunulularak kişisel verilerin çevrimiçi eğitimde hukuka uygun işlenmesi için çözüm önerileri sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Çevrimiçi Eğitim, Covid-19, Kişisel Veri, Özel Nitelikli Kişisel Veri.

OTURUM 3

UZAKTAN EĞİTİMDE ÖĞRENME VE ÖĞRETİM TASARIMI

Bir Etwinning Proje Örneği: Sağlıklı Beslen Sağlıklı Kal

Nilda TEMELLİ¹, Sultan Seda TUNÇER², Fazilet ÜNLÜ³, Özlem ÇIRAKLI⁴,
Semra ALKAN⁵

¹Aydın Fen Lisesi, knilda@gmail.com

²Kadıköy Anadolu Lisesi, sultansedatuncer@gmail.com

³Çubuk Gevher Nesibe Mtal, faziletunlu@hotmail.com

⁴Şevket Raşit Hatipoğlu Anadolu Lisesi, ozlemcirakli@gmail.com

⁵Mehmet Tuncer Anadolu Lisesi, s_alkan55@hotmail.com

Özet: Son yıllarda artan kanser, obezite ve kalp krizi vakaları gibi toplumun her kesimini etkileyen sağlık sorunları ile sağlıklı ve doğal beslenme arasında ilişki olduğu yapılan araştırmalar ile tespit edilmiştir. Sağlıklı beslenme açısından geleneksel gıdaların üretimi ve tüketiminin öneminin anlaşılması için öğrencilerin ve velilerin bilinçlendirilmesi oldukça önemlidir. Projemizin amacı geleneksel gıdaların sağlıklı beslenme açısından önemini vurgulamak, geleneksel gıdaların ev ortamında nasıl yapılabilceğini gösteren etkinlikler planlanmaktadır. Bu çalışmalar fotoğraf ve videolarla hazırlanacak, veliler ve öğrencileri doğal beslenme konusunda bilinçlendirme faaliyetleri düzenlenecektir. Projemiz için Türkiye'nin çeşitli illerinde yer alan farklı okul türlerinden toplam 58 öğrenci bir araya gelmiştir. Uzaktan eğitim döneminde yürütülen proje ile planan bütün etkinlikler işbirlikçi şekilde web 2.0 araçlarını kullanarak hazırlanmıştır. Projenin başında öğrenciler gıdalarda kullanılan katkı maddelerini araştırmış, uzman konuklar ile beslenme konusunda detaylı bilgiler öğrenmiştir. Projenin son aşamasında öğrenciler evlerinde sağlıklı gıdalar hazırlayarak bu ürünleri paylaşmıştır. Çevrimiçi toplantılar ile iletişimin sağlandığı projede, veliler de etkinliklere katılım göstermiştir. Proje başında ve sonunda öğrencilere açık uçlu sorular ile hazırlanan anketler uygulanmış ve projenin etkinliği tespit edilmiştir. Yapılan bütün çalışmalar okul web sitelerinden ve sosyal medya hesaplarından paylaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Beslenme, web 2.0, uzaktan eğitim

Öğretmenlerin Pandemi Kaygılarının Uzaktan Eğitimden Memnuniyetleri ve Tutumları Üzerine Etkisi Üzerine Bir Araştırma

Kahraman ÇATI¹, Hasan DİLEK²

¹İnönü Üniversitesi, kahraman.cati@inonu.edu.tr

²İnönü Üniversitesi, hasandilek4425@gmail.com

Özet: Dünyayı etkisi altına alan Covid-19 pandemisi diğer sektörleri etkilediği gibi eğitim sektörünü de doğrudan etkileyerek bu sektöre ilişkin ciddi kaygılara neden olmuştur. Salgının dünya genelinde yayılmasıyla birlikte birçok ülkede okulların kapatılmasıyla eğitime ara verilmiş ve milyonlarca öğrenci bu salgından etkilenmiştir. Dünya da olduğu gibi Türkiye’de de okulların eğitime ara vermesiyle, yüzyüze eğitime alternatif eğitim modelleri arayışına girilmiş ve dijital teknolojiler üzerinden uzaktan eğitim verilmesi süreci başlamıştır. Devlet tarafından Eğitim Bilişim Ağı (EBA) ile internet üzerinden ve televizyondan uzaktan eğitim dersleri vermeye başlanmıştır. Bu çalışmanın amacı, yaşanan bu salgın döneminde çeşitli okullarda görev yapan öğretmenlerin pandemi kaygılarının uzaktan eğitime yönelik tutumları ve memnuniyetleri üzerine etkisinin araştırılmasıdır. İlgili literatür tarandığında böyle bir çalışmanın daha önceden yapılmamış olması konuyu özgün kılmaktadır. Öğretmenlerin pandemi döneminde uzaktan eğitime ilişkin sahip oldukları görüşlerinin ortaya çıkarılması ve öğrenilmesi hem uzaktan eğitim faaliyetlerinin daha verimli hale getirilmesi, sürdürülebilirliği için hem de bu konuda yapılacak olan uzaktan eğitim uygulamalarına ışık tutması açısından büyük önem taşımaktadır. Öğretmenlerin uzaktan eğitime karşı tutumları kısmen uzaktan eğitim süreçlerinin uygulandığı ortamlarda uzaktan eğitim sürecinin etkililiği açısından önemlidir. Ancak isteğe bağlı olmaktan ziyade dünya genelindeki pandemi nedeni ile yüz yüze eğitimin ortadan kalktığı ve uzaktan eğitimin zorunlu hale geldiği küresel salgın zamanlarında daha da önem kazanmaktadır. Araştırmada, yöntem olarak kolayda örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Araştırmada veriler uzaktan eğitim ile ilgili makale ve tez çalışmaları taranarak hazırlanan anket formu ile elde edilmiştir. Araştırma, örneklemini Malatya ili Battalgazi İlçesi Millî Eğitim Müdürlüğüne bağlı okullarda görev yapan, farklı branşlardaki 355 öğretmen oluşturmuştur. Araştırma sonucunda öğretmenlerin uzaktan eğitime yönelik tutumlarının, uzaktan eğitimden memnuniyetlerini etkilediği ve öğretmenlerin pandemi kaygılarının uzaktan eğitimden memnuniyeti etkilediği tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Covid-19, pandemi, uzaktan eğitim, uzaktan eğitimden memnuniyet, tutum,

Dijital Okuryazarlık Bağlamında Yedinci Sınıf Türkçe Dersleri

Meltem ÇETİNKAYA¹

¹Istanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, meltem.cetinkaya@ogr.iuc.edu.tr

Özet: Gelişen ve değişen dünyamızda, 21. yüzyılda başarılı olmanın anahtarı çağa uyum sağlayabilmektir. Çağın gereği olarak bireyler, artık bilgiyi teknolojik araçlardan elde etmektedir. Bu bağlamda, yaşanan değişimler sonrası geleneksel okuryazarlığın yerini yavaş yavaş dijital okuryazarlığa bırakmaya başladığından söz edilebilir. Bireylerin, gereksinimleri dolayısıyla teknolojik ürünlerden yararlanmasına dayanan dijital okuryazarlık becerilerinin geliştirilmesi için öğretim programlarının ve ders kitaplarının bu beceriyi geliştirmeye yönelik olarak düzenlenmesi beklenmektedir. Bu nedenle araştırmamızda, 2019 Türkçe Dersi Öğretim Programındaki yedinci sınıf düzeyi kazanımların dijital okuryazarlık becerisini içerir biçimde düzenlenip düzenlenmediğini ve yedinci sınıf Türkçe ders kitabında dijital okuryazarlık becerisinin ne derece yer aldığını belirlemek amaçlanmıştır. Araştırmada örneklem alma yoluna gidilmemiş, evren üzerinde çalışılmıştır. Nitel araştırma desenine göre yürütülmüş olan bu çalışmada veriler doküman incelemesi yoluyla toplanmıştır. Elde edilen verilere betimsel analiz ile içerik analizi uygulanmıştır. Araştırma amacından hareketle çalışmamızda, 2019 Türkçe Dersi Öğretim Programındaki yedinci sınıf kazanımları incelenmiş ve dijital okuryazarlıkla ilişkilendirilebilecek kazanımlar belirlenerek tablo hâline getirilmiştir. Dijital okuryazarlık becerisiyle ilişkilendirilebilecek kazanımların belirlenmesinin ardından EBA (Eğitim Bilişim Ağı) üzerinden elde edilen ve 2020-2021 eğitim-öğretim yılında yedinci sınıf düzeyinde kullanılan Türkçe ders kitabında yer alan etkinlikler ilgili kazanımlardan hareketle incelenerek dijital okuryazarlıkla ilişkili etkinlikler belirlenmiştir. Bu etkinliklerin ders kitabı içerisindeki toplam etkinlik sayısındaki dağılımına bakılmıştır. Dijital okuryazarlıkla ilgili etkinliklerin kullanım sıklıkları belirlenerek elde edilen bulgular yüzde ve frekanslarla gösterilmiştir. Araştırmanın güvenilirliğini arttırmak için kitap içerisinden dijital okuryazarlık kazanımlarıyla ilişkili etkinlik örneklerine yer verilmiştir. Böylece yedinci sınıf düzeyi Türkçe ders kitabında dijital okuryazarlık becerisinin ne derece yer aldığı saptanmaya çalışılmıştır. Araştırma sonuçlarından hareketle yedinci sınıf Türkçe dersi kazanımlarının ve ders kitabının dijital okuryazarlık bağlamında görünümü ortaya koyulmuştur. Böylece bu araştırmanın, gelecek yıllarda hazırlanacak Türkçe Dersi Öğretim Programı ve ders kitaplarının dijital okuryazarlık becerisini içerir biçimde düzenlenmesinde yol gösterici olacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Dijital okuryazarlık, Türkçe dersi, Türkçe eğitimi, yedinci sınıf, Türkçe ders kitabı.

İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitim Türlerinin Karşılaştırılması

Orkun DALYAN¹, Hatice DALYAN², Mehmet PİŞKİN³

¹Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, orkundalyan@outlook.com

²Çanakkale 1915 Köprü Projesi, haticedalyan8789@gmail.com

³Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, mehmetpiskin@comu.edu.tr

Özet: Tüm dünyada etkili olan Covid-19 salgını ve teknolojinin hızla gelişmesi yüz yüze (geleneksel) eğitim yerini uzaktan (online) eğitimin tercih edilmesine sebep olmuştur. Gelişen teknolojiye paralel olarak uzaktan eğitimi kullanan kişi sayısı da her geçen gün artmaktadır. İş yerlerinde çalışanlara verilen iş sağlığı ve güvenliği eğitimleri de uzaktan eğitim modeli ile vermeye başlanmıştır. Bu çalışmada, iş sağlığı ve güvenliği eğitimlerinde en etkili eğitim türünün tespiti amacıyla 60 beyaz yaka personelden oluşan gruba 1 yıl arayla yüz yüze ve uzaktan eğitim sistemleri uygulanmıştır. Eğitimler öncesi ve sonrası sınav değerlendirmeleri yapılmış ve farklı yapıdaki eğitimlere göre veriler oluşturulmuştur. Araştırmada elde edilen verilerin istatistiksel analizinde SPSS 24.0 programından faydalanılmıştır. Katılımcıların 52'si (%86.7) erkek, 33'ü (%55) evlidir. Katılımcıların 31'i (%51.7) 27-35 yaş aralığında olup sadece 8'i (%13.3) 45 yaş üzerindedir. Katılımcıların 22'si (%36.7) ön lisans, 23'ü (%38.3) lisans ve 15'i (%25) lisansüstü düzeyde öğrenim durumuna sahiptir. Katılımcıların 39'u (%65) 10 yıldan fazla mesleki tecrübeye sahiptir. Katılımcıların cinsiyet, medeni durum, yaş, öğrenim durumu ve mesleki tecrübe değişkenleri ile eğitim değerlendirmesi arasında anlamlı bir ilişki saptanamamıştır. Eğitimler arası etki büyüklüğü analiz sonuçlarına göre, uzaktan eğitim yönteminin yüz yüze eğitim yöntemine göre çok yüksek düzeyde etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Çalışma sonucunda elde edilecek bilgiler ile, uzaktan eğitim modelinin iş sağlığı ve güvenliği eğitimlerinde uygulanabilirliği belirlenebilecektir.

Anahtar Kelimeler: Covid-19, Çalışan davranışları, Eğitim modelleri, Uzaktan eğitim, Yüz yüze eğitim

Öğretmenlerin Uzaktan Eğitime İlişkin Tutumlarının İncelenmesi: Şırnak İli Örneği

Muhammet İbrahim AKYÜREK¹

¹Ankara Etimesgut Bilim Ve Sanat Merkezi, i_akyurek56@hotmail.com

Özet: Bu araştırmanın amacı, öğretmenlerin uzaktan eğitime ilişkin tutum düzeylerini tespit etmek ve var olan tutumlarını farklı değişkenler açısından karşılaştırmaktır. Bu araştırma, kesitsel tarama modelindedir. Araştırmanın örneklemini, 2019-2020 eğitim öğretim yılında Şırnak ilindeki anaokulu, ilkokul, ortaokul ve liselerde görevli (tüm branşlarda) toplam 501 öğretmen oluşturmaktadır. Araştırmada, Ağır (2007) tarafından geliştirilen “Uzaktan Eğitim Tutum Ölçeği” kullanılmıştır. Araştırmanın verileri online form yoluyla toplanmıştır. Araştırma sonuçlarına göre; uzaktan eğitim bilgisi değişkenine göre en fazla orana sahip grubu “yeterli bilgim var”, en az orana sahip grubu ise “çok az bilgim var” grubundaki öğretmenler oluşturmaktadır. Öğretmenlerin, uzaktan eğitim tutumlarının karasızım düzeyinde olduğu görülmüştür. Öğretmenlerin uzaktan eğitim tutumları; cinsiyet ve uzaktan eğitim bilgisi değişkenlerine göre anlamlı bir farklılık göstermiştir. Ayrıca öğretmenlerin uzaktan eğitim tutumları; okul kademesi değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermemiştir. Araştırma sonuçlarına göre; uzaktan eğitimin okullarda etkili gerçekleştirilebilmesi amacıyla üniversitelerdeki öğretmen yetiştirme lisans programlarında uzaktan eğitime ilişkin derslerin ve ders kapsamının artırılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: okul, öğretmen, uzaktan eğitim

Uzaktan Eğitim Sürecinde Çocuk Haklarına Yönelik Yürütülen E-Twinning Projesine Yönelik Öğrenci Görüşleri

Tuğba DÖNMEZ¹

¹MEB, tugbacumhuriyet@gmail.com

Özet: e-Twinning portalı, proje tabanlı öğrenme platformlarından biri olarak kullanılmakta olup 2005 yılında Avrupa Komisyonunun e-öğrenme programının ana hareketi olarak başlatılmıştır. 2007 yılından bu yana yaşam boyu öğrenme programına sıkı bir şekilde entegre edilmiştir. Türkiye ise e-Twinning'e 2009 yılında dahil olmuştur. Çeşitli okulların ve ülkelerin dahil olarak birlikte proje sürecini yürüttükleri bu projelerden biri de "Hakkımı Biliyorum, Hakkımı Koruyorum" projesidir. Uzaktan eğitim sürecinde uzaktan eğitim faaliyetleriyle yürütülen bu proje yaklaşık 3 ay sürmüştür. Proje boyunca yaşama, katılım, gelişme ve korunma haklarıyla ilgili etkinlikler yapan öğrenciler proje sonunda da e-gazete çalışmalarına katılmışlardır. Öğrenciler proje boyunca çeşitli web 2.0 araçlarını etkin olarak kullanmışlar bununla birlikte diğer proje arkadaşlarıyla teknoloji yoluyla görüşmeler yapmışlardır. Bu araştırmada "Hakkımı Biliyorum, Hakkımı Koruyorum" e-Twinning projesine yönelik öğrenci görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmaktadır. Araştırma varolan bir durumu ortaya koyduğundan betimsel bir araştırmadır. Araştırmanın örnekleme amaçlı örneklem yoluyla seçilmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu projeye katılan bir devlet okulunda öğrenim gören 15 ilköğretim 4. sınıf öğrencisi oluşturmaktadır. Araştırmanın verileri 3 sorudan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu ile toplanmıştır. Elde edilen veriler içerik analizi ile analiz edilmiştir. Proje sonunda öğrencilerin "çocuk nedir?" sorusuna verdikleri cevaplar incelendiğinde öğrencilerin ÇHS'ne uygun tanımlar yaptığı görülmüştür. Bununla birlikte çocuk hakları nelerdir? sorusuna verdikleri cevaplar incelendiğinde; proje başında en çok eğitim ve oyun hakkından bahsederlerken proje sonunda eğitim ve bilgi alma hakkından bahsettikleri tespit edilmiştir. Ayrıca öğrenciler projeyi çok sevdiğini, projenin kısa sürdüğünü, bir çok web 2.0 aracı öğrendiklerini belirtmişlerdir. Uzaktan eğitim süreçlerinde yaşanan zorlukların giderilmesi ve daha eğlenceli öğrenmelerin gerçekleşebilmesi için teknoloji destekli öğretimin desteklenmesi gerekmektedir. Ayrıca bu tür projelerle birlikte teknolojinin entegrasyonu kolaylaşmakta ve beklenmeyen durumlarda teknolojiye uyum sağlamak kolaylaşmaktadır. Bu sebeple öğretmenlerin teknoloji destekli projelere katılımı öğrencinin aktif ve kalıcı öğrenmelere katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: e-Twinning, çocuk hakları, uzaktan eğitim

Ön Lisans Ameliyathane Hizmetleri Öğrencilerinin Covid-19 Pandemisinin Eğitimlerine ve Mezuniyet Sonrası Yaşamlarına Etkisine Yönelik Görüşleri: Kalitatif Bir Çalışma

Sevecen ÇELİK İNCE¹, Arzum ÇELİK BEKLEVİÇ²

¹Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, sevecencelik@hotmail.com

²Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi, Ahmet Erdoğan Sağlık Hizmetleri MYO, aezzum@gmail.com

Özet: Bu çalışmanın amacı Covid-19 pandemisinin ön lisans ameliyathane hizmetleri bölümünden okuyan öğrencilerin eğitimlerine ve mezuniyet sonrası yaşamlarına etkisi üzerine öğrencilerin görüşlerinin alınmasıdır. Araştırma tanımlayıcı kalitatif türdedir. Veriler Karadeniz'in batısında yer alan bir üniversitenin Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu Ameliyathane Hizmetleri Bölümünde Haziran 2021 tarihinde toplanmıştır. Örneklemi 14 öğrenci oluşturmuştur. Veri toplama araçları kişisel bilgi formu, Covid 19'un eğitime etkisine yönelik görüşme formu ve ses kayıt cihazıdır. Görüşme verileri içerik analizi ile analiz edilmiştir. Görüşmelerden elde edilen verilerin analizi sonucu dört ana tema ortaya çıkmıştır. (1) pandeminin yaşama etkisi, (2) pandemide uzaktan eğitimin olumlu yönü, (3) pandemide uzaktan eğitimin olumsuz yönü ve (4) pandemi mezunu olmak. Sonuç: Bu araştırmanın sonucunda ameliyathane hizmetleri bölümünde okuyan öğrencilerin Covid-19 pandemisinde sosyal, psikolojik ve eğitim hayatlarının olumsuz etkilendiği belirlenmiştir. Pandemi dönemi verilen uzaktan eğitimde teori ve özellikle uygulamalı derslerden yeterli verimi alamadıkları, mesleki olarak bilgi ve beceriyi kazanamadıkları, bu nedenle özgüven eksikliği yaşadıkları ve iş bulma kaygısını yoğun yaşadıkları belirlenmiştir. Bu doğrultuda Pandemi döneminde sağlık alanından öğrenim gören ve mezun olan öğrencilerin iş hayatına atılmadan önce mesleki bilgi ve becerilerini geliştirebilecekleri uygulama ortamlarının sağlanması gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Covid-19 pandemisi, ameliyathane hizmetleri, öğrenci.

Özel Eğitim Öğretmenleri Uzaktan Eğitime Hazır mı? Covid-19 Sürecinde Öğretmenlerin Deneyimleri ve İhtiyaçları

Sinan HOPCAN¹, Elif POLAT², Mehmet Emin ÖZTÜRK³

¹İstanbul Üniversitesi - Cerrahpaşa, sinan.hopcan@iuc.edu.tr

²İstanbul Üniversitesi - Cerrahpaşa, elif.polat@iuc.edu.tr

³Erciyes Üniversitesi, memozturk@erciyes.edu.tr

Özet: Bu araştırmanın amacı özel eğitim öğretmenlerinin pandemi sürecindeki uzaktan eğitimle ilgili deneyimleri ve ihtiyaçlarının belirlenmesidir. Çalışmada betimsel araştırma yöntemlerinden tarama modeli ve elverişli örnekleme tekniği kullanılmıştır. Katılımcılar, 2019-2020 eğitim ve öğretim yılında görev yapan, İzmir ilinden 191 özel eğitim öğretmenidir. Veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından geliştirilen Özel Eğitim Öğretmeni İhtiyaç Analizi Formu kullanılmıştır. Verilerin analizinde Orange ve SPSS programları kullanılmıştır. Bulgular yüzde ve frekans şeklinde tablolaştırılarak sunulmuştur. Çalışmanın sonuçlarına göre öğretmenlerin hemen hepsi teknoloji okuryazarı olduklarını belirtmişlerdir. Öğretmenlerin neredeyse hiçbiri uzaktan eğitim konusunda eğitim almamıştır. Öğretmenlerin çoğu ödevler, BEP (bireyselleştirilmiş eğitim planı), bilgisayar/web destekli materyaller, eğitsel mobil uygulamalar, basılı materyaller, eğitsel video uygulamalarından en az birini geliştirmiştir. Öğretmenlerin sadece dörtte biri canlı ders yapmıştır. Öğretmenlerin çevrimiçi eğitimde çoğunlukla kısmen dönüt verebildiği ve kısmen etkileşim sağlayabildiği, kısmen bireyselleştirme sağladığı, meslektaşlarıyla kısmen işbirliği yaptığı görülmüştür. Öğretmenler bu ortamda kendilerine destek olacak e-mentor olsa hazır hissedeceklerini belirtmişlerdir. Ayrıca en fazla karşılaşılan güçlük öğrencilerin teknoloji kullanımınıdır. Bulgular, öğretmenlerin öğrencilerin bireysel ihtiyaçlarını dikkate alarak öğretim yapması, sık geri bildirim vermesi, aile ile iletişimi güçlü tutması ve uzaktan eğitim konusunda öğretmenlerin hizmet içi eğitim alması gerektiğini göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Covid-19, özel eğitim öğretmenleri, uzaktan eğitim, özel eğitimde eğitim teknolojisi

Aile Merkezli Bakımın Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Dersine Uzaktan Eğitim ile Entegrasyonu

Sevil ÇINAR¹, Özkan ÖZBAY², Handan BOZTEPE³

¹Artvin Çoruh Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, cinarsevil87@gmail.com

²Artvin Çoruh Üniversitesi, Uzaktan Eğitim Ve Araştırma Merkezi, ozkanozbay87@gmail.com

³Atılım Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, handan.boztepe@atilim.edu.tr

Özet: Amaç: Bu çalışmanın amacı hemşirelik öğrencilerine aile merkezli bakımın çocuk sağlığı ve hastalıkları hemşireliği dersinde uzaktan eğitim ile verilmesi ve öğrencilerin aile merkezli bakımla ilgili tutumlarının değerlendirilmesidir. Yöntem: Araştırmada tek gruplu ön test son test modeli kullanılmıştır. Çalışmaya 2020-2021 eğitim-öğretim yılı bahar döneminde Artvin Çoruh Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü 3. sınıfta öğrenim görmekte olan Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği dersine kayıtlı 88 öğrencinin tamamı katılmıştır. Araştırmanın verileri “Öğrenci Bilgi Formu”, “Aile Merkezli Bakım Tutum Ölçeği” ve “Ebeveyn Katılımı Tutum Ölçeği” aracılığı ile elde edilmiştir. Aile merkezli bakım eğitimi 14 hafta boyunca Uzaktan Eğitim Platformu (UZEP) ve Google Classroom kullanılarak yürütülmüştür. Aile merkezli bakım eğitiminde bu eğitimin kazanımları dikkate alınarak dersin öğretim elemanı tarafından kaydedilen ders anlatım videoları, sunumlar, canlı dersler, video paylaşım sitelerinde yer alan konu ile ilgili çeşitli videolar ve ders okumalarından (makale, kitap bölümü vb.) oluşan ders materyalleri kullanılmıştır. Bu eğitimi uygulamaya dönük hale getirmek amacıyla ise öğrencilere örnek vaka çalışması yaptırılmış ve önceden kaydedilen ders anlatım videoları etkileşimli hale getirilmiştir. Bulgular: Araştırmaya katılan 3.sınıf hemşirelik öğrencilerin yaş ortalaması 21.60±1.43 olup, %64.8’i kadındır. Öğrencilerin %67.1’i aile merkezli bakımın ülkemizde uygulanmasında engeller olduğunu ve %73.9’u aile merkezli bakımın ülkemizde uygulanmasında kolaylaştırıcı unsurların olmadığını belirtmiştir. Araştırmada aile merkezli bakım eğitiminin uzaktan eğitim ile verilmesi halinde öğrencilerin %76.1’i içeriğin etkileşimli video şeklinde, %57.9’u PowerPoint sunumları şeklinde, % 52.3’ü canlı ders şeklinde olmasını tercih etmiştir. Öğrencilerine verilen eğitimin sonunda öğrencilerin son test aile merkezli bakım tutum (ön test: 4.03±0.25, son test:4.73±0.33) ve ebeveyn katılımı tutum (ön test: 79.60±12.32, son test: 97.94±16.57) puan ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu bulunmuştur (p<0.05). Sonuç: Bu çalışma sonucunda 3. sınıf hemşirelik öğrencilerine aile merkezli bakım eğitiminin uzaktan eğitim ile verilmesinin öğrencilerin tutumlarını geliştirdiği ve eğitimin etkili olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Aile merkezli bakım, ebeveyn katılımı, çocuk, tutum, uzaktan eğitim.

7. Sınıf Öğrencilerinin Sosyal Bilgiler Dersinde Geçen Çeşitli Kavramlara Yönelik Görsel Algıları

Ali YALÇIN¹, Selma GÜLEÇ²

¹Bursa Uludağ Üniversitesi, aliylenn77@gmail.com

²Bursa Uludağ Üniversitesi, sgulec@uludag.edu.tr

Özet: Bu araştırmanın temel amacı, 7. Sınıf öğrencilerinin Sosyal Bilgiler dersinde geçen bilim, teknoloji, toplum, birey ve yazı kavramlarına yönelik düşüncelerini, görsel etkinlikler aracılığıyla incelemektir. Bu nedenle çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden biri olan olgubilim (fenomonoloji) deseni kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubu, 2019-2020 eğitim-öğretim yılında Marmara bölgesinde Yalova ilinde yer alan bir ortaokulun 7. Sınıf öğrencilerinden oluşmaktadır. Araştırmaya toplam 10 öğrenci katılmıştır. Araştırmanın temel veri toplama aracı, öğrencilerin görsel çizimleridir. Bu çalışmada toplanan veriler, içerik analizine göre çözümlenmiştir. Önce öğrencilerin bilim, teknoloji, toplum, birey ve yazı kavramlarına yönelik düşünceleri kodlanmıştır. Daha sonra öğrencilerin, bu kavramlar ile ilgili görsel çizimleri analiz edilerek yorumlanmıştır. Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre öğrencilerin zaman içinde bilim ünitesinde yer alan bilim, teknoloji, toplum, birey ve yazı kavramlarına yönelik görsel çizimleri ve açıklamalarının olumlu olduğu tespit edilmiştir. Öğrencilerin zaman içinde bilim ünitesinde yer alan bilim, teknoloji, toplum, birey ve yazı kavramları ile ilgili düşüncelerini görsellerle ifade ederken zihinlerinde geçmiş ve günümüz bağlamında düşünerek çizimler yaptıkları görülmüştür. Sonuç olarak yazı kavramı ile ilgili daha fazla açıklamalar yaptıkları ve görsel çizimlerle yazı kavramının önemine yoğunlaştıkları tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Bilgiler, Bilim, Teknoloji, Toplum, Birey, Yazı, Görsel Algı

Yetişkin Öğrenenlere Hedeflenen Davranışlar Kazandırılması Bağlamında Oyunlaştırma Yönteminin Kullanılması

İlknur COŞKUNER¹, Elif POLAT², Sinan HOPCAN³, Yavuz SAMUR⁴

¹Vakıf Katılım Bankası, ilknurcsknr@gmail.com

²İstanbul Üniversitesi, polatelif88@gmail.com

³İstanbul Üniversitesi, sinan.hopcan@gmail.com

⁴Bahçeşehir Üniversitesi, yavuzsamur@gmail.com

Özet: Bilgi ve iletişim teknolojilerinde yaşanan gelişmeler kurumlara ağır rekabet koşullarını, yeniliğe adapte olmayı ve inovasyona yatırımı arttırmayı beraberinde getirmiştir. Öte yandan çalışma hayatındaki sayıları gün geçtikçe artan Y ve Z kuşağında olan bireylerin öğrenmeye olan motivasyonlarını sağlamak için geleneksel ödül-ceza yöntemi yeterli olmamaktadır. Bu nedenle onlara istedik davranışların kazandırılmasındaki stratejilerde yenilikler yapmak bir gereklilik haline gelmiştir. Oyunlaştırma yöntemi bu kapsamda çalışanlarda davranış değişikliği sağlamada önemli imkan ve faydalar sunmaktadır. Ayrıca oyunlaştırmanın doğru bir şekilde yapılması önemlidir. Doğru bir oyunlaştırma bileşenlerin(rozet, puan, avatar, seviye vb.), mekaniklerin(meydan okuma, ödül kazanımı, geribildirim vb.) ve dinamiklerin(ilerleme, hikayeleştirme vb.) etkili bir şekilde kullanılmasıyla gerçekleştirilebilir. Tüm bunlardan hareketle bu çalışmada finans sektöründe faaliyet gösteren bir kurumun uzaktan eğitim sürecinde uygulandığı oyunlaştırma yöntemi ile hedeflediği davranışları çalışanlarına kazandırması üzerindeki etkisinin incelenmesi amaçlanmıştır. Bu çalışmada betimsel yöntem kullanılmıştır. Çalışma grubunu 1500 kişiden oluşan ve araştırmanın yapıldığı kurumun uzaktan eğitim sistemini kullanan çalışanlar oluşturmaktadır. Veriler kurumun eğitim yönetim sistemi(LMS) üzerinden toplanmış ve çözümlenmesi yapılmıştır. Çözümleme sürecinde veriler Excel programında işlenmiştir ve araştırma soruları kapsamında ele alınarak analiz edilmiştir. Araştırmanın bulgularına göre; toplamda 1.811 kişi 28.275.320 puan ve 164 kişi 247 adet rozet kazanmıştır. Ayrıca uzaktan eğitim sisteminde oyunlaştırma yönteminin kullanılmasından sonra uzaktan eğitim sistemine günlük tekil kullanıcı giriş sayısı %39,10, uzaktan eğitimlere katılım oranı %25 ve bireysel eğitim ihtiyacına göre dijital eğitim kataloğundan eğitim talep etme oranı %27,81 artmıştır. Son olarak 247 adet rozet kazanan 164 kişinin oyunlaştırma sürecinde performans puanı %67 oranında artmıştır. Elde edilen bulgular sonucunda uzaktan eğitim sistemini kullanma alışkanlığını kazanan kişilerin arttırıldığı, kişiler arası öğrenme rekabeti sağlanarak kurum içinde çalışanın öğrenme ve gelişiminde kendi sorumluluğunu almasına teşvik edildiği ve arttırıldığı tespit edilmiştir. Ayrıca rozet kazanan kişilerin yoğunlukla iş performansını arttıran kişiler olduğu, ödüllerin ve takdirin kişileri motive ettiği tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Oyun, Oyunlaştırma, Dijital Rozet, Eğitim Yönetim Sistemi, Motivasyon

Pandemide Uzaktan Tıp Eğitiminin Öğrenciler Tarafından Değerlendirilmesi: Türkiye Deneyimi

Arda Talha ARIKAN¹, Emine Miray KOÇ², Göksel ALTINIŞIK ERGUR³

¹Pamukkale Üniversitesi Tıp Fakültesi, ardatalhaarikan@gmail.com

²Pamukkale Üniversitesi Tıp Fakültesi, miray13koc@gmail.com

³Pamukkale Üniversitesi Tıp Fakültesi, gaergur@gmail.com

Özet: Giriş: COVID-19 Pandemisi başından itibaren birçok alanda süregelen uygulamaları değiştirme zorunluluğu doğurmuştur. Başlıca bulaşıcı hastalıktan korunma gereğini içeren bu zorunluluk bir arada uzun süre geçirilen geleneksel tıp eğitimi için de geçerli olmuştur. Kriz dönemlerine özgü olarak planlama yapılamadan Türkiye genelinde uzaktan tıp eğitimi çok farklı yöntemlerle uygulanmıştır. Bu uygulamaların etkililik ve kısıtlılıklarıyla değerlendirilmesi gereksinimi duyularak tıp öğrencilerinin deneyimleri temelinde bu araştırma tasarlanmıştır. Yöntem: Araştırma için Mezuniyet Öncesi Eğitim Öğretim Koordinasyon Kurulundan izin alındı. İnternette hazırlanan anket formu 15.05.2021-30.05.2021 arasında sosyal medya üzerinden ülke genelindeki tıp fakültelerinin öğrencilerine ulaştırıldı. Sorular, demografik verileri, çoktan seçmeli ve açık uçlu sorular üzerinden uzaktan tıp eğitimi sürecinin okulların olanakları, kurulan sistem, eğitim uygulama yöntemleri, karşılaşılan sorunlar ve olumlu yanlarını değerlendirecek şekilde hazırlanmıştı. Öğrencilerin uzaktan tıp eğitiminin sürmesi durumuyla ilgili önerileri alındı. Bulgular: Anketi dolduran 526 öğrencinin yanıtları değerlendirildi. Sınıflara dağılımı, 169 (%32) birinci sınıf, 99 (19%) beşinci, 98 (%19) üçüncü, 70 (%13) ikinci, 55 (%10) dördüncü, 35 (%7) altıncı sınıftı. Öğrenciler 66 farklı tıp fakültesinden olup pandemi öncesinde yüz yüze eğitim deneyimi olan 368 (%70) öğrenciydi. Uzaktan tıp eğitimi sistemini öğrencilerin yarısı yararlı buluyordu; diğer yanıtlar farklı düzeyde memnuniyetsizliği örneklemekteydi. Öğrencilerin 465'i (%88) sınıf arkadaşlarıyla uzaktan eğitim döneminde iletişim halindeyken iletişim aracı olarak en çok (%58) WhatsApp kullandığını belirtti. İnternet kaynaklı sorun 391 (%74) öğrenci yaşamıştı. Derslerin takibinde 488 (%93) öğrenci bilgisayar kullanırken bunların içinde 270 (%55) öğrenci aynı zamanda akıllı telefonu da kullandığını belirtti. Uzaktan tıp eğitiminde öğrenme motivasyonunun azaldığını belirten 457 (%87) öğrenci vardı. Salgın sonrası uzaktan eğitim sisteminin bazı dersler için devam etmesini 275 (%52) öğrenci istiyordu. Bu açıdan farklı derslerin önerildiği görüldü. Elde edilen en önemli avantajı 'zamandan tasarruf ederek diğer ilgi alanlarına zaman ayırabilmek' olarak 162 (%31), 'derslerin sürekli tekrar edilme olanağı' 152 (%29) öğrenci tarafından belirtildi. Sonuç: Uzaktan tıp eğitimi, internet başta olmak üzere farklı teknik sorunlar yaşanmasına, eğitim motivasyonunun düşmesine, formal koşullar dışında sürdürülme durumuna yol açmaktadır. Bununla birlikte zamandan tasarruf ve ders tekrarı olanağı avantajları olarak görülmektedir. Türkiye'de tıp fakültelerinin çok farklı sistemler kullandığı ve standart eğitim olanağı sunmaktan uzak olduğu görülecek bu yönde hem araştırmalara hem eğitim yöneticilerinin etkili düzenlemeler yapmasına gereksinim bulunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Tıp eğitimi, uzaktan eğitim, çevrimiçi öğrenme, sorunlar, öneriler

Uzaktan Eğitimde Bilgisayar Destekli İçerik Sunum Araçlarının Kullanılması: Eğiticiler Açısından Bir Durum Tespiti

Atila BOSTAN¹, Hasan Umut AKIN²

¹Ankara Bilim Üniversitesi, atila.bostan@ankarabilim.edu.tr

²Ankara Bilim Üniversitesi, umut.akin@ankarabilim.edu.tr

Özet: Dünya genelinde ani gelişen pandemi koşulları nedeni ile eğitim ortamlarında uzaktan eğitim uygulamalarına geçilmesi bir mecburiyet olarak ortaya çıkmıştır. Beklenmedik bir anda ortaya çıkan zorunluluklar ile ülkemizde uygulanmak zorunda kalınan uzaktan eğitimde eğiticilerin kullandıkları bilgisayar destekli içerik sunum araçları, bu araçlara eğiticilerin hakimiyeti bir anket aracılığı ile analiz edilmiştir. Çalışmaya katılan eğiticilerin içerik sunumunda anlamlı bir çoğunlukla düz metin ve sunu araçlarını kullandıkları belirlenmiştir. Eğitimcilerin bu tespit paralelinde bilgisayarda düz metin ve sunu hazırlama konusunda eğitim almış olduğu görülmüştür. Ancak bu araçlar için eğitim almadan anılan araçları kullanan eğitimcilerin de olduğu tespit edilmiştir. Araştırma bulguları doğrultusunda yapılan tespitler ve benzer ortamlar için eğiticilerin hazır bulunurluğunu artıracak tavsiyeler çalışma sonucu olarak sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Uzaktan eğitim; Bilgisayar destekli içerik sunumu; Eğitici eğitimi; Pandemi dönemi eğitim; İçerik sunum aracı

Determining Response Copying Behaviors in Distance Education

Mahmut Sami YİĞİTER¹, Hüseyin YILDIZ², Erdem BODUROĞLU³

¹Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi, mahmutsamiyigiter@gmail.com

²Milli Eğitim Bakanlığı, huseyinyildiz35@gmail.com

³Milli Eğitim Bakanlığı, erdemboduroglu@gmail.com

Özet: The fact that the participants were in different environments during the measurements made in the distance education process and that the behavior of the participants could not be controlled during the exam raises doubts in the measurement and evaluation process. In particular, the copying and helping situations of exam participants lead to unfair scores for some participants and cause comments and inferences from the scores to become suspicious. Deciphering answers has become an increasing concern through the sharing of correct answers between exams, especially in multiple choice exams. Determining copy behavior is an important part of ensuring test security. When copying behavior is suspected, this behavior should be supported by statistical evidence. Over time, many scientists have developed different statistical methods for determining the deciphering of answers between two examinees. These statistical methods are not used very often because they contain mathematical calculations and are difficult to interpret. The aim of this study is to facilitate and disseminate the use of these statistical methods developed to detect response copying behavior. In this context, W (Wollack, 1996), GBT (van der Linden and Sotaridona, 2006), K (Holland, 1996), K1 and K2 (Sotaridona and Meijer, 2002) and S1 and S2 (Sotaridona and Meijer, 2003) indexes in the CopyDetect (Zopluoglu, 2016) package written in the R programming language have been introduced. These indices can be calculated and interpreted in the R program. It should be noted that the copy determination indices can be used as additional evidence for response copying, in addition, other evidence is also needed. It should also be taken into account that these indices may produce incorrect results, especially in exams where the number of people taking the exam is large, there is a floor or ceiling effect, or where the item difficulties are too skewed to the right or left.

Anahtar Kelimeler: distance education, copy behavior, measurement, evaluation, similarity indices.

Bir Vakıf Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Öğretim Elemanlarının Zorunlu Uzaktan Eğitim Sürecinin Gerekleri Konusunda Farkındalıklarının Değerlendirilmesi

Pınar BOSTAN¹, Didem ELİTEZ², Nilgün SARP³

¹İstanbul Bilgi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, pinar.bostan@bilgi.edu.tr

²İstanbul Bilgi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, didem.elitez@bilgi.edu.tr

³İstanbul Bilgi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, nilgun.sarp@bilgi.edu.tr

Özet: Giriş ve Amaç: 11 Mart 2020 tarihinde COVID-19 hastalığının Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) tarafından pandemi olarak ilan edilmesinin ardından, 23.3.2020 tarihinde YÖK kararı ile ülkemizdeki uzaktan eğitim kapasitesine sahip üniversitelerde “zorunlu uzaktan eğitim süreci” başlatılmıştır. 2020-2021 Güz döneminin de zorunlu uzaktan eğitim şeklinde yürütüleceği kararının ardından, fakültemiz bünyesinde uzaktan eğitimin gerekleri konusunda bir farkındalık eğitimi planlanmıştır. Uzaktan eğitimin gerekleri, öğretim tasarımı ve uzaktan eğitimde kullanılmasın önerilen araçların uygulamalı eğitimini de kapsayan program, 25 Kasım-17 Aralık 2020 tarihleri arasında 8 oturum şeklinde gerçekleştirilmiştir. Programın başında uygulanan online anket ile, öğretim elemanlarının zorunlu uzaktan eğitim sürecinin gerekleri ve öğretim tasarımı konusunda farkındalıklarının değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Eğitim programının sonunda öğretim elemanlarının, eğitimde yer alan uzaktan eğitim araçlarını kullanım sıklıkları değerlendirilmiştir. Method: Fakülte bünyesindeki 23 kadrolu öğretim üyesinin 16’sının; 9 araştırma görevlisinin 8’inin katıldığı oturumda uygulanan online ankette, demografik verilerle birlikte zorunlu uzaktan eğitime geçilen 23.3.2020 tarihinden sonraki süreçte uzaktan eğitime uygun öğretim tasarımı, ders materyali, ölçme değerlendirme ve etkileşim araçlarının kullanılıp kullanılmadığına ve konuyla ilgili farkındalıklarına dair sorular yöneltildi. Bulgular: Ankete katılan toplam 24 öğretim elemanının, 2 si profesör, 4 doçent, 7’si doktor öğretim üyesi, 3’ü doktoralı öğretim elemanı, 8’i araştırma görevlisi idi. Yaş median değeri 39 (31-54) idi. 18 kişi (%75), pandemi nedeniyle geçiş yapmak zorunda kaldığımız zorunlu uzaktan eğitim süreci öncesinde hiç online ders vermediğini; 8 (%33) kişi üniversitenin öğrenme yönetim sistemini (Blackboard) aktif olarak kullanmadığını; 9 (%37) kişi uzaktan eğitim ile ilgili herhangi bir bilgisinin olmadığını bildirdi. Yalnızca 3 kişi (%12) “vermekte olduğunuz ders/derslerinizin uzaktan eğitime uygun olduğunu düşünüyor musunuz?” sorusuna “kesinlikle evet” cevabını verdi ve sadece 3 kişi, (1 saatlik) senkron dersinin sadece 15-20 dakikasını yeni konu anlatımına ayırdığını ve asenkron ders materyali hazırladığını bildirdi. 5 kişi (%21) tüm dersleri için uzaktan eğitime uygun öğretim tasarımı kullanabildiğini ilettiler. Ankete katılan tüm öğretim elemanları, ölçme değerlendirme yöntemi olarak vize-final sınavı uyguladıklarını bildirdi. 16 kişi sınav dışı değerlendirme de yaptığını ve bu değerlendirme için “Dereceli Puanlama Anahtarı/Rubric” kullandığını söyledi ancak yarısı (n=8) rubric hazırlamak konusunda kendini yeterli hissediyordu. 7 kişinin ters yüz eğitimin ne olduğu konusunda hiçbir bilgisi yoktu. 7 kişi ders içeriğini hazırlarken PowerPoint dışında herhangi başka bir araç kullanmıyordu. 12 kişi senkron dersleri sırasında yeni herhangi bir etkileşim aracı kullanmıyordu. Eğitim programı sonunda yapılan online anket sonucu, üzerinde konuşulan uzaktan eğitim araçlarının kullanım sıklığı eğitim sonrası dahi %27-45 idi. Öte yandan 1 kişi dışında tüm öğretim elemanlarının YÖK’ün salgın süreçlerinden bağımsız olarak örgün eğitimde yüz yüze programlardaki derslerin %40’a kadarının uzaktan öğretimle verilmesine dair karar almış olduğunu biliyordu. Sonuç: Pandemi nedeniyle yaşanan zorunlu uzaktan eğitim sürecinde, öğretim elemanlarının bir kısmı, uzaktan eğitimin pek çok açıdan yüz yüze eğitimden farklı olması gereği konusunda farkındalığa sahip değildi. Buna rağmen eğitim programına

katılım beklenen düzeyde değildi ve eğitim içeriğinde aktarılan ders araçlarının kullanım sıklığı da oldukça düşüktü. Bu durum, eğitim sistemimizde uzaktan eğitim ihtiyacının ve öneminin arttığı bir dönemde, öğretim elemanlarının bilgilerinin ve yetkinliklerinin artırılmasına yönelik daha fazla ve zorunlu eğitimlere ihtiyaç duyulduğu yönünde yorumlandı.

Anahtar Kelimeler: öğretim tasarımı, Sağlık Bilimleri Fakültesi, farkındalık

Acil Uzaktan Eğitim Sürecinde 8.Sınıf Öğrencilerinin Matematik Eğitimlerine İlişkin Veli Görüşleri

Züleyha YILDIRIM YAKAR¹

¹Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, zulehyayildirim@ksu.edu.tr

Özet: Covid-19 salgınının en fazla etkilediği alanlardan biri olan eğitim alanında radikal değişiklikler yapılmak durumunda kalınmıştır (UNESCO, 2020). Ülkemizde de hemen hemen tüm eğitim kurumlarında yüz yüze eğitime ara verilerek 23 Mart 2020 tarihi itibarıyla uzaktan eğitime geçilmiştir. Bu süreçte MEB’ e bağlı eğitim kurumlarında uzaktan eğitim uygulamaları büyük ölçüde, salgından önce de öğretmen ve öğrencilerin erişimine açık olan dijital eğitim platformu Eğitim Bilişim Ağı (EBA) üzerinden gerçekleştirilmiştir. Yine TRT ve Türksat iş birliği ile hayata geçirilen EBA TV kanalları üzerinden verilen dersler ile de etkili bir şekilde süreç yürütülmeye çalışılmıştır (MEB, 2020). Milli Eğitim kurumları her ne kadar uzaktan eğitim için uygun teknik altyapıya ve desteğe sahip olsa da uzaktan eğitime bu ani geçişle birlikte günümüze kadar sadece geleneksel yüz yüze eğitim deneyimi edinmiş olan öğretmen ve öğrenciler bir çok zorlukla karşılaşmışlardır (Yılmaz vd., 2020). Bu zorlukların nedenleri arasında içerikle ilgili eksiklikler, öğrencilerin gerekli teknolojik donanımla ilgili eşit olanaklara sahip olmaması (Karip, 2020) ve öğretmenlerin uzaktan eğitimle ilgili yeterli pedagojik alan bilgisinin olmayışı gösterilmektedir (Vegas, 2020). Dijital eğitimin her ne kadar geleneksel eğitime göre daha kolay ve hızlı erişilebilirlik gibi avantajları bulursa da acil uzaktan eğitimle birlikte ortaya çıkan zorluklar nedeniyle öğrenme kayıplarının artabileceği düşünülmektedir (Reimers, 2020). Ancak uzaktan eğitimin iyi planlanarak verilmesi durumunda olası öğrenme kayıplarının önüne geçilebilmesi de mümkün olabilmektedir (Phipps ve Merisotis, 1999). Dolayısıyla öğrencilerin öğrenme durumlarında, uzaktan eğitimin kendisinin değil uzaktan eğitimin nasıl gerçekleştirildiğinin belirleyici olduğu düşünülebilir. Bu nedenle mevcut çalışmada olduğu gibi öğrencilerin acil uzaktan eğitim döneminde matematik eğitimlerinin nasıl gerçekleştiğinin belirlenmesi oldukça önemlidir. Salgın sürecinde, uzaktan eğitimin niteliğinin ne olduğu, öğrencilerin ev ortamında eğitimlerini nasıl aldıkları ve bu süreçten nasıl etkilendikleri en fazla merak edilen ve tartışılan konular arasında yer almaktadır. Mevcut araştırmayla velilerin görüşleri doğrultusunda matematik dersi özelinde öğrencilerin uzaktan eğitimlerinin durumunun incelenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda “8.sınıf öğrencilerinin uzaktan eğitim sürecinde matematik eğitimleriyle ilgili olarak veli görüşleri nelerdir?” sorusuna cevap aranmıştır. 8.sınıf öğrencilerinin uzaktan eğitim sürecinde matematik eğitim durumlarının veli görüşlerine göre incelendiği bu araştırma olgubilim (fenomenoloji) deseninin kullanıldığı bir nitel araştırmadır. Olgubilim deseninde farkında olunan ancak derinlemesine bilgi sahibi olunmayan olgulara odaklanılmaktadır. Bu olgular yaşanan dünyada olaylar, deneyimler, algılar, yönelimler gibi farklı biçimlerde ortaya çıkabilmektedir. Yine olgubilim araştırmalarında veri kaynağı, odaklanılan olguyu yaşayan ve bu olguyu yansıtabilecek bireylerden oluşmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2016). Araştırmanın çalışma grubunu, 2019-2020 Eğitim-Öğretim yılında Erzurum il merkezinde farklı ortaokullarda öğrenim gören 8.sınıf öğrencisi bulunan 40 veli oluşturmaktadır. Araştırmanın örnekleme kolay ulaşılabilir örnekleme yöntemi ile seçilmiştir. 8.sınıftan yeni mezun olan öğrencilerini Erzurum il merkezinde kazandıkları bir Anadolu lisesine kayıt yaptırmak amacıyla gelen velilerden gönüllü olan 40 tanesine anket uygulanmıştır. Velilerin görüşlerini belirlemek için kullanılan “Uzaktan Eğitim Sürecinde Matematik Eğitiminin Niteliğine İlişkin Veli Görüşleri” anketi araştırmacı tarafından geliştirilmiştir. Ankette uzaktan eğitim sürecinde çocuklarının matematik eğitimiyle ilgili görüşlerini tespit etmeye yönelik hazırlanan 1 açık

uçlu, 8 kapalı uçlu soru yer almaktadır. Anket sorularının velilerin kolay anlayacağı ve zorlanmadan cevap verebileceği nitelikte hazırlanmasına dikkat edilmiştir. Anket sorularının araştırmanın amacına uygunluğu ve açık ve anlaşılabilirliğiyle ilgili eğitim bilimleri alanında bir uzmanın görüşü alınmıştır. Ankete verilen cevapların frekans ve yüzdelik değerleri hesaplanarak çalışmada tablolar şeklinde sunulmuştur. Araştırmadan elde edilen verilere göre velilerin çoğunluğu (%43) öğrencisinin televizyon yayınları, EBA videoları ve canlı dersler üzerinden matematik eğitimi aldığını belirtmiştir. Velilerin %28'i öğrencisinin televizyon yayınları izlediğini ve canlı derslere katıldığını, %18'i sadece canlı derslere katıldığını, %5'i televizyon yayınları ve EBA videoları izlediğini, %3'ü dershaneye gittiğini ve canlı derslere katıldığını, %3'ü öğrencisinin sadece televizyon yayınları izlediğini belirtmiştir. Matematik öğretmenlerinin öğrenciler ile hangi kanallar üzerinden görüştüğüyle ilgili soruya velilerin %40'ı telefon, %95'i Whatsapp sınıf grupları ve %98'i canlı sınıflar üzerinden iletişim kurulduğu yönünde yanıt vermişlerdir. Uzaktan eğitimde öğrencilerin günlük ortalama kaç saat matematik dersine çalıştığıyla ilgili olarak ise velilerin %70'i 1 veya 2 saat çalışıldığı, %30'u 3 saat ve üstünde çalışıldığı yönünde görüş belirtmiştir. Velilerin %37'si matematik öğretmenlerinin gerekli rehberliği sağladığını, %48'i kısmen sağladığını, %15'i sağlamadığını düşünmektedir. Velilerin büyük bir çoğunluğuna göre (%90) öğrencilerin matematik kaygı düzeyi uzaktan eğitim sürecinde artmıştır. Yine velilerin çok büyük bir kısmı (%93) uzaktan eğitimin öğrencisinin LGS'de matematik başarısını olumsuz yönde etkilediğini düşünmektedir. Bu süreçte öğrencilerin matematik dersini kendi kendine öğrenme becerilerinin gelişmesiyle ilgili soruya evet veya kısmen evet yanıtı veren velilerin oranı %87'dir. Okullarda yüz yüze eğitime geçildiğinde matematik dersinde uzaktan eğitim destekli uygulamalar yapılmasını isteyen velilerin oranı ise %87'dir.

Anahtar Kelimeler: acil, uzaktan eğitim, matematik eğitimi, veli görüşü

Öğretmen Adaylarının Pedagojik İnançlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi

Tuğba İNCİ¹

¹Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, tinci@ogu.edu.tr

Özet: Öğretmen adayları öğrenme ve öğretmeye ilişkin sahip oldukları inançlar doğrultusunda öğretmenlik mesleğini tanımlamaktadır. Öğretmen adaylarının meslek hayatlarında başarılı olabilmeleri için doğru pedagojik inançlara sahip olmaları gerekmektedir. Bu kapsamda öğretmen adaylarının pedagojik inançlarının belirlenmesi ve çeşitli değişkenler açısından incelenmesi önem taşımaktadır. Araştırmanın amacı öğretmen adaylarının pedagojik inançlarını ve bu inançlarının çeşitli değişkenler açısından farklılık gösterip göstermediğini belirlemektir. Araştırma nicel yaklaşımlardan tarama modeline göre tasarlanmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu kolaylı örnekleme kullanılarak belirlenen öğretmen adayları oluşturmaktadır. Araştırma verileri Chan (2001) tarafından geliştirilen, Chan, Tan ve Khoo (2007) tarafından faktör analizi yapılan ve Soysal, Radmard ve Kutluca (2018) tarafından Türkçe'ye uyarlanan Pedagojik İnançlar Ölçeği kullanılarak toplanmıştır. Ölçek öğrenci merkezli pedagojik inançlar ve öğretmen merkezli pedagojik inançlar olmak üzere iki temel alt boyuttan oluşmaktadır. Verilerin analizinde betimsel istatistik, t-testi ve ANOVA kullanılmıştır. Araştırma verilerinin analizi devam etmektedir.

Anahtar Kelimeler: pedagojik inanç, öğretmen adayları, inanç

Mathematics Preservice Teachers' Experiences During the Pandemic: Exploration of an Online School Experience Course

Ebru ERSARI¹

¹Balıkesir Üniversitesi, ebruersari85@gmail.com

Özet: The quality of field experiences (Le Cornu & Ewing, 2008) is critical for preservice teachers' professional learning (Tang, 2003). Many preservice teachers had to shift to an online model (Cirillo, Laroche, Arbaugh, Bieda, 2020; Sepulveda-Escobar & Morrison, 2020) to do their classroom observations during the Covid-19 pandemic for their professional development (Hartshorne, Baumgartner, Kaplan-Rakowski, Mouza, & Ferdig, 2020). The goal of this study is to explore the experiences of four mathematics preservice teachers in the School Experience course during the pandemic. In their seventh semester, the preservice teachers need to take the compulsory School Experience course. As part of the course, the mathematics preservice teachers were randomly assigned to a high school and observed a high school mathematics teacher's class online for one semester. Preservice teachers reported their virtual experiences during their observations for the School Experience course. The data consist of preservice teachers' reports as well as their remotely recorded meetings for the School Experience course. The principal results and major conclusions will be discussed.

Anahtar Kelimeler: Distance education, online learning, preservice teacher education, field experience, pandemic

Ortaokul 7 ve 8. Sınıf Öğrencilerinin Öğrenme Stillere Göre Teknoloji ve Tasarım Dersine Yönelik Tutumları

Sevda BAYDAR¹

¹İzmir Kınık Anadolu İmam Hatip Lisesi, s.baydar01@gmail.com

Özet: Bu araştırmanın amacı, ortaokul 7 ve 8. sınıf öğrencilerinin öğrenme stillerine göre teknoloji ve tasarım dersine yönelik tutumlarının farklılık gösterip göstermediğini incelemektir. Araştırma betimsel tarama yöntemi ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın evrenini, İzmir ilinde bulunan MEB’na bağlı ortaokullarda, 2019–2020 eğitim-öğretim yılı güz döneminde öğrenim gören 7 ve 8. sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Bu evren içinden, sistematik örneklem alma yöntemi kullanılarak örneklem seçilmiştir. Örneklemde üç farklı okulda öğrenim görmekte olan toplam 372 öğrenci yer almış, 340 öğrencinin verileri geçerli sayılmıştır. Öğrencilerin öğrenme stillerini belirlemek için Gencel (2007) tarafından geliştirilen “Kolb Öğrenme Stilleri Ölçeği” ve derse ilişkin tutumlarını saptamak amacıyla Sağlık tarafından geliştirilen (2012) “Teknoloji ve Tasarım Dersine Yönelik Tutum Ölçeği” kullanılmıştır. Öğrencilerden elde edilen tutum puanlarının oluşturduğu faktör yapısını incelemek amacıyla yapılan açıklayıcı faktör analizinden sonra, tek faktör ve 24 tutum ifadesinden oluşan ölçme aracının bu yapısının doğruluğunu teyit etmek amacıyla 135 öğrenci ile LISREL 8.51 programı aracılığıyla doğrulayıcı faktör analizi yapılmıştır. Böylece ölçeğin faktöriyel geçerliği, başka bir deyişle yapı geçerliği, iki farklı faktör analizi yapılarak belirlenmeye çalışılmıştır. Elde edilen bulgulara göre en fazla tercih edilen öğrenme stili (N=108) değiştirme öğrenme stilidir. Değiştirme öğrenme stilini sırasıyla yerleştirme (N=96), özümseme (N=71) ve ayrıştırma (N=65) öğrenme stilleri izlemektedir. Öğrencilerin derse ilişkin tutumlarında cinsiyet, sınıf düzeyi ve öğrenme stilleri değişkenlerine göre anlamlı bir farklılık bulunamamıştır.

Anahtar Kelimeler: Öğrenme, Öğrenme Stilleri, Teknoloji ve Tasarım Dersine Yönelik Tutum, Açıklayıcı Faktör Analizi, Doğrulayıcı Faktör Analizi

The Impact of the Covid-19 Pandemic on the Community Service Course of Mathematics Preservice Teachers

Ebru ERSARI¹

¹Balıkesir Üniversitesi, ebruersari85@gmail.com

Özet: One of the objectives of the teacher education programs is to promote service-learning (Anderson & Erickson, 2003; Chambers & Lavery, 2012). Preservice teachers determine the problems of the community (Flanigan, 2007), develop projects (Seban, 2013) to solve these problems, put the projects into action (Briody, 2005; Hildenbrand & Schultz, 2015) and evaluate the results of the project within the context of the Community Service course. During the COVID-19 pandemic, many fields including the education field has to change into online form. One of the compulsory courses in the Mathematics Education program has to change into online, as well. This study aims to scrutinize the impact of the pandemic on one of the courses, Community Service. Three mathematics preservice teachers were the participants of the study. Their project proposals as well as their final reports will be analyzed.

Anahtar Kelimeler: Distance education, pandemic, preservice teacher education, service learning, community service

Covid-19 Salgınında Uzaktan Eğitim Sürecinde Önlisans Öğrencilerinin Görüşlerine Göre Uygulamalı Derslerde Yaşanan Zorluklar

Behiye DAĞDEVİREN ERTAŞ¹, Evrim ÇEVİK²

¹Yozgat Bozok Üniversitesi, behiyeertas5884@gmail.com

²Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, evrimcevik@gmail.com

Özet: Toplumsal, ekonomik ve hukuksal yapıdaki değişiklikler örgütlerin değişimine de neden olur (Lunenberg ve Ornstein, 2013). Tüm dünyayı etkisi altına alan COVID- 19 salgını 2019 yılının sonlarında ortaya çıkmış ve bu yüzden sağlık, ekonomi, eğitim ve sosyal olarak birçok değişikliği beraberinde getirmiştir. Okulların öğretim şekli de bu süreçte etkilenmiştir. Öğrenciler fiziki mekan olan okullar yerine uzaktan eğitim ile eğitimlerine kaldıkları yerden devam etmeye çalışmışlardır. Uzaktan eğitim yükseköğretimde de eğitim- öğretimin sürdürülmesinde bir yöntem olarak belirlenmiştir. Bu çok ani gelişen durum karşısında üniversitelerde eğitim öğretim sürecinin devam etmesi için uzaktan öğretim uygulamalarına geçmek, hem kurum olarak üniversiteleri hem de öğrenci, öğretim elemanı ve diğer paydaşları birçok zorlukla baş başa bırakmıştır. Bu çalışmanın amacı üniversitede öğrenim görmekte olan önlisans öğrencilerinin uygulamalı derslerde yaşadıkları sorunları belirlemektir. Uzaktan öğretimde uygulamalı derslerde yaşanan zorlukların belirlenmesi alınacak önlemler konusunda hem uygulayıcılara hem de araştırmacılara yol gösterici olacağı için önemli olduğu düşünülmektedir. Çalışma nitel bir araştırma olup durum çalışması deseniyle yürütülmüştür. Araştırmanın çalışma grubunu 2019 yılında eğitim öğretime başlamış olan 20 önlisans öğrencisi oluşturmaktadır. Araştırmanın örnekleme amaçlı örnekleme yöntemlerinden tipik durum örneklemesidir. Mevcut araştırmada önlisans öğrencilerinden toplanan veriler araştırmacılar tarafından hazırlanan yarı-yapılandırılmış görüşme formu ile elde edilmiştir. Veriler içerik analizi ile çözümlenmiş, içerik analizinden elde edilen temalara göre özetlenmiş ve yorumlanmıştır. Araştırmada “tedbir-önlem, ön bilgi, değerlendirme, katılım-müdahale, risk, barınma ve teknolojik erişim” olarak yedi tema belirlenmiştir. Araştırmadan elde edilen bulgulardan derslerden elde edilen teorik bilgilerin uzaktan eğitimle verilmiş olması nedeniyle uygulamaya aktarılmasında zorluk yaşandığı, öğrencilerin aşı olmadıkları için de virüs kapma korkularının olduğu aynı zamanda bulaş riski olduğu için yapmaları gereken uygulamaları yeterince etkili bir şekilde yapamadıkları belirlenmiştir. Uygulamalı eğitimlerin etkili bir şekilde gerçekleştirilmesi için teknolojik altyapıların güçlendirilmesi, üniversitelerin uygulamalı eğitimi olan birimlerine simülasyon uygulamalarının kullanımının yaygınlaşması adına YÖK’ün gerekli düzenlemeleri yapması öneri olarak sunulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: uzaktan eğitim, Uygulamalı dersler, önlisans öğrencileri, zorluklar

Bütünleştirme Eğitimine Tabi Olan Öğrencilerin Uzaktan Eğitim Süreci

Recep POLAT¹

¹ receppolat06@gmail.com

Özet: Uzaktan eğitim öğrenme sürecinde internet yoluyla bilgiye erişim ve kullanma kolay bir faaliyet haline gelmiştir. Her ne kadar yeni bir kavram olarak ortaya çıkmış olarak gözükse de okul programlarında bütünleştirme (kaynaştırma) öğrencilerinin öğretiminde de kullanılmaya başlanmıştır. Uzaktan eğitim kavramı güncelliğini korumaya devam etmektedir. Bu çalışmanın amacı, ortaokullarda bütünleştirme eğitimi öğrencilerinin uzaktan eğitim sürecini incelemektir. Bu amaç doğrultusunda 2020–2021 eğitim öğretim yılında Ankara ili Beypazarı ilçesinde bütünleştirme eğitimi veren branş öğretmenleri ile çalışılmıştır. Çalışma nitel araştırma yaklaşımına göre tasarlanmıştır. Veri toplama amacıyla mülakat tekniği kullanılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme soruları kullanılarak öğretmenlerin uzaktan eğitim sürecini değerlendirmesi istenmiştir. Öğretmenlerin görüşleri ses kayıt cihazı ile kayıt altına alınmıştır. Çalışmanın verileri içerik analizi yapılarak yüzde frekans biçiminde analiz edilmiştir. Araştırmanın bulgularında, ortaokul bütünleştirme eğitimine katılan öğrencilerin derslerde çok verimli olamadıkları, uzaktan eğitimde veli desteğine çok fazla ihtiyaç duydukları görülmüştür. Sonuç olarak bütünleştirme kapsamında eğitim alan öğrencilerin uzaktan eğitim derslerinde daha verimli olabilmeleri için özel ilgiye ihtiyaç duydukları ortaya çıkmıştır. Ancak bu ilginin veliler tarafından verilerek, öğrencilerin öğrenme süreçlerinin desteklenmesi ile aşılabileceği görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Uzaktan eğitim, bütünleştirme eğitimi, çevrimiçi eğitim, kaynaştırma eğitimi, ortaokul

Uzaktan Eğitim Sürecinde Üniversite Öğrencilerinin Okula Aidiyetleri

Behiye DAĞDEVİREN ERTAŞ¹, Evrim ÇEVİK²

¹Yozgat Bozok Üniversitesi, behiyeertas5884@gmail.com

²Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, evrimcevik@gmail.com

Özet: Tüm dünyayı etkisi altına alan COVID- 19 salgını tüm dünyayı uzaktan eğitime yönlendirmiştir. Bu çalışmanın amacı üniversitede öğrenim görmekte olan önlisans öğrencilerinin uzaktan eğitim sürecinde okula olan aidiyetlerini belirlemektir. Çalışma nitel bir araştırma olup durum çalışması deseniyle yürütülmüştür. Araştırmanın çalışma grubunu 2019 yılında eğitim öğretime başlamış olan dört farklı programda öğrenim gören 24 önlisans öğrencisi oluşturmaktadır. Araştırmanın örnekleme amaçlı örnekleme yöntemlerinden tipik durum örneklemesidir. Araştırmada önlisans öğrencilerinden toplanan veriler araştırmacılar tarafından hazırlanan yarı-yapılandırılmış görüşme formu ile elde edilmiştir. Veriler içerik analizi ile çözümlenmiş, içerik analizinden elde edilen temalara göre özetlenmiş ve yorumlanmıştır. Araştırmada “iletişim, katılım, sosyalleşme, destek, uyum” olarak dört tema belirlenmiştir. Öğrencilerin okula aidiyet duygusunun gelişmesinde sosyalleşmenin ve akran desteğini önemli gördükleri bulgularına ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: uzaktan eğitim, Aidiyet, üniversite öğrencileri

Ortaokul Yöneticilerinin Uzaktan Eğitim Sürecini Analizleri

Ümit DEMİR¹, Recep POLAT²

¹Milli Eğitim Bakanlığı, umitdemir1983@gmail.com

²receppolat06@gmail.com

Özet: Son yıllarda alternatif bir model olarak uzaktan eğitim, öğretmen ve öğrencilerin ayrı mekanlarda eğitim ihtiyacının karşılanması için ortaya çıkan bir kavramdır. Uzaktan eğitim faaliyetlerinin ön plana çıkmaya başlaması bu alanda yapılacak çalışmaların önemini gösterir hale gelmiştir. Bu çalışma, ortaokullarda verilen uzaktan eğitim derslerinin verimliliğini okul yöneticilerinin görüş ve değerlendirmelerine göre analiz etmek amacıyla yapılmıştır. Bu süreçte 2020–2021 eğitim öğretim yılında uygulanan uzaktan eğitim dersleri, Ankara'daki okul yöneticilerinin desteği ile incelenmiştir. Çalışma nitel araştırma modelinde yapılmıştır. Veriler görüşme tekniği ile toplanmıştır. Veri toplama aracı olarak görüşme soruları kullanılmıştır. Okul yöneticileri ile yapılan görüşmeler ses kayıt cihazı ile kayıt altına alınmıştır. Kayıtlar dinlenerek deşifre edilmiş ve yazılı hale getirilmiştir. Elde edilen veriler içerik analizi yapılarak tablolaştırılmıştır. Belirlenen kodlar altında sınıflandırılan veriler yüzde frekans biçiminde gösterilerek analiz edilmiştir. Araştırmanın bulgularında, uzaktan eğitim sürecinde erişim sorunlarının süreci olumsuz etkilediği, öğrencileri takip etmenin zor olduğu, kullanılan interaktif programların yönetimi, ders kazanımlarına erişime ilişkin veriler ortaya konmuştur. Sonuç olarak, uzaktan eğitim sürecinin başarıya ulaşmasında ve öğrencilerin takip edilmesinde velilerin önemli bir faktör olduğu ortaya çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: Uzaktan eğitim, okul yöneticileri, çevrimiçi eğitim, ortaokul

Özel Eğitim Alanında Pandemi Nedeniyle Geçilen Uzaktan Eğitim ile İlgili Yapılan Çalışmaların İncelenmesi

Ali KURT¹, Meltem KURTOĞLU ERDEN²

¹Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, alikurt0009@gmail.com

²Uşak Üniversitesi, meltemkurtoglu@gmail.com

Özet: Yakın tarihin en büyük felaketlerinden birisi olarak adlandırılan Koronavirüs Hastalığı 2019 (COVID-19) sürecinde özel gereksinimli bireylerin pek çok açıdan ve çoğunlukla olumsuz yönde etkilediği bilinmektedir. Bunlardan birisinin de eğitim boyutu olduğundan söz edilebilir. Öyle ki beklenmeyen bir şekilde uzaktan eğitime geçilmesi, özel gereksinimli bireylerin pandemi sürecinde eğitimlerinin kesintiye uğramasına ve buna bağlı olarak da bazı rutinlerinde bozulmalar, davranış problemlerinin oluşması ve bazı edinilmiş becerilerde gerilemelerin ortaya çıkması gibi birtakım problemlerin meydana geldiğinden söz edilmektedir. Özel gereksinimli bireylere pandemi nedeniyle geçilen zorunlu uzaktan eğitim sürecinde destek sağlamak adına Milli Eğitim Bakanlığı tarafından çeşitli özel yayınların yapıldığı, “Özelim Eğitimdeyim” isimli mobil uygulamanın geliştirildiği, özel gereksinimli bireyler için TRT EBA TV bünyesinde ayrı bir kuşak hazırlandığı ve yine “Özel Çocuklarımızla Eğlenceli Etkinlikler Takvimi” isimli kitabın sunulduğu ifade edilmektedir. Tüm bunlara rağmen bu destek ya da hizmetlerin yetersiz ve istenilen verimliliği sağlayamadığından bahsedilmektedir. Bunun yanında özel gereksinimli bireylerin aileleri ve özel gereksinimli bireylerle çalışan öğretmenlerin de bu süreçte etkilendiğinden söz edilmektedir. Dolayısıyla, bu çalışmada pandemi nedeniyle geçilen zorunlu uzaktan eğitim sürecinin özel eğitim alanına etkilerinin daha iyi betimlenebilmesi ve gelecek çalışmalara ya da sunulacak hizmetlere ışık tutması amacıyla özel eğitim alanındaki pandemi nedeniyle geçilen uzaktan eğitim ile ilgili yapılan çalışmaların incelenmesi amaçlanmıştır. Bu araştırma sistematik derleme niteliğinde nitel araştırma yöntemlerinden olan doküman analizi deseninde bir çalışmadır. Sistematik derleme belirli kriterlere göre çalışmaların temalar şeklinde incelenmesi olarak tanımlanmaktadır. Tarama sürecinde özel eğitim ve uzaktan eğitim kelimeleri ile AND bağlacı kullanılarak Google Scholar ve Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu Ulusal Akademik Ağ ve Bilgi Merkezi (TÜBİTAK ULAKBİM) veritabanında elektronik tarama yapılmıştır. Bu taramada 2.227 çalışmaya rastlanmıştır. Bulunan bu çalışmalar dahil etme ve dışlama kriterlerine göre ön elemelerden geçirilmiştir. Yapılan ön eleme sonucunda toplamda 26 çalışmaya ulaşılmıştır. Bu çalışmalar detaylı olarak incelemeye tabii tutulmuştur. Bunun sonucunda bir çalışma başka bir çalışmanın aynısı olması sebebiyle, bir çalışma özel eğitimle ilgili olmaması sebebiyle, 13 çalışma ise genel olarak pandemi sürecini ele alması sebebiyle elenmiştir. Detaylı inceleme sonucunda doküman havuzunu 11 çalışma oluşturmuş ve bu çalışmalar betimsel olarak analiz edilmiştir. Analiz sonucunda incelenen çalışmalarda araştırmacıların en fazla özel eğitim bölümünden olduğu, çalışmaların çoğunlukla 2021 yılında yayınlandığı, en çok nitel araştırma yöntemlerinden olan olgubilim araştırmalarının olduğu, çalışma grubunun büyük bir bölümünün öğretmenler olduğu, çalışma grubundaki katılımcıların en fazla kadınlardan oluştuğu, çalışma grubundaki katılımcıların en çok Ege ve İç Anadolu bölgelerinden seçildiği, çalışma grubunun büyüklüğünün çoğunlukla 1 ile 10 ve 11 ile 20 arasında olduğu, çoğunlukla amaçlı örnekleme yönteminin kullanıldığı ve en çok yarı yapılandırılmış görüşme formlarının veri toplama biçimi olarak tercih edildiği sonucuna ulaşılmıştır. Bunun yanında çoğunda veri toplama araçlarının geçerlik çalışmasına ilişkin bilginin verildiği ve yapıma şeklinin uzman görüşü alma şeklinde olduğu, hiçbir çalışmada veri toplama araçlarının güvenilirlik çalışmasına

ilişkin bilgi verilmediği, verilerin büyük oranda betimsel analiz ve içerik analizi ile analiz edildiği, çoğunlukla araştırmalarda geçerliğe ilişkin bir bilginin verilmediği, bilgi verilenlerde ise en çok uzman görüşü alma yoluyla geçerliğin sağlandığı, büyük ölçüde araştırmalarda güvenilirliğe ilişkin bilgi verildiği ve en çok kullanılan güvenilirliği sağlama yönteminin ise kodlayıcılar arası güvenilirlik hesaplaması olduğu belirlenmiştir. Son olarak araştırmaların çoğunlukla özel gereksinimli öğrencilerin pandemideki uzaktan eğitim süreçlerinin betimlenmesi amacıyla yapıldığı ortaya çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: Özel gereksinimli bireyler, pandemi, uzaktan eğitim, Koronavirüs Hastalığı 2019

Uzaktan Eğitim Döneminde Lise Öğrencilerinin Okula Yabancılaşma ve Psikolojik Sağlık Düzeyleri

Cüneyt Altan ALTAY¹, Rümeyşa İclal DOĞANSOY², Aleyna Nur TEKİN³, Burak KAHRAMANER⁴

¹Keçiören Sosyal Bilimler Lisesi, altanaltay2001@hotmail.com

²Keçiören Sosyal Bilimler Lisesi

³Keçiören Sosyal Bilimler Lisesi

⁴Keçiören Sosyal Bilimler Lisesi

Özet: Bu çalışmada lise öğrencilerinin uzaktan eğitim döneminde psikolojik sağlık ve okula yabancılaşma düzeylerinin araştırılması amaçlanmıştır. Araştırmanın örneklemini Ankara ili merkezinde 2020-2021 eğitim öğretim yılı içerisinde bir sosyal bilimler lisesinde öğrenim gören hazırlık ve 9. sınıf öğrencilerinden 185 öğrenci oluşturmuştur. Nicel veri toplama metotlarının yer aldığı çalışmada “Öğrenci Yabancılaşma Ölçeği” ve “Psikolojik Sağlık Tutum Beceri Ölçeği” kullanılmıştır. Elde edilen veriler aritmetik ortalama, “pearson momentler çarpımı” korelasyonu, bağımsız gruplar t -testi istatistiksel analizler yapılarak yorumlanmıştır. Uzaktan eğitim döneminde derslere düzenli katılım gösteren ve göstermeyen öğrencilerin, cinsiyetlerinin onların psikolojik sağlık ve okula yabancılaşma düzeylerine etkisi incelenmiş sonuçlar anlamlı bulunmamıştır. Diğer yandan öğrencilerin psikolojik sağlık ve okula yabancılaşma düzeyleri arasında zayıf pozitif yönde bir ilişki tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Okula yabancılaşma, uzaktan eğitim, psikolojik sağlık

Uzaktan Eğitim İle Sorgulama Temelli Öğretimin Kesirlere İlişkin Öğrenme Süreçlerinin İncelenmesi

Engin KIRKPINAR¹, Dr. Öğretim Üyesi Murat GENÇ²

¹M.E.B, engin.kirkpinar@hotmail.com

²Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi, muratgenc@beun.edu.tr

Özet: Covid-19 salgın sürecinin etkilediği alanların başında eğitim-öğretim faaliyetleri gelmektedir (Zhong, 2020). Uzaktan eğitim faaliyetlerinde öğrencilerin en çok etkilendiği dersler arasında matematik dersi yer almaktadır (Marpa, 2021). Matematik dersinin soyut kavramlar içermesi ile uzaktan eğitimin olumsuz yönleri birleştiğinde matematik eğitiminin zorluğu artış göstermiştir (Doğan ve Kılıç, 2020). Uzaktan eğitimde matematik dersinin sorgulama temelli eğitim ile yürütülmesi matematik eğitimi açısından sonuçları merak edilmektedir. Bu bağlamda bu çalışmada; uzaktan eğitimde sorgulama temelli öğretimin matematik dersi kesirler konusuna ilişkin öğrenme süreçlerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Bu amaçla araştırma nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması deseni kullanılmıştır. Bu araştırmada, amaçlı örnekleme yöntemlerinden kolay ulaşılabilir ve ölçüt temelli örnekleme yöntemi ile 5. Sınıfa devam eden 18 öğrenci ile veriler toplanmıştır. Çalışmanın verileri yarı yapılandırılmış görüşmelerden, katılımcı gözlemlerden ve öğrenci günlüklerinden elde edilmiştir. Toplanan verilerin analizi betimsel ve içerik analizleri ile elde edilmiştir. Araştırmanın sonunda uzaktan eğitimde sorgulama temelli öğretim ile işlenen matematik derslerinde öğrencilerin matematik dersine karşı ilgi ve motivasyonlarının arttığı, gruplama çalışmalarında yüz yüze eğitim ortamında gibi hissettikleri, kesirlere yönelik öğrenme zorluklarının giderildiği sonuçlarına varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Uzaktan eğitim, sorgulama temelli öğretim süreci, matematik öğretimi, kesirler

Akademisyenlerin Uzaktan Eğitime İlişkin Görüşlerinin İncelenmesi

Fatma DOĞAN¹, Onur ERKAN², Mehmet ŞEN³, Mahmut Sami YİĞİTER⁴

¹Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi, fatma.dogan@asbu.edu.tr

²Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi, onur.erkkan@asbu.edu.tr

³Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi, mehmet.sen@asbu.edu.tr

⁴Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi, mahmutsami.yigiter@asbu.edu.tr

Özet: Bu çalışma, uzaktan eğitimin akademisyenler üzerindeki etkisini değerlendirmeye yönelik uygulanan memnuniyet anketi ve sonucunu değerlendirmeye yöneliktir. Araştırmanın örneklemini 2020-2021 eğitim-öğretim yılında eğitim veren Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi akademisyenleri oluşturmaktadır. Anketin doldurulması gönüllülük esasına dayalı olup toplamda 60 akademisyenden veri toplanmıştır. Anket, açık uçlu ve likert tipi sorulardan oluşmaktadır. Betimsel analiz yönteminden faydalanan araştırmada 3 farklı alanda veri toplanması amaçlanmıştır. Bu alanlar Genel Sorular, Öğrenme Yönetim Sistemi Memnuniyeti ve Uzaktan Eğitimin Genel Değerlendirilmesi alanlarıdır. Ankette tutarsız yanıt verme durumları tespit edilerek, analizlere dahil edilmemiştir. Anketlerin güvenilirliklerini hesaplamak için Cronbach Alfa güvenilirlik katsayısı kullanılmıştır. Anketlere dair Cronbach Alfa katsayısı Moodle Öğrenme Yönetim Sistemi Memnuniyeti anketi için 0.86, Uzaktan Eğitimin Genel Değerlendirilmesi anketi için 0.87 olarak hesaplanmıştır. Genel Sorular, Öğrenme Yönetim Sistemi Memnuniyeti ve Uzaktan Eğitimin Genel Değerlendirilmesi anketleri Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi akademisyenlerine online ortamda uygulanmıştır. Elde edilen verilerin analizi IBM SPSS 25.0 istatistik programı ile yapılmıştır. Çalışmanın sonucunda Moodle Öğrenme Yönetim Sistemi memnuniyetinin tüm katılımcılar ortalamasının 3,98 olduğu ve memnuniyetin %79,6 olduğu görülmektedir. Moodle Öğrenme Yönetim Sisteminin memnuniyet sonuçlarının iyi düzeyde olduğu görülmektedir. Uzaktan eğitimin genel değerlendirilmesi için ise tüm katılımcıların ortalamasının 3,45 ve memnuniyetin %69,0 olduğu görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: uzaktan eğitim, öneriler, akademisyen.

Setting the Standards for Quality Online Education

Esin ÇAĞLAYAN¹, Murat AŞKAR²

¹Izmir University Of Economics, esin.caglayan@ieu.edu.tr

²Izmir University Of Economics, murat.askar@ieu.edu.tr

Özet: What makes “efficient learning”? Is it possible for instructors to help their students to learn in an efficient and effective way? How can instructors create a collaborative, accessible, and engaging learning environment for their students? The answer is not so clear-cut and straightforward as there are various conditions and factors involved in the teaching and learning process. However, focusing on the elements of “learning design” and following principles and standards of quality design will potentially lead to better learner experiences. The first part of this session aims to clarify the concept of learning design and present the fundamental design principles and standards with reference to the Blackboard Exemplary Course Design Rubric and Quality Matters Rubric. In the second part of the session, the presenters will describe the process of improving the design of two higher education courses: an architecture and a political science course at a foundation university in Turkey. A range of lessons learnt from the presenters’ experience will, hopefully, provide a guide to colleagues and institutions preparing to meet learning design standards for the delivery of effective courses. Finally, policy makers and researchers of educational administration will be provided with new directions for research on learning design as a way to enhance teaching and learning processes and program development at tertiary level, particularly in Turkish higher education institutions.

Anahtar Kelimeler: learning design, quality standards, higher education

Uzaktan Eğitim Döneminde Okul Yöneticilerinin Motivasyonunu Azaltan ve Artıran İçsel ve Dışsal Durumlar

Türkan ARGON¹, Fatih Mehmet GÜLMEZ²⁴

¹Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, turkanargon@hotmail.com

²MEB, Bolu, fmgulmez14@gmail.com

Özet: Bu araştırmanın amacı Covid-19 salgını nedeniyle eğitim öğretimin uzaktan eğitim yoluyla gerçekleştirildiği dönemde, okul yöneticilerinin motivasyonlarını artıran ve azaltan içsel ve dışsal durumların belirlenmesidir. Nitel araştırma deseninde gerçekleştirilen araştırmanın çalışma grubunu 2020-2021 eğitim öğretim yılında Bolu İli Yeniçağa İlçesinde görev yapan okul/ kurum müdür ve müdür yardımcısı 17 okul yöneticisi oluşturmaktadır. Veriler görüşme formuyla toplanmış ardından betimsel ve içerik analiz teknikleri ile çözümlenmiştir. Araştırma sonuçlarına göre; uzaktan eğitim döneminde okul yöneticilerinin motivasyonlarını artıran içsel durumlarda ilk iki sırada “mesleki sorumluluk ve vatandaşlık görevi” gelirken, dışsal motive edicilerde “başarı belgesi verilmesi”, “mesleki ve kişisel gelişim eğitimleri” ve “bazı öğretmenlerin aldıkları fazladan sorumluluk ve gösterilen özveri” en önemli dışsal motivasyon kaynakları olarak belirtilmiştir. Bu dönemde okul yöneticilerinin motivasyonların artmasında içsel durumların dışsal durumlara göre daha etkili olduğu görülmektedir. Okul yöneticilerinin motivasyonlarını azaltan içsel durumlar genel olarak salgın şartlarıyla ilgili olup, bunlar arasında “hastalığı aileye taşıma endişesi” ilk sıra yer almaktadır. Motivasyon azaltan dışsal durumlarda ise “ yerel düzeyde koordinasyon ve istişare eksikliği” ile “ formal iletişimde (resmi yazılarda) muğlaklık” konularının en fazla dile getirildiği görülmektedir. Uzaktan eğitim dönemi, okul yöneticilerinin daha fazla bilinmezlikle mücadele ederek daha fazla inisiyatif aldıkları bir zaman dilimidir. Bu sebeple uygulanacak politikalarda okul yöneticilerinin motivasyonlarının dikkate alınması uzaktan eğitimin işleyişini ve elde edilen verimi doğrudan etkileyecektir.

Anahtar Kelimeler: Uzaktan eğitim, okul yöneticileri, içsel motivasyon, dışsal motivasyon

Pandemik Pedagoji: Covid-19 Salgın Döneminde Gerçekleştirilen Uzaktan Eğitim Uygulamaları Hakkında Öğrenci ve Öğretmen Görüşleri

Mustafa OTRAR¹

¹T.C. Milli Eğitim Bakanlığı, mustafa.otrar@MEB.gov.tr

Özet: Bu araştırmanın amacı Covid-19 salgın döneminde gerçekleştirilen uzaktan eğitim uygulamaları hakkında öğrenci ve öğretmen görüşlerinin incelenmesi ve bu uygulamaların etkililiğine ilişkin görüşlerin bazı demografik değişkenlerce yordanıp yordanmadığının belirlenmesidir. Nicel araştırma desenlerinden İlişkisel tarama türünde gerçekleştirilen araştırmada İstatistikî Bölge Birimleri Sınıflandırması (İBBS) Düzey 1’de yer alan 12 bölge içinden yansız olarak belirlenen 12 ilde görev yapan öğretmenler ve öğrenim gören öğrenciler arasından kolayda örnekleme modeli kullanılarak veriler internet ortamında toplanmıştır. Toplamda ilk, orta ve lisede görev yapan 3370 öğretmen, ortaokul ve lise öğrenim gören 12569 öğrenci örnekleme oluşturmaktadır. Ölçme aracı olarak uzaktan eğitim uygulamaları hakkında öğrenci ve öğretmen görüşlerinin belirlenmesi amacıyla benzeşik maddelerden oluşan ve araştırmacı tarafından yapılandırılan anketler kullanılmıştır. Araştırma sonunda öğretmenlerin de öğrencilerin de uzaktan eğitim uygulamalarından genel olarak zaman, içerik, kaynaklar, ders saatleri gibi değişkenler açısından memnun oldukları belirlenmiştir. Öte yandan gerçekleştirilen ikili (binary) lojistik regresyon analizinde Hosmer ve Lemeshow analizi sonucuna göre tahmin edilen lojistik regresyon modelinin öğrenciler ($\chi^2=14.27$; $p=.075$) ve öğretmenler için ($\chi^2=13.68$; $p=.090$) verilere uygun olduğu belirlenmiştir. Omnibus değerleri de regresyon modelinin öğrenciler ($\chi^2=322.63$; $p=.000$) ve öğretmenler için ($\chi^2=718.02$; $p=.000$) için uygun olduğunu teyit etmektedir. Analiz sonucunda öğrencilerde uzaktan eğitim uygulamalarını kendileri için etkili bulup bulmama değişkenindeki toplam değişimin %4’ünün (Nagelkerke değeri) modeldeki bağımsız değişkenlerce (cinsiyet, evde uzaktan eğitimden yararlanan kişi sayısı, öğrenim görülen eğitim kademesi, algılanan gelir düzeyi, okulca yeterince bilgilendirilme durumu, uzaktan eğitim veren öğretmenlerden memnun olup olmama, düzenli olarak canlı dersleri takip edip etmeme) açıklandığı bulunmuştur. Öğrenciler için modelin uzaktan eğitim uygulamalarını etkili bulup bulmama durumunu doğru sınıflandırma oranı %58 olarak hesaplanmıştır. Öğretmenlerde uzaktan eğitim uygulamalarını etkili bulup bulmama değişkenindeki toplam değişimin %26’sının (Nagelkerke değeri) modeldeki bağımsız değişkenlerce (cinsiyet, görev yapılan eğitim kademesi, mezuniyet düzeyi, okulca yeterince bilgilendirilme durumu, EBA’yı düzenli takip edip etmeme, öğrencilerinin canlı dersleri düzenli olarak takip edip etmemesi) açıklandığı bulunmuştur. Öğretmenler için modelin uzaktan eğitim uygulamalarını etkili bulup bulmama durumunu doğru tahmin etme oranı %66 olarak hesaplanmıştır. Araştırma sonunda bulgulara dayalı olarak araştırmacılara ve uygulayıcılara yönelik çeşitli önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Pandemik Pedagoji, uzaktan eğitim, Covid 19,

Covid-19 Pandemi Sürecinde Uzaktan Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersine Yönelik Öğrenci Görüşlerinin Değerlendirilmesi

Veysel Karani ALTUN¹

¹Milli Eğitim Bakanlığı, v_altun44@hotmail.com

Özet: 2019-Aralık tarihinden itibaren dünya Covid-19 salgınının etkisi altındadır. Günümüzde Covid-19'un yarattığı acı bilanço insanları tedirgin etmektedir. Covid-19 ortaya çıktığı tarihten itibaren dünya genelinde 5 milyona yakın insan hayatını kaybetmiş durumdadır. Türkiye'de ise hayatını kaybedenlerin sayısı 60 bine yaklaşmıştır. Yaşanan Covid-19 süreci insan hayatını sosyal, ekonomik v.b pek çok açıdan olumsuz etkilemeye devam etmektedir. Covid-19'un dünya genelindeki olumsuz etkilerinden biri de eğitim alanında yaşanmaktadır. Tüm dünyada olduğu gibi Türkiye'de salgının ilk ortaya çıktığı tarihten itibaren okullarda yüz yüze eğitime ara verilmiştir. Öğrenciler eğitimlerine uzaktan erişimle devam etmektedir. Bir anda tüm dünyanın zorunlu olarak deneyimlediği uzaktan eğitimde öğrencilerin uzaktan eğitim ile ilgili nasıl bir tutum içinde olduğunun tespit edilmesi önemli bir husustur. Uzaktan eğitimle Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi derslerinin işlenmesi öğrenciler açısından nasıl değerlendirildiği hususu merak edilmektedir. Din eğitiminde duygu boyutunun olması meseleyi ayrıca değerlendirmeyi gerekli kılmaktadır. Bu çalışma, örgün eğitim içerisindeki uzaktan eğitim uygulamalarının öğrenci gözüyle değerlendirilmesi amacıyla yapılmıştır. Bu amaç doğrultusunda Lisede öğrenim gören 16 öğrenci ile görüşmeler yapılmıştır. Bu çalışmada örgün eğitim içerisindeki çevrimiçi öğretim uygulamalarında karşılaşılan problemleri derinlemesine incelemek amaçlandığından nitel araştırma yöntemlerinden olgu bilim (Fenomenoloji) deseni kullanılmıştır. Veriler içerik analizi ile incelenmiştir. Yapılan analizler neticesinde öğrenci görüşlerinden elde edilen bulgular çerçevesinde öğrencilerin genel olarak çevrimiçi öğretime hazır olmadığı, çevrimiçi eğitim esnasında ders katılımının az olduğu ve ders materyalinin yetersiz olduğu sonucuna varılmıştır. Bunun yanında öğrencilerin uzaktan eğitimle katıldığı Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi derslerine bazen ailelerin de günlük hayattaki dini sorularla alakalı katılım gösterdiği görülmüştür. Elde edilen bu sonuçlar uzaktan eğitimin din eğitimi için etraflıca düşünülmesi gerektiğini göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Din Eğitimi, Uzaktan Eğitim, Uzaktan Din Eğitimi, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi, Covid-19

Zorunlu Uzaktan Eğitim Sürecinde Çevrimiçi Öğrenme Ortamlarının Tasarım Kriterleri: Bir Delfi Çalışması

Mithat ELÇİÇEK¹

¹Siirt Üniversitesi, mithatelcicek@gmail.com

Özet: Bu araştırmanın amacı, zorunlu uzaktan eğitim sürecinde çevrimiçi öğrenme ortamlarının tasarım kriterlerini tespit etmek ve bunları analiz ederek bir bakış açısı geliştirmektir. Gelişen teknolojiyle birlikte çevrimiçi öğrenmenin hızla yaygınlaşacağı düşünülürken, uzaktan eğitimde çevrimiçi öğrenmeye uygun tasarım kriterlerinin belirlenmesi bir gereksinim olarak değerlendirilmektedir. Temel amacı, zorunlu uzaktan eğitim sürecinde çevrimiçi öğrenme ortamlarının tasarımına ilişkin alan uzmanlarının da katkısıyla bir projeksiyon çizmek olan bu çalışmada, nitel araştırma modellerinden Delfi tekniği kullanılmıştır. Bir görüş birliği sağlama aracı olarak ifade edilen Delfi, bir problem durumuna ilişkin konu uzmanlarının yüz yüze gelmeden görüş birliğine varmalarını amaçlayan bir yöntemdir. Bu kapsamda araştırma verileri çevrimiçi görüşme formu ve 5’li Likert tipine göre uyarlanmış değerlendirme formu kullanılarak toplanmıştır. Araştırma üç aşamadan oluşmaktadır. İlk aşamada, problem belirlendikten sonra çevrimiçi görüşme formu uzmanlara gönderilmiştir. İkinci aşamada, birinci aşamadan elde edilen sonuçlar, uzmanlara 5’ li bir derecelendirme yapmaları için tekrar gönderilmiştir. Üçüncü aşamada ise, ikinci aşamadan elde edilen veriler uzmanlaşma derecesi oranı hesaplanarak uzmanlara tekrar yollanmış ve bu değerleri gözetererek tekrar 5’ li derecelendirme yapmaları istenmiştir. Böylelikle panelistler tarafından yapılan değerlendirmeler üzerinde görüş birliğine varılması sağlanmıştır. Araştırma sonucunda zorunlu uzaktan eğitim sürecinde çevrimiçi öğrenme ortamlarının tasarımına ilişkin kriterler neler olmalıdır? sorusuna verilen yanıtlar doğrultusunda çeşitli temalar bağlamında kriterler belirlenmiştir. Belirlenen kriterler çerçevesinde çeşitli önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Zorunlu uzaktan eğitim, çevrimiçi öğrenme ortamları, tasarım kriterleri, delfi tekniği

Uzaktan Eğitim Sürecinde Öğrenme Koşullarındaki Değişimlere İlişkin Öğretmen Görüşleri

Dilek KIRNIK¹

¹Malatya Milli Eğitim Müdürlüğü, dlkkrnk@gmail.com

Özet: Salgın süreci tüm alanlar gibi eğitim sistemini de etkilemiş, eğitim uygulamalarında zorunlu değişimi gerekli kılmıştır. 2020 yılı başında hayatımıza giren Covid 19 salgını sonrası, tüm eğitim kurumlarında eğitime ara verilmiş ve akabinde uzaktan eğitime geçilmiştir. Öğretmen ve velilerin online eğitim uygulamalarına uyum sağlamaya çalıştıkları bu süreçte hem eğitimciler hem veliler öğrencileri uzaktan eğitime adapte etmek için çeşitli önlemler almışlardır. Öğretmenler teknolojik okuryazarlık seviyelerini arttırarak azalan öğrenme süresinde etkili öğretim tasarımı planlamışlardır. Eğitim planlamaları uygulandığında öğrenci, öğretmen, öğretim süreçleri odağında bazı değişimlerin yaşandığı tespit edilmiştir. Bu çalışmanın amacı uzaktan eğitim sürecinde öğrenme koşullarındaki değişimlere ilişkin öğretmen görüşlerini tespit etmektir. Nitel araştırma yöntemlerine göre kurgulanan araştırmada görüşme tekniği kullanılmıştır. Araştırmacı tarafından hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formunda 3 demografik ve 5 açık uçlu soru olmak üzere toplam 8 soru sorulmuş ve online yapılan görüşmeler 35 ile 55 dakika arasında sürmüştür. Amaçlı örnekleme yöntemine göre çalışma grubu belirlenmiş, araştırmada “uzaktan eğitim sürecinde ders yürütme, gönüllü olma ve temel eğitim kurumlarında çalışma” kriterleri göz önünde tutulmuştur. 17 öğretmenin katıldığı araştırmada elde edilen veriler içerik analiz ile değerlendirilmiştir. Araştırma bulgularına göre uzaktan eğitim sürecinde öğrencilerin içsel özellikleri olarak eğitimden beklentileri, öğrenme motivasyonları, hazırbulunuşluk düzeyleri olumsuz yönde değişirken bağımsız öğrenme yaklaşımının benimsenmesi, ilgi alanlarını geliştiren online araçların kullanılması, öğrenme yollarında çeşitli alternatifler sunması açılarından olumlu yönde değişim gözlenmiştir. Öğrenmede dış faktörler olarak sayılabilen fiziksel bir mekanın olmaması, akran ve öğretmenlerle iletişimin azalması, materyallerin somut olmaması ve anlaşılabilirlik seviyesinin düşük olması, derslerde kullanılan pekiştiricilerin yetersiz kalması açılarından olumsuz değişimler gözlenirken zaman ve mekan sınırlaması olmaksızın öğrenmenin artarak devam etmesi, aynı anda çok sayıda öğrenciye eğitim verme imkanı olması ve bilgiye erişim olanaklarının artması açılarından olumlu değişimler gözlenmiştir. Öğretmenler bu değişimler karşısında etkili öğrenme süreçleri oluşturmak için uzaktan eğitim sürecinde öğrencilerle pedagojik açıdan uygun olan etkili iletişim kanalları belirlenmesi ve eğitim boyunca uygulanması, teknolojik okuryazarlık seviyelerini arttırmak için mesleki eğitimlere katılmak gibi önerilerde bulunmuşlardır.

Anahtar Kelimeler: Uzaktan eğitim, öğrenme koşulları, değişim

Uzaktan Eğitim Sürecinde Yapılan Özel Eğitim Webinarına İlişkin Öğretmen Görüşleri

Dilek KIRNIK¹

¹Malatya Millî Eğitim Müdürlüğü, dlkkrnk@gmail.com

Özet: Eğitim ortamlarında her çocuğun kendine özgü bedensel, bilişsel, duyuşsal tepkileri/davranışları bulunmaktadır. Bilişsel davranışlarında, duyuşsal ve motor yetilerinde, iletişim becerilerinde ve motor işlevlerinde yetersizlikler görülen bazı öğrenciler özel gereksinim duymaktadırlar. Çuhadar'a (2014) göre özel eğitim hizmetlerinden faydalanması için bir öğrenciye sağlanacak eğitimsel uygulama adımları özel eğitim sürecini oluşturur. Gelişim alanlarında bir ya da birden fazla yetersizlikler yaşayan öğrencilerin bu durumdan olumsuz etkilenmemesi, genel eğitim hizmetlerinden uzakta olmamaları için özel eğitim sürecini yaşamaları gerekmektedir. Öğrencilerin ihtiyaçlarına göre geliştirilmiş programları kullanan özel yetişmiş personeller, öğrencilerin bağımsız yaşama ihtimalini arttırmak için özel eğitim çalışmalarını farklı yaş grubundaki öğrencilere uygulanmaktadır (Çuhadar, 2014; Demirci ve Toptaş Demirci, 2014; Ekşi, 2014). Bireyi kendine yeterli hale getirmeyi amaçlayan özel eğitim faaliyetleri; zihinsel yetersizliği, otizm spektrum bozukluğu, bedensel, görme, işitme yetersizlikleri, özel öğrenme güçlüğü, dil ve konuşma bozuklukları, dikkat eksikliği ve hiperaktivite ve üstün yeteneklilik gibi farklı alanlarda çeşitlenmektedir. Bu kadar farklı özel gereksinim durumları yaşayan öğrencilerin erken yaşlarda fark edilmesi ve ihtiyaç duyduğu alanlarda desteklenmesi gereklidir (Birkan, 2002). Özellikle öğrencilerin ilk akademik öğrenmelerinin gerçekleştiği temel eğitim kurumlarında öğretmenler özel eğitim gereksinimli bireyleri tanımaları ve bilimsel yaklaşımlarla öğrencilerin gelişimlerini sağlamaları gerekir. Bu kapsamda öğretmenlerin özel eğitim konusunda mesleki gelişimlerini desteklemek ve okullarda özel gereksinimli öğrencilerin eğitim ortamlarından tam olarak faydalanmaları sağlamak için Malatya ili düzeyinde özel eğitim mesleki çalışması düzenlenmiştir. Pandemi koşullarında online düzenlenen çalışmada öğretmenlerin bakış açıları ve eğitim ihtiyaçları göz önünde tutulmuştur. Bu çalışmanın amacı öğretmenlerin kendi ihtiyaçlarına göre belirlenen özel eğitim mesleki çalışmasına ilişkin görüşlerini tespit etmektir. Bu çalışmanın verileri, öğretmenlerin özel eğitim konusunda öğrenme ihtiyaçlarının belirlenmesi ve özel eğitim gereksinimli öğrencilerin eğitimsel gelişimlerinin desteklenmesi açılarından önemlidir. Nitel araştırmanın esas alındığı çalışmada durum çalışması yöntemi kullanılmıştır. Creswell (2007)'e göre durum çalışması; belli bir zaman diliminde bir veya birkaç durumu çoklu kaynakları içeren veri toplama araçları (gözlemler, görüşmeler, görsel-işitseller, dokümanlar, raporlar) ile derinlemesine incelediği, durumların ve duruma bağlı temaların tanımlandığı nitel bir araştırma yaklaşımıdır. Araştırma kapsamında derinlemesine betimleme yapma, katılımcıların bakış açılarını anlamak ve birden farklı kaynaktan alınan verileri yorumlamak için bu yöntem seçilmiştir. Araştırmada ilk olarak online yapılandırılmış formla öğretmenlerin özel eğitim konusunda ihtiyaç duydukları eğitim başlıkları belirlenmiş, bu konularla ilgili online eğitimler düzenlenmiş sonrasında belirlenen program bitiminde tekrar online yapılandırılmış görüşme formu hazırlanarak öğretmenlerin mesleki webinarına yönelik görüşleri tespit edilmiştir. Ayrıca araştırmacılar hazırlanan webinarlara katılarak incelemelerde bulunmuşlardır. Araştırma verilerinin analizinde betimsel ve içerik analizi kullanılmıştır. İçerik analizi, "sözel, yazılı ve diğer materyallerin içerdiği mesajı, anlam ve/veya dilbilgisi açısından nesnel ve sistematik olarak sınıflandırma, sayılara dönüştürme ve çıkarımda bulunmadır" (Tavşancıl ve Aslan, 2001, s. 22). Bu kapsamda açık uçlu soruların değerlendirilmesinde içerik analizi kullanılmıştır. Araştırma sonucunda 89'u sınıf öğretmeni olmak üzere 217 öğretmenin özel

eğitim webinarına ilişkin görüş bildirdiği, öğretmenlerin düzenlenen online eğitimi oldukça iyi buldukları ve eğitimlerin çoğunluğuna katıldıkları görülmüştür. Öğretmenler webinarı; örnek olaylar verilmesi, farkındalık oluşturulması, dünyadaki ve ülkemizdeki özel eğitim çalışmalarının karşılaştırılarak verilmesi, farklı ve güncel kaynaklar önerilmesi, farklı bakış açıları sunarak doğrunun tek olmadığı vurgulanması açısından önemli görmektedir. Eğitimlerde süre kullanımı, eğitimlerin etkileşimli ortamda gerçekleşmemesi, uzaktan eğitimde teknik sorunların yaşanması ve öğretmen tarafından sorulan bazı sorunların cevaplanmaması açısından zayıf görmektedirler. Araştırma sonucunda farklı branştan öğretmenlerin özel eğitim konusunda eğitim ihtiyaçlarının belirlenmesi için çalışmalar yapılması önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: Özel eğitim uygulamaları, Özel gereksinimli bireyler, Mesleki çalışma

Uzaktan Öğretimde Kullanılan Web Araçlarında Veri İhlalleri

Esma ÇUKURBAŞI ÇALIŞIR¹, Eralp ALTUN²

¹Ege Üniversitesi, esmacukurbasi@gmail.com

²Ege Üniversitesi, eralp.altun@gmail.com

Özet: Uzaktan öğretimin etkin kullanıldığı günümüzde, Web araçlarıyla geliştirilmiş ders materyalleri, öğretim süreçlerinin zenginleştirilmesinde yaygın olarak kullanılmaktadır. Öğretim süreçlerinde kullanılan Web araçlarında ad, soyad, profil fotoğrafı, okul adı, sınıf, e-posta, telefon numarası, şifre gibi kişisel bilgiler dahil ses, video, bireye ait değerlendirme raporları, fotoğraf gibi kişisel pek çok veri uygulamaya kayıt olma ya da uygulamayı kullanma sırasında ilgili araca yüklenmektedir. İlgili araçları kullanırken kişisel verilerin işlenmesinde yasalarla ve diğer hukuki düzenlemelerle getirilen ilkelere uygun hareket edilmelidir. Kurumlar Web uygulamalarını 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanununa (ABD’de “Çocukların Çevrimiçi Gizliliğini Koruma Yasası”, AB’de Aile Eğitim Hakları ve Mahremiyeti Yasası (“FERPA”), Öğrenci Haklarının Korunması Değişikliği (“PPRA”), Öğrenci Çevrimiçi Kişisel Bilgi Koruma Yasası (“SOPIPA”)) göre güncellemekte ve veri ihlallerine karşı önlemlerini almaya çalışmaktadır. Ancak bu araçların kullanımı sırasında kullanıcıdan kaynaklanan çeşitli veri ihlalleriyle (herkese açık içerik paylaşımı, birey görüntülerinin toplanması, öğrencilere ait değerlendirme raporları, profil fotoğrafı kullanımı, ses ve/veya görüntü kayıtlarının herkese açık paylaşımı, sosyal medya platformlarında içerik paylaşımı, sınıf listelerinin ve öğrencilere ait tüm bilgilerin öğretim süreci tamamlandıktan sonra araç üzerinden silinmemesi, ebeveyn onayı alınmaması vb.) birlikte bilginin gizliliği ve güvenliği tehlikeye girmektedir. Mart 2020 tarihinden itibaren pandemi nedeniyle geçilen acil uzaktan öğretim sürecinde, hem öğrencilerin hem de öğretmenlerin dijital araçları ve internet ortamını yoğun kullanması öğrenci mahremiyeti gibi konuların ayrıntılarının gözden kaçırılmasını kolaylaştırmıştır ve veri ihlali riskini arttırmıştır. Bu çalışmada uzaktan öğretim sürecinde kullanılan web araçlarında kullanıcıdan kaynaklı yaşanan veri ihlalleri konusuna dikkat çekilmektedir.

Anahtar Kelimeler: uzaktan öğretim, Web araçları, veri ihlali, bilgi gizliliği, bilgi güvenliği

Yükseköğretim Öğrencilerinin Uzaktan Eğitim Sürecine Dair Görüşlerinin İncelemesi

Mahmut Sami YİĞİTER¹, Mehmet ŞEN², Fatma DOĞAN³, Onur ERKAN⁴

¹Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi, mahmutsamiyigiter@gmail.com

²Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi, mehmet.sen@asbu.edu.tr

³Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi, fatma.dogan@asbu.edu.tr

⁴Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi, onur.erkkan@asbu.edu.tr

Özet: Teknolojinin hızlı gelişimi ile Covid-19 salgınının birleşimi acil uzaktan eğitime geçiş zorunlu hale getirmiştir. Acil uzaktan eğitim uygulamalarında çevrimiçi öğrenme sürecinin iyileştirilmesi ve kalitesinin artırılması noktasında öğrenci görüşleri incelenmesi önemlidir. Bu çalışmanın amacı, bir devlet üniversitesinde eğitim gören öğrencilerin uzaktan eğitime ilişkin görüşlerinin analiz edilmesidir. Araştırmanın örneklemini 750 üniversite öğrencisi oluşturmaktadır. Katılımcılara açık uçlu maddeler içeren iki madde uygulanmıştır. Araştırmadan elde edilen verilerin çözümlenmesinde betimsel istatistiklerden faydalanılmıştır. Araştırmada yer alan açık uçlu soruların çözümlenmesinde incelenen yanıtlardaki sözel birimler araştırma kapsamında ortaya konan sorular bağlamında ele alınarak kodlama yapılmıştır. Ortaya çıkan kodlar, kategoriler altında toplanmıştır. Daha sonra kategorilere ait frekans ve yüzde değerleri bulunmuştur. Ayrıca açık uçlu maddelere verilen yanıtlardan bazıları orijinal hali ile sunulmuştur. Araştırmanın bulguları incelendiğinde, daha etkili bir uzaktan eğitim sürecine yönelik öneri olarak katılımcı öğrencilerin %22,6'sı “Öğreticiler Etkileşimli Uygulamalar Kullanmalı”, %22,4'ü “Ders Kayıtları Paylaşılmalı”, %14,6'sı “Doküman, Slayt ve Ders Notu Paylaşımı Yapılmalı”, %11,4'ü “Canlı Ders Süreleri Kısaltılmalı” yanıtını vermiştir. Öğrencilere uzaktan eğitimde ölçme ve değerlendirmeye yönelik önerileri sorulduğunda katılımcıların %49,9'u “Araştırmaya Dayalı Take-Home Ödevler Verilmeli”, %16,9'u “Çoktan Seçmeli ve Açık Uçlu Sınavlar Kullanılmalı”, %9,5'i “Yeterli Sınav Süresi Verilmeli”, %5'i “Derse Katılım Oranı Puanlamaya Dahil Edilmeli” yanıtını vermiştir. Uzaktan eğitimde iyileştirilmesi gereken bölümün ağırlıklı olarak ders tasarımı, ders içerikleri, etkileşim ve ders dokümanları paylaşımı olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: uzaktan eğitim, öneriler, ölçme ve değerlendirme, yükseköğretim

Evaluation of Distance Education Activities in Higher Education: Science Course Example

M.Said DOĞRU¹, Fatih YÜZBAŞIOĞLU²

¹Kastamonu Üniversitesi, msaid.dogru@yahoo.com

²Anadolu Üniversitesi, fatihyuzbasoglu@gmail.com

Özet: The Covid-19 pandemic, which occurred in 2019 and affected the whole world, affected almost every aspect of human life. The negative effects of the pandemic process have also had an impact on the field of education, and many countries have decided to continue their education activities with distance education in this process. This study, it is aimed to reveal the problems that arise in the processing of science courses in the curriculum of the department of classroom education in the distance education process. For this purpose, course organization and classroom management practices in science education courses were examined in the distance education process through the ALMS cloud system of a university in the Black Sea region. As a result of the study, it was determined that there are both advantages and disadvantages of processing science courses by distance education method. Such issues as not having sufficient interaction between teachers and students during the course, not having such an opportunity for subjects that need to be processed by experimenting in a laboratory environment, and not all teachers and students having sufficient knowledge, skills, and technological infrastructure to participate in distance education are among the main disadvantages identified in the process of maintaining science courses with distance education. Considering all this, distance education applications may be a useful tool that can be used to reinforce face-to-face education, although there is no alternative to face-to-face education in the process of teaching science courses.

Anahtar Kelimeler: Disadvantages of Distance Education, Advantages of Distance Education, Science Education

An Evaluation of Interaction Modes Used in the Emergency Remote Teaching

Mehmet Akın BULUT¹, Murat ARTSIN²

¹İbn Haldun Üniversitesi, akin.bulut@ihu.edu.tr

²Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi

Özet: The emergency remote teaching (ERT) process, having started with the Covid-19 pandemic, has caused many educational institutions to carry out their educational activities through distance learning and teaching technologies. These activities have been shaped in harmony with the physical and technological facilities and opportunities of every country and institutions within. In Turkey, during the emergency remote teaching process, institutions have set up their activities to the extent their technical infrastructure and technological opportunities permitted. The Quality Assurance Status Report of Higher Education Institutions (2020) Distance/Hybrid Education Activities published by the Turkish Council of Higher Education is valuable in that it reveals the operations carried out in Turkey in that specific period. In this report, technologies (learning management systems, course tools and so on), learning materials, access support, quality assurance processes and interaction modes in the learning-teaching environment used during the pandemic period are discussed. At this point, in this study, an evaluation will be made for the practitioners and decision makers of the interaction modes presented by the Higher Education Council. This assessment will be classified in to three parts as instructors, students and course materials. What the instructors should pay attention to in course design will be discussed with the theories and models in the literature. The qualifications and skills that students should have in the distance education process will be discussed with findings from other studies. As for course materials, a roadmap will be created for the implementation and development of the necessary standards and principles. Finally, in this study, the types of interactions presented in the aforementioned report and general advice and guidance for institutions that carry out learning-teaching activities will be presented

Anahtar Kelimeler: emergency remote teaching, distance learning and teaching, interaction modes

Pandemi Sürecinde Öğretmenlerin Özel Eğitime Yönelik Görüşleri

Hüsamettin ERDEMCI¹, Mithat ELÇİÇEK²

¹Siirt Üniversitesi, husamerdemci@gmail.com

²Siirt Üniversitesi, mithateliccek@gmail.com

Özet: 2019 yılında başlayan ve etkisi hali hazırda devam eden Covid-19 salgını eğitim öğretim süreçlerini birçok yönden etkilemiştir. Çeşitli problemleri beraberinde getiren pandemi, aynı zamanda eğitim sürecini zenginleştirmek için de bazı fırsatların fark edilmesine imkan sağlamıştır. Öğretmenler ve öğrenciler başta olmak üzere eğitim sürecinin bütün paydaşları teknolojinin eğitimde nasıl etkin ve verimli kullanılabileceği konusunda bilgilenmişlerdir. Ancak bu durum özel eğitim okullarında farklılaşabilmektedir. Özel eğitime gereksinim duyan bireylerin teknoloji kullanımları ve fiziksel ortamdan uzaklaşıp dijital ortamlarda öğrenme sürecine geçişleri diğer bireylere kıyaslandığında farklı engellerin ortaya çıktığını göstermektedir. Bu çalışmanın amacı pandemi sürecinde özel eğitim okullarında görev yapan öğretmenlerin sürece ilişkin görüşlerini belirlemektir. Bu çerçevede özel eğitim veren bir okulda görevli üç branş ve üç özel eğitim öğretmenin görüşlerine başvurulmuştur. Nitel bir araştırma olan mevcut çalışmada veriler yarı yapılandırılmış formlarla toplanmıştır. Yapılan analizler neticesinde teknoloji kullanımı, veli işbirliği, öğrencilerin özel durumu ve ders materyali yetersizliği noktasında problemler yaşandığı anlaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: özel eğitim, pandemi, görüş

Covid 19 Pandemisi Sürecinde Sürdürülen Uzaktan Eğitimi Konu Alan Bilimsel Araştırmaların Değerlendirilmesi

Fatma AVCI¹

¹Eskişehir İl Milli Eğitim Müdürlüğü, fatma.epo@gmail.com

Özet: Covid 19 pandemi süreci tüm dünya ülkelerini etkilediği gibi Türkiye’yi de eğitim, sağlık, ekonomi gibi birçok alanda ciddi bir şekilde etkilemiştir. Covid-19 salgını ile birlikte tüm dünyada eğitimlerine devam eden çocukların eğitim süreçlerinin aksamaması için eğitim alanında da çeşitli tedbirler alınmaya başlanmıştır. Covid-19 virüsünün bulaş hızı dünya genelinde okullarda yüz yüze eğitimi neredeyse imkânsız hale getirmiştir. Bu nedenle sadece Türkiye’de değil tüm dünyada Covid-19’un yayılışını kontrol altına almak ve halk sağlığını koruyabilmek için alınan tedbirler kapsamında okullar kapatılmış ve uzaktan eğitime geçilmiştir. Çeşitli teknolojik araçlar aracılığı ile uzaktan eğitim platformlarının kullanılması, Covi-19 salgınından öncede üzerinde durulan ve özellikle yükseköğrenim düzeyinde alternatif bir sistem olarak kullanımı söz konusu olan bir sistemdir. Fakat bu süreçte sadece yükseköğrenim öğrencilerinin değil milyonlarca öğrencinin salgın sebebiyle evde kalmak zorunda olması, eğitim-öğretim faaliyetlerinin uzaktan verilmesini zorunlu hale getirmiştir. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi yöntemi kullanılmıştır. Doküman incelemesi, araştırılması hedeflenen olgu veya olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsamaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2018). Araştırmada veri toplama sürecinde ilk olarak Google Akademi, DergiPark, YÖK Ulusal Tez Sistemi, Educational Resources Information Centre (ERIC) ve Scopus veri tabanlarında “Covid-19, Uzaktan Eğitim Süreci” kelimeleri kullanılarak taramalar yapılmış ve bu taramalar sonucunda araştırmanın örneklemini oluşturan bilimsel araştırmalara ulaşılmıştır. Ulaşılan bu bilimsel araştırmalar a araştırmacı tarafından geliştirilen bir araştırma inceleme formu ile analiz edilmiştir. Kullanılan form aracılığı ile ulaşılan araştırma makaleleri örneklem grupları, kullanılan yöntemler ve veri toplama araçları gibi yönleriyle kategorize edilmiş ve sonuçlar tablolastırılmıştır. Araştırmada veri analiz süreci halen devam etmektedir. Araştırmanın kısa sürede tamamlanması beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Covid-19, Uzaktan Eğitim, Bilimsel Araştırma

Fostering Instructor Competencies to Enhance Online Education

Esin ÇAĞLAYAN¹, Murat AŞKAR²

¹Izmir University Of Economics, esin.caglayan@ieu.edu.tr

²Izmir University Of Economics, murat.askar@ieu.edu.tr

Özet: Learning needs are increasing rapidly in today's digital age and students are challenging the traditional structure of higher education by demanding more flexible, personalized and accessible forms of learning. This leads to an increase in the number of courses being offered online and thanks to new technological tools and platforms, knowledge transfer and access to knowledge are becoming easier, which creates new trends and opportunities in education. However, for many instructors, online or hybrid course delivery is a totally new experience. Simply converting the conventional face-to-face courses conducted in brick-and-mortar settings into online learning environments without changing teaching methodologies and approaches does not generally yield desired results. This brings about the need for professional development support for instructors. Learning needs are increasing rapidly in today's digital age and students are challenging the traditional structure of higher education by demanding more flexible, personalized and accessible forms of learning. This leads to an increase in the number of courses being offered online and thanks to new technological tools and platforms, knowledge transfer and access to knowledge are becoming easier, which creates new trends and opportunities in education. However, for many instructors, online or hybrid course delivery is a totally new experience. Simply converting the conventional face-to-face courses conducted in brick-and-mortar settings into online learning environments without changing teaching methodologies and approaches does not generally yield desired results. This brings about the need for professional development support for instructors. The first part of this session aims to introduce an online professional development course for instructors, which was designed and delivered at a foundation university in Turkey. This 40-hour intensive course incorporated both asynchronous and synchronous learning activities and was delivered to a cohort of 32 participants in summer 2021. In the second part of the session, the presenters will share the results of the study involving the pre and post-delivery surveys, and support the findings with the learning analytics reports obtained from the learning management system. The session will end with an interactive discussion and provide implications for instructors and administrators in higher education institutions.

Anahtar Kelimeler: professional development; instructor competencies; higher education

OTURUM 4

UZAKTAN EĞİTİMDE ÖLÇME DEĞERLENDİRME

Çanakkale'deki Lise Öğrencilerinin Online Eğitime Yönelik Tutum ve Davranışlarının İncelenmesi

Leyla YEŞİLÇİNAR¹, Orkun DALYAN², Mehmet PİŞKİN³

¹Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, leylayasilcinar@stu.comu.edu.tr

²Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, orkundalyan@gmail.com

³Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, mehmetpiskin@comu.edu.tr

Özet: 2020 yılının başından itibaren tüm dünya olarak yaşadığımız COVID-19 salgını nedeniyle hem bireysel hem de toplumsal olarak olağan düzenimizi değiştirmek zorunda kaldık. Bunlardan en önemlisi eğitim alanıdır. Pandemi döneminin başlangıcında online eğitimin nasıl ilerleyeceği tam olarak bilinmese de zamanla düzene oturdu ve insanların rutinlerinden biri olmaya başladı. Bu çalışmada; Çanakkale'de yaşayan lise öğrencilerinin bakış açıları incelenerek çevrimiçi eğitimin olumlu ve olumsuz yönlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Çanakkale ilinde ikamet eden 77 lise öğrencisine uygulanan anket sonucunda elde edilen veriler SPSS 24.0 ile analiz edilmiştir. Araştırmaya katılan öğrencilerin 61'i (%79,2) kız, 67'si (%87) 15-19 yaş aralığındadır. Katılımcıların 19'u (%24.6) 9. sınıf, 11'i (%14.2) 10. sınıf, 13'ü (%16.8) 11. sınıf ve 10'u (%12.9) 12. sınıf öğrencisidir. 24'ü (%31,5) mezundur. Araştırma sonucuna göre Çanakkale ilindeki lise öğrencilerinin çevrimiçi eğitime yönelik tutum ve davranışlarının incelenmesine 14-19 yaş grubu ve 11. sınıftaki öğrencilerin diğer gruplardaki öğrencilere göre daha olumlu yanıt verdikleri belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Covid - 19, Çanakkale, eğitim, online eğitimin etkileri, online eğitim

Uzaktan Öğretim Süreçlerinde Dinleme Etkinliklerine Yönelik Öz Değerlendirme Ölçütleri Önerisi

Mehmet FİDAN¹, Metin KUZHAN²

¹Aksaray Üniversitesi, fidanm3838@gmail.com

²MEB, metinereenkuzhan@gmail.com

Özet: Ana dili edinim süreçlerinde ilk kazanılan dil becerisi olan dinleme becerisi, anlama yeteneğinin yanında bireylerin kendini ifade etmeleri açısından da önemli konumda bulunmaktadır. Bu açıdan dinleme becerisini geliştirmeye yönelik uygulamalar ana dili eğitiminin temel konu alanları arasında yer almaktadır. Nitekim konu dört temel dil becerileri açısından ele alındığında bu durumun öğretim süreçlerindeki yansımalarını görmek mümkündür. Diğer alanlarda olduğu gibi Türkçe derslerinin işlenmesinde de temel materyallerden biri olan ders kitaplarındaki temalarda metin türlerinin dağılımı incelendiğinde etkinlikleri olan metinlerin yüzde yirmi beşlik bölümünün dinleme metinlerinden oluştuğu görülmektedir. Bu durum dinleme etkinliklerinin Türkçe öğretim süreçleri açısından önemli olduğunun göstergelerindedir. Bu araştırmanın amacı 5, 6, 7, 8. sınıf düzeyinde uzaktan öğretim şeklinde yürütülen dinleme etkinliklerine yönelik öz değerlendirme ölçütleri belirleyebilmektir. Bu amaçla ilgili literatür ve kazanımlar dahilinde uzaktan öğretim süreçlerinde dinleme etkinliklerini değerlendirmeye yönelik ölçütler öz değerlendirme formu formatında belirlenmiştir. Bu süreçte nitel araştırma yöntemlerinden yararlanılmıştır. İlgili literatürün taranması aşamasında doküman incelemesi yöntemi kullanılmıştır. Ölçütlerin oluşturulması sürecinde araştırmacılar tarafından literatür ve Türkçe öğretim programında yer alan dinleme kazanımları incelenmiştir. Öz değerlendirme ölçeğinde yer alan ifadelerin oluşturulmasında Türkçe Öğretim Programı (MEB, 2019) ve dinleme stratejileri anketinden (Fidan, 2012) yararlanılmıştır. Hazırlanan dinleme etkinliklerine yönelik öz değerlendirme ölçeği uzaktan öğretim süreçlerinde öğrenciler ve öğretmenler tarafından kolay ulaşılabilirlik, kolay değerlendirilebilir niteliklerinden dolayı İnternet ortamına aktarılmıştır. Bu değerlendirme sistemi, uzaktan öğretim şeklinde yürütülen dinleme eğitimi alanındaki dersin sonunda öğrencinin dolduracağı öz değerlendirme formlarının, sistem tarafından rapor edilip ders öğretmenine e-posta gönderilmesi şeklinde tasarlanmıştır. İlgili öz değerlendirme formunun hazırlanmasında uzman görüşlerine başvurulmuş ve bu doğrultuda gerekli konularda düzenlemeler yapılmıştır. Belirlenen öz değerlendirme ölçütlerinin öğrenci başarısına ve öğretmenlerin değerlendirme, geri bildirim süreçlerine etkilerine yönelik ilerleyen dönemde araştırmacılar tarafından çalışmaların yapılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Uzaktan eğitim, dinleme eğitimi, öz değerlendirme

Öğretim Elemanlarının Uzaktan Eğitim Sürecinde Ölçme Değerlendirmeye Yönelik Yaşadığı Sorunlar ve Çözüm Önerileri

Tuğra KARADEMİR COŞKUN¹, Ozan FİLİZ²

¹Sinop Üniversitesi, tkarademir@sinop.edu.tr

²Sinop Üniversitesi, ofiliz@sinop.edu.tr

Özet: Bu araştırma da Covid-19 sürecinde eğitim-öğretim faaliyetlerinin devamlılığı için kullanılan uzaktan eğitim sistemlerinde öğretim elemanlarının ölçme ve değerlendirme sürecinde yaşadığı sorunların ve çözüm önerilerinin değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Araştırma karma yöntemlerden yakınsayan paralel desen ile yürütülmüştür. Araştırmaya 2020-2021 eğitim öğretim yılında devlet üniversitesinde çalışan 15 öğretim görevlisi katılmış ve veriler yapılandırılmış formlar aracılığıyla toplanmıştır. Elde edilen nicel veriler frekans hesaplamaları yapılarak raporlanmıştır. Nitel veriler ise in vivo kodlamaya tabii tutularak nicel veriler ile beraber yorumlanmıştır. Araştırma sonucunda öğretim elemanlarının ölçme-değerlendirme konusunda teknik alt yapı, bilgi yetersizliği, farkındalık, iş yükü temaları altında görüş bildirdikleri saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Covid-19, uzaktan eğitim, ölçme değerlendirme, sorunlar, çözüm önerileri

Web Tabanlı Test Uygulamasının Yönetimi: Açık Öğretim Okulları Örneği

Mehmet DURNALI¹

¹Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi, Ereğli Eğitim Fakültesi, durnali@gmail.com

Özet: Geleneksel bilgisayarların yanında diğer mobil ve tablet aygıtlarına da uyumlu web tabanlı ve mobil test uygulamaları günümüzde oldukça yaygındır. Bu tür test uygulamaları, öğrencilerin zamandan ve mekândan bağımsız hem bireysel hem de grup olarak, belirli ders, ünite, konu bağlamında çoktan seçmeli, boşluk doldurma, eşleştirme, doğru yanlış vb. soru tiplerinden oluşan testleri uygulayabilmelerine imkân tanımaktadır. Bu testler, hem belirli bir öğretim çıktısının ölçülmesinde hem de bu belirli konuya ilişkin eğitim davranışının değişmesinde, kalıcılışmasında önemli bir fonksiyonu olabilmektedir. Öğrenciler bu testleri çözerek kısa bir süre öncesinde görmüş, almış veya okumuş oldukları ders konusunu pekiştirebilmekte ve bireysel olarak bu konuya ilişkin kendisinde gerçekleşen öğrenme bilgi seviyesini ölçebilmektedir. Bu elde ettikleri geri dönüte dayalı olarak bir sonraki öğrenme çıktısının planını yapabilmektedirler. Bu araştırmanın temel amacı, Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü Açık Öğretim Daire Başkanlığı bünyesinde yer alan Mesleki Açıköğretim ve Açıköğretim Lisesinde her düzeyde öğrenim gören yaklaşık 2.000.000 öğrencinin kullandığı web tabanlı test-soru uygulamasını betimlemektir. Ayrıca, bu türden web tabanlı test-soru uygulamalarının öğrenme ve öğretme süreçlerinde kullanımının faydaları bağlamında önemini devam ettirmeye katkı sağlamak da amaçlanmaktadır. Bu çalışma, betimleyici model ile desenlenmiştir. Bu çalışmada aktarılan ortaya konulan bilgiler bu çalışmayı hazırlayan araştırmacının öz tecrübesini de içermektedir. Test uygulamasının amacı, geliştirme süreci, hedef kitle, uygulamanın kullanıcı ve yönetici taraflı temel kullanılışı çalışmanın temel çerçevesini oluşturmaktadır. Sonuç olarak, bu örneğin, eğitim ve öğretim süreçlerinde teknoloji kullanılan bir uygulama olarak, örgün eğitim başta olmak üzere yaygın öğretim ve öğrenme sürecinde test uygulamaları kullanımına ilişkin iyi bir örnek olduğu ifade edilebilir. Bu uygulamanın öğrencilerin uzaktan öğrenme süreçlerinde bireyselleştirilmiş öğretim amaçlarının gerçekleştirilmesine olan katkısının olduğu görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Web tabanlı testler, test politikaları, çevrimiçi testler, çevrimiçi uzaktan eğitim, yaygın eğitim

Pandemi Dönemi Uzaktan Eğitim Uygulamaları ve Değerlendirme Yöntemlerinin İncelenmesi

Hasan Umut AKIN¹, Atila BOSTAN²

¹Ankara Bilim Üniversitesi, umut.akin@ankarabilim.edu.tr

²Ankara Bilim Üniversitesi, atila.bostan@ankarabilim.edu.tr

Özet: Covid-19 pandemisinin ortaya çıkmasıyla, yüz yüze eğitimden uzaktan öğrenime geçilmesi zorunlu hale gelmiştir. Başlangıçta, hazırlıksız olarak pandemi sürecine girildiğinde en büyük sorun uzaktan eğitim platformlarına sahip olunmaması veya kısıtlı imkanlara sahip olunması iken, ilerleyen dönemlerde eğitim çeşitli platformlardan uzaktan verilmeye başlanmıştır. Ancak bu defa da uzaktan eğitimin uygulanma şekli ve hangi değerlendirme yöntemlerinin kullanılması gerektiği konusunda farklı yaklaşımlar ortaya çıkmıştır. Bu çalışmada, Ankara ili baz alınarak yapılan bir anket ile, okul öncesi, ilk ve orta eğitim kurumları öğretmenleri ile üniversite öğretim üyelerinin uzaktan öğretimi nasıl uyguladıkları (grup büyüklüğü, haftalık eğitim saati) ile kullandıkları değerlendirme yöntemleri (klasik veya test sınav, çevrimiçi sınav, ödev, proje) ile olan ilişkisi analiz edilmiştir. Araştırma bulguları dikkate alınarak, benzer ortamlar için uzaktan eğitimin verilmesindeki yöntem ve değerlendirme kalitesini artıracak tavsiyelerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: uzaktan eğitim; uzaktan eğitim modeli; uzaktan eğitimde değerlendirme; pandemi dönemi eğitim

Akran Değerlendirmesi ve Sosyal Sermaye: Uzaktan Öğretimde Alternatif Ölçme-Değerlendirme Yöntemleri

Ayşenur KILIÇ¹

¹Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi, aysenur.kilic@asbu.edu.tr

Özet: Bu çalışmanın odağı, yükseköğretimde ölçme ve değerlendirme tekniklerinin geliştirilmesine pratik katkı sağlamaktır. Çalışmanın temel amacı, uzaktan eğitim süreçlerinde alternatif ölçme-değerlendirme uygulamalarının sınıf içi ve üniversite öğrencileri arasındaki sosyal sermayeyi geliştirmeye etkisini ele almak; öğrenci akran değerlendirmesi (student peer grading) yöntemini tanıtmak; akran değerlendirmesinin sosyal sermayeye etkisini test etmek; akran değerlendirme uygulamalarının ders öğreticisi ve öğrenci arasındaki güvene etkisini gözlemlemek; alternatif ölçme-değerlendirme yöntemleri ile öğrenci başarısı ilişkisini sorgulamak ve alternatif ters yüz edilmiş sınıf (flipped classroom) tekniklerinin, yazının geçmişe kıyasla görece daha az yer edindiği görsel-işitsel yeni nesil eğitim ve medya ortamlarında tamamlayıcı uygulamalarının öğrenciler üzerindeki genel etkilerini, kısıtlamalarını ve dönüştürücü potansiyelini anlamlandırmaya çalışmaktır. Çalışmanın temel varsayımları: akran değerlendirme notlarının yüksek olduğu öğrenci gruplarında sosyal sermayenin daha yüksek olacağı; öğrencilerin tanışıklık süresinin artması ile pozitif akran değerlendirme arasında olumlu bağıntı olacağı; görsel-işitsel tekniklerin ağırlıklı kullanımının öğrenci başarısına pozitif yönlü etkisi olacağıdır. Her ne kadar kavram olarak başarı, farklı kriterleri bünyesinde barındırır da bu çalışmada ölçülebilirlik açısından öğrenci başarısı kavramsal olarak, ‘akran değerlendirme sonucu aldığı notlar ve dersin genel not ortalaması’ değişkenleri ile tanımlanmıştır. Benzer şekilde, sosyal sermaye de çok boyutlu bir kavram olmakla birlikte, bu çalışmada sosyal sermaye, akran değerlendirmesindeki öğrenciler arası karşılıklı güven şeklinde ele alınmıştır. 2020-21 öğretim yılında çevrimiçi üç lisans sınıfı öğrencileri (N=146) üzerindeki pilot çalışmanın sonuçları aktarılacaktır. Pilot uygulamanın temel sonuçları şu şekildedir: tanışıklığın daha uzun süreli olduğu öğrenci grup çalışmalarında akran değerlendirme karşılıklı olarak pozitif yönlüdür; akran değerlendirme takım çalışmasını ve grup içi işbölümünü daha etkin kılmaktadır; bilgi odaklı geleneksel yazılı öğretim ve ölçme teknikleriyle kıyaslandığında bir ters yüz edilmiş sınıf uygulaması olarak akran değerlendirmesinin öğrenmeye ve sosyal sermaye gelişimine katkısı pozitif yönlüdür; öğrencinin ölçme-değerlendirmeye dahil edilmesinin öğretici-öğrenci arasındaki empati ve güveni geliştirici etkisi olduğudur; akran değerlendirme ve öğretici değerlendirme istatistiksel olarak karşılaştırıldığında bu iki değerlendirmenin iç tutarlığı bulunmaktadır; ters yüz edilmiş sınıf ortamının ders başarısına etkisi olumlu yöndedir.

Anahtar Kelimeler: ölçme-değerlendirmede alternatif yöntemler, öğrenciler arası sosyal sermaye, ters yüz edilmiş sınıf, akran değerlendirme

OTURUM 5

UZAKTAN EĞİTİMDE YABANCI DİL ÖĞRETİMİ

Learner Responses to Automated Feedback

Aysel SARICA OGLU¹, Zeynep BİLKİ²

¹Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi, aysel.saricaogluaygan@asbu.edu.tr

²TED Üniversitesi, zeynep.bilki@tedu.edu.tr

Özet: To date, most AWE studies have involved instructor-required use of AWE within English or writing classes. Given that the context of the current global pandemic has sharpened the focus on a higher level of individual learning, it is also essential to make use of AWE technologies as self-led voluntary language learning tools. This study explored error correction responses of EFL students who used Criterion on a voluntary basis for their content course assignments. We analyzed automatically identified errors and students' responses to the automated feedback. According to our results, students revised 50% of their errors, with 90% correct and 86% relevant revisions. Students' revisions were three times more likely to be successful when the error types were correctly recognized by the automated system. Pedagogical implications for making use of automated feedback in content courses are discussed.

Anahtar Kelimeler: Automated feedback, Accuracy, Student responses

Yabancı Dil Olarak Türkçe Çevrimiçi Öğretimin ve Öğrenimin Boyutları

Youcef SAMAH¹

¹Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi, joseph18london@gmail.com

Özet: Teknolojik gelişmenin zirvesine ulaşan modern çağımızda eğitim, ticaret ve diplomatik ilişkiler gibi birçok alanda sözlü iletişime duyulan ihtiyaç artmıştır. Dolayısıyla günümüzde birçok kişi dil öğrenmeye başladı. Türkiye dünyada önemli bir ekonomik kutubtur. Aynı zamanda dünyanın çoğu ülkesiyle siyasi ilişkileri güçlüdür. Bu durum Türk diline çok önemli bir yer vermiştir. Dünyanın birçok ülkesi üniversitelerinde ve çeşitli kültür kurumlarında Türkçe eğitimi almakta ve birçok öğrenci iş bulma şanslarını ve akademik bilgilerini arttırdığı için Türkçe öğrenmek istemektedir. Türkiye'ye iş veya turizm amaçlı gelenler kısa süre sonra burada yerleşmeye ve yaşamaya karar verirler. Bu da onları Türk dilini öğrenmeye zorlamış ve mecbur bırakmıştır. Nitekim bu kategorilerin okullarda Türkçe öğrenmek için fazla zamanları yoktur. Onlar için Türkçe dil uzaktan eğitim yöntemi ideal bir yöntemdir. Bunun yanı sıra bazı öğrenciler çeşitli nedenlerle Türkçeyi yüz yüze öğrenememektedirler. Bu bağlamda çalışmamız, Türk dilini toplumun tüm kategorilere göre öğrenmenin boyutlarını genel olarak tartışmaya gelmiştir. Dolayısıyla çalışma Türkçeyi uzaktan öğrenmenin; nedenlerini, zorluklarını, yöntemlerini, öğrenenlerin görüşlerini, olumlularını, olumsuzlarını ve öğrencilerin üzerine etkilerini incelemeyi amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Dil, Türkçe, Yabancılar, Eğitim, Öğretim

Assessing English Language Skills During the Covid-19 Pandemic: Insights into Challenges and Opportunities in Online Assessment

İsmail ÇAKIR¹, Fatıma Nur FİŞNE²

¹Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi, ismail.cakir@asbu.edu.tr

²Gazi Üniversitesi, fatimanurfisne@gazi.edu.tr

Özet: The outbreak of Covid-19 pandemic has considerably influenced language-related instructional and assessment practices at micro- and macro-level. Face-to-face education has been rapidly replaced with online teaching technologies around the world. This shift has brought about a myriad of consequences for the stakeholders including lecturers, learners and assessors. Similar to teaching practices, language assessment has been conducted on digital platforms. Even though technology and new media are largely employed in foreign language assessment as in computer-based language testing, e-portfolios and web 2.0 tools, transferring all assessment procedures to online platforms has resulted in some challenges in the disciplines. At the same time, it has given rise to some opportunities in language teaching and assessment like active use of technology and familiarization with digital world. This study aims to uncover the advantages and disadvantages of online language assessment performed in higher education during Covid-19 pandemic. To this end, 4 EFL lecturers were interviewed about their assessment practices and procedures within the framework of multiple-case study research design in which advanced speaking, reading, listening and writing were viewed as the separate cases. The main findings show that challenges and opportunities significantly differ in receptive and productive language skills. Online learning and assessment management system plays a leading role in promoting the effectiveness of language assessment. EFL lecturers became more familiar with digital tools owing to the technological shift in their instruction. Formative assessment and outside-the-class assignments gained more attention during this term. On the other hand, psychometric concerns including reliability were addressed in the interviews. This research has important implications for giving useful insights into the context of assessing advanced language skills online, using technology in language assessment, and improving assessment effectiveness in higher education.

Anahtar Kelimeler: online language assessment, higher education, assessing language skills

VUCA Dünyasında Finlandiyada Uzaktan Eğitimde Yabancı Dil Öğretimi

Özge ACIOĞLU¹

¹Marmara Üniversitesi, ozgeacioglu@gmail.com

Özet: VUCA kavramı, “Değişkenlik” (Volatility), “Belirsizlik” (Uncertainty), “Karmaşıklık” (Complexity) ve “Muğlaklık” (Ambiguity) olarak açıklanmaktadır. Günümüzde sıklıkla kullanılan bu terim artık eğitim dünyasına da iştirak etmektedir. Bu nedenle eskisi gibi uzun vadeli planlar yapılamamakta yapılsa da uygulanamamaktadır. Bu süreç öğretim programının esnek olmasını zorunlu kılmakta ve öğretmenleri de sürekli öğrenmek ve gelişmek konusunda aktif tutmaktadır. Bu çalışmanın amacı Covid-19 salgını gibi faktörlerden dolayı eğitimde belirsizlik, karmaşıklık, muğlaklık yaşayan Finlandiya’da yabancı dil olarak uzaktan Türkçe öğretiminin nasıl gerçekleştiğini göstermek, kullanılan teknolojik uygulamalardan ve gelişmelerden bahsederek Türkiye’deki uzaktan eğitime katkı sağlamaktır.

Anahtar Kelimeler: Finlandiya, VUCA, Teknoloji, Yabancı Dil Öğretimi, Uzaktan Eğitim

Covid-19 Pandemisi ve Fransızca Öğretiminde Çevrimiçi Alternatiflerin Başarısı

Sercan ALABAY¹

¹Galatasaray Üniversitesi, sercan.alabay@gmail.com

Özet: 2019 yılının sonunda bu yana tüm dünya gündeminde en üst sıralarda yer alan global Covid-19 pandemisinin hayatın tüm alanlarında sebep olduğu değişikliklerden genelde eğitim, özelde ise yabancı dil olarak Fransızca eğitimi de nasibini aldı. Fransa’da 1808 yılında Napolyon Bonapart yönetiminden beri dünya savaşları ve büyük doğal afetler de dahil olmak üzere hiçbir sebeple yüz yüze yapılması aksatılmayan “Baccalauréat, sınavları global pandemi sebebiyle ilk kez biçim değiştirerek yapılmak zorunda kaldı. Bu tarihi süreçte neredeyse dünyada yer alan tüm ülkeler çevrimiçi altyapılar desteğiyle eğitime devam etti. Böylece bazı mühendislik dalları ve tıp fakültelerinin uygulamalı alanları dışında yüz yüze geleneksel eğitime ara verilmiş oldu. Bazı ülkeler bu durumda diğerlerine göre daha hazırlıklı yakalandılar. Örneğin 2016 yılında Amerika’da eğitimin yaklaşık üçte biri zaten çevrimiçi platformlar vasıtasıyla yapılmaktaydı. Ancak pek çok gelişmekte olan ülkede ani bir çevrimiçi eğitim ihtiyacını karşılayacak alt yapı (teknik ve personel) yoktu. İşte yapay zekâ, çevrimiçi eğitim araçları ve öğretim sistemleri (LMS) tam da burada devreye girdi. Doğası itibariyle yabancı dil sınıfları kamera ve mikrofonlar sayesinde öğretmen ve öğrencilerin kolaylıkla iletişim kurabilecekleri bu çevrimiçi platformlara daha kolay adapte oldular. Teknik eksiklikler de pandemi sürecinde üzerinde çalışılan konular oldu. Ancak pedagojik anlamda kullanılan çevrimiçi eğitim araçları ne kadar uygundular? Bu çalışmada Microsoft Teams ve Google Meet özelinde bu araçlara eleştirel bir bakışla yaklaşım değerlendirmelerde bulunmaya çalışılacaktır. Kaynakça: (<https://www.france24.com/en/tv-shows/french-connections/20210513-student-blues-how-covid-19-is-affecting-education-in-france>) <https://admissionsly.com/online-education-statistics/>

Anahtar Kelimeler: Fransızca, çevrimiçi, eğitim, pandemi.

Pandemi Sürecinde Uzaktan Eğitim Aracılığıyla Göçmenlere Dil Öğreten Öğretmenlerin Deneyimleri

Meltem KURTOĞLU ERDEN¹, Ali KURT²

¹Uşak Üniversitesi, meltemkurtoglu@gmail.com

Özet: Bu araştırmanın temel amacı Türkiye’de yaşayan Suriyeli mültecilere pandemi döneminde uzaktan eğitim aracılığıyla dil öğretmeye çalışan öğretmenlerin deneyimlerinin ortaya çıkarılması ve bu süreçte içinde buldukları mevcut durumun tespit edilmeye çalışılmasıdır. Bu amaçla mültecilere dil öğretmek amacıyla bir projede çalışan öğretmenlere ulaşılmıştır. Bu öğretmenlerle görüşmeler yapılmıştır. Çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden olan anlatı (narrative) yöntemi kullanılmıştır. Anlatı araştırmaları, yaşam öykülerinin analiz sürecini içeren özelleşmiş araştırmalardır (Clandinin ve Connolly, 2000). Creswell (2013) e göre, anlatı araştırmaları bireylerin anlattıkları öykülere ve yaşadıkları deneyimlere odaklanmaktadır. Yapılan bu araştırmada öğretmenlerin uzaktan eğitim konusunda herhangi bir deneyimi olmamasına rağmen uzaktan eğitim sürecinde yaşadıkları hikayeyi anlamayı ve bu hikaye üzerinden öğretmenlerin yaşadığı deneyimleri incelemek hedeflenmektedir. Bu nedenle araştırma model olarak anlatı araştırması olarak yapılandırılmıştır. Araştırmadan elde edilen ilk sonuçlar incelendiğinde öğretmenlerin bu süreçte, birçok açıdan sıkıntı yaşadıkları belirlenmiştir. Bu çalışmanın halen devam etmekte olan pandemi sürecinde uzaktan eğitimle dil öğretmeye çalışan eğitimciler açısından kolaylaştırıcı olacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: uzaktan eğitim, pandemi, mülteciler, dil eğitimi

Öğrenci Görüşlerine Göre Çevrim İçi Serbest Çalışan Dil Öğreticilerinin Yeterliklerinin Değerlendirilmesi

Kayhan İNAN¹

¹Amasya Üniversitesi, kayhan.inan@amasya.edu.tr

Özet: Küresel salgının da etkisiyle ortaya çıkan aksamalar eğitim faaliyetlerinin gözden geçirilmesine neden olmuştur. Çevrim içi derslere artan talep ve beklenti öğrencileri dil öğretiminde yeni kanallar aramaya yönlendirmiştir. Bu arayış daha çok kurumsal bir çatı altında verilen dil derslerinin yanında çevrim içi dil öğretim platformlarına olan talebi de artırmıştır. Bu platformlarda dil dersleri herhangi bir kuruma bağlı olmayan serbest çalışan öğretmenler tarafından verilmektedir. Bu öğretmenler çok farklı eğitim ve mesleki geçmişe sahiptir. Öğreticiler uzmanlık durumları, verdikleri toplam ders saatleri, aldıkları kullanıcı yorumları, bildikleri diller ve derslerinin saatlik ücreti üzerinden değerlendirilerek öğrenciler tarafından seçilmektedir. Türkçe de çevrim içi dil öğretim platformlarında serbest çalışan öğretmenler tarafından öğretilen bir dildir. Bu araştırma kapsamında da çevrim içi dil öğretim platformları üzerinden Türkçe dersi alan öğrencilerin dikkate aldıkları öğretici yeterlikleri değerlendirilmiştir. Araştırmada öncelikle alanyazın taranarak çevrim içi dil öğretmenlerine yönelik yeterlikler derlenmiştir. Derlenen yeterlikler teknik, bireysel ve pedagojik yeterlikler olarak sınıflandırılmıştır. Oluşturulan liste uzman görüşleri ile sadeleştirilmiştir. Araştırma verileri İtaliya çevrim içi dil öğretim platformu üzerinden Türkçe dersi alan 14 öğrencinin katılımı ile elde edilmiştir. Katılımcılara ilk olarak dil platformlarında öğretici seçerken nelere dikkat ettiği sorulmuştur. Ardından öğretici yeterlik listesinde yer alan maddelerin önemini derecelendirmeleri istenmiştir. Katılımcılara göre teknik yeterliklerde öğreticinin yazılım ve uygulamalar üzerinden öğrencilere ders materyalleri sağlamasının daha önemlidir. Bireysel yeterliklerde öğreticinin öğrencinin iyi bildiği bir dili bilmesi ve öğreticinin farklı kültürlerle karşı hoşgörülü olmasının daha önemli olduğu belirtilmiştir. Pedagojik yeterliklerde ise yönelim ve planlama başlığında en önemli yeterlik öğreticinin zamanı verimli kullanmasıdır. Materyal başlığında öğreticinin yüz yüze eğitim için geliştirilen materyalleri çevrim içi ortama uyarlamasının önemli olduğu ortaya konulmuştur. İletişim başlığında ise öğreticinin çevrim içi oturum boyunca öğrenciye samimi davranması ve onu aktif kılmasının önemli olduğu belirtilmiştir. Özerklik başlığında ise en önemli yeterlik öğreticinin öğrenciye öğrendiklerini uygulama fırsatı vermesidir. Gizlilik ve güvenlik başlığında ise öğreticinin oturumun gizliliğini korumasının daha önemli olduğu görüşü belirtilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Öğretici yeterlikleri, çevrim içi dil öğretimi, Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi, dil öğretim platformları, serbest çalışan dil öğretmenleri

Stress Coping Strategies of Language Teachers and Personal Growth potential of Covid-19 Online Education

Hakan DEMİRÖZ¹

¹Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi, hakan.demiroz@asbu.edu.tr

Özet: Although much has been said and researched about the negative aspects and consequences of Covid-19 crisis since the outbreak of Covid-19 pandemics, less has been said about positive aspects of it. This study aimed to shed light on the stress coping strategies of ELT instructors and their perceptions of the potential growth areas brought by Covid-19 online education. The participants of the study were 19 instructors teaching English as a foreign language to adults at the school of foreign languages of a state university. The data of this study were collected through an online survey comprising three open ended questions. The data were analyzed qualitatively using content analysis technique. The findings of the study showed that although all of the instructors experienced a lot of adversity with high level of stress during online education, some of the participants stated that they improved their technology skills by exploring and integrating new web-based tools into their teaching. The results showed that the participants believed that they improved their language teaching skills as they tried new stress coping strategies and teaching in a new medium.

Anahtar Kelimeler: Stress Coping Strategies, Personal Growth, Online Education

Focus on The Form in Online Vocabulary Teaching

Damla ŞAHİN¹

¹Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi KKTC Kampüsü, damla.sahin@asbu.edu.tr

Özet: Focus on The Form in Online Vocabulary Teaching “Without grammar very little can be conveyed, without vocabulary nothing can be conveyed” (Truong, 1985). Vocabulary is considered to be the building block of a language. (Huyen,2004). Many learners can get messages to be understood when they pronounce the keywords correctly, even if their sentences are grammatically wrong. It also plays a significant role in determining whether or not students will be successful in learning a language. While vocabulary learning plays a vital role in language learning, it has not been the focus of many language instructors for a long time. Teaching vocabulary requires a balance between teaching grammar and teaching vocabulary. Many instructors focus on teaching grammar and they fail to spend enough time to teach vocabulary effectively (Sokmen, 1997). Nation (1990) states that if instructors aim to help their learners to cope with vocabulary learning, they should teach them various strategies to follow in learning new words. Teaching the form of new words can be a challenging task for many language instructors because the form of the words can be arbitrary and difficult. Krashan (1994) states that more skill-building and correction do not help the learners to reach higher proficiency. According to his view, language is learned effectively when the learners are exposed to comprehensible input in the target language. Children might be reading and noticing” as they perused, they would be uncovered to a wealthy large number of tokens of the article and numerous other language structure highlights and “chunks” of repetitive dialect and a “flood” of graded input (Krashen, 2004; 88-89). The present study investigated how the form of the words can be taught through online teaching platforms. For the present study, 34 students from different parts of the world joined. The majority of the students were at the B1 level. Vocabulary lesson plans were designed by considering Saussure’s model of the linguistic sign. First students took the pre-test first and after the experiment, they completed the post-test. The results revealed that students’ vocabulary knowledge was improved after the experiment. This study provided some insights into online vocabulary teaching.

Anahtar Kelimeler:

Enhancing Interaction in Distance EFL Writing Instruction

Ahmet ÇEKİÇ¹

¹Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, acekic@cumhuriyet.edu.tr

Özet: Emergent shift to distance education has led to changes in a variety of aspects in many fields of education and ELF writing instruction is not an exception. Enhancing interaction both between instructor and students and also among peers is of paramount importance to increase effectiveness of L2 writing instruction, particularly in distance education. The current paper attempts to meet the need for a systematic review of digital tools that can yield possible list of practical principles for choosing and using digital tools to enhance interaction in distance EFL writing instruction. It reviews most commonly used seven tools and explore their affordances for improvement of L2 writing instruction in line with pedagogical principles.

Anahtar Kelimeler: EFL writing instruction, interaction, feedback, collaborative digital writing tools

ASBÜ

Hükümet Meydanı, No: 2

Altındağ/Ankara

0 312 596 44 44

asbu.edu.tr

